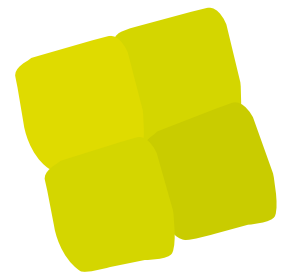

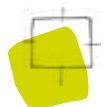

Kadernota landelijk gebied gemeente Rijssen-Holten

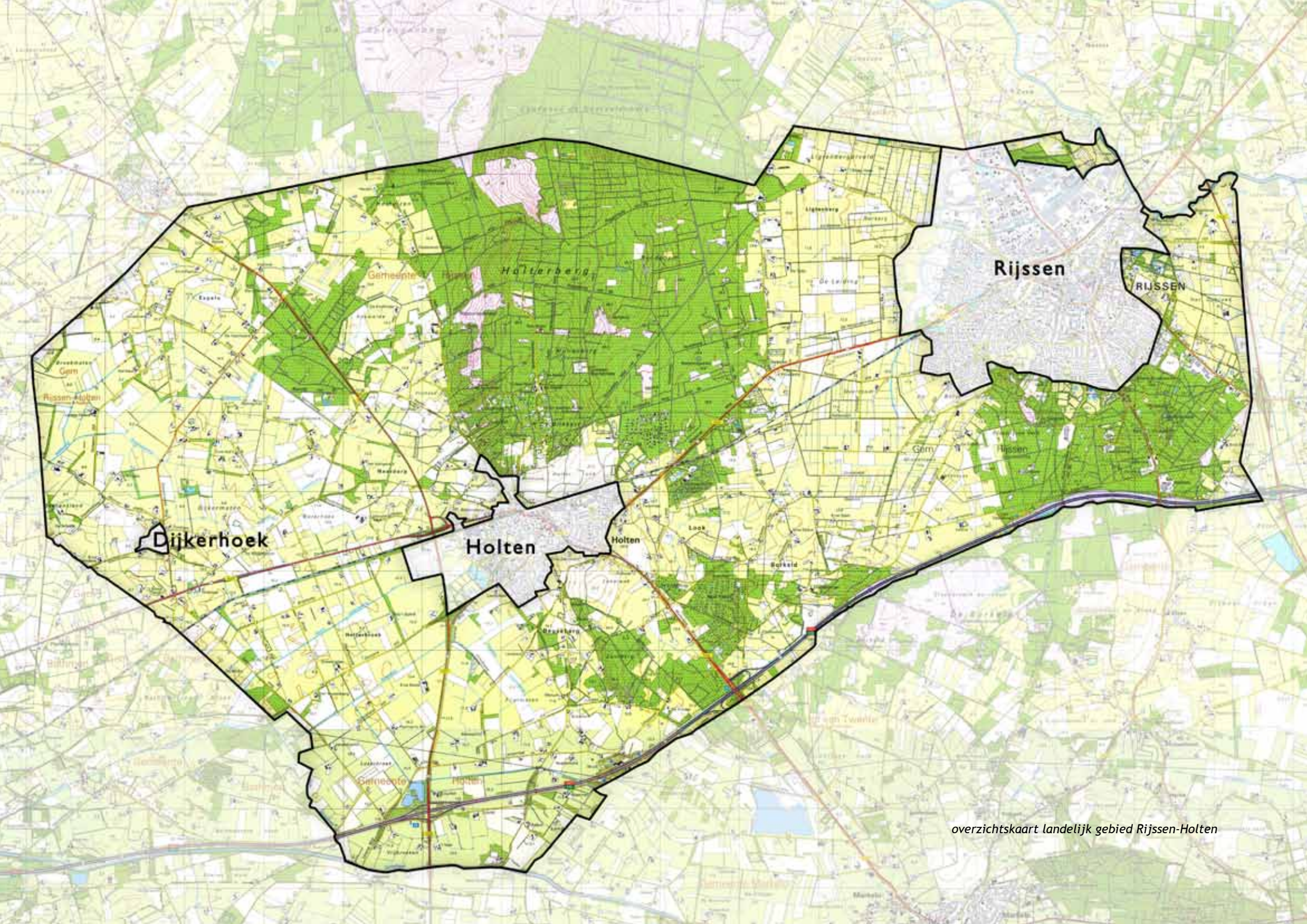
Kadernota landelijk gebied Rijssen - Holten

200.00.01.21.00
3 november 2011

BügelHajema
Plek voor ideeën

Rijssen-Holten gemeente

overzichtskaart landelijk gebied Rijssen-Holten

Inhoud

1	Inleiding	11	3	Bestaande waarden	27
1.1	Aanleiding	11	3.1	De lagenbenadering	27
1.2	Opbouw van de kadernota	11	3.2	Laag 1 - de natuurlijke ondergrond	27
1.3	Leeswijzer	11	3.3	Laag 2 - het agrarisch cultuurlandschap	27
1.4	Status document	12	3.4	Laag 3 - stedelijke laag	28
			3.5	Laag 4 - lust- en leisurelaag	29
2	Bestaand beleid	13	4	Functies en ontwikkelingen	33
2.1	Omgevingsvisie provincie Overijssel	13	4.1	Landbouw	33
2.1.1	Ambities	13	4.2	Mestvergisting	34
2.2.2	Lagenbenadering	14	4.3	Wonen	36
2.2.3	Doelen	14	4.4	Niet agrarische bedrijvigheid	36
2.2.4	Ontwikkelingsperspectieven	14	4.5	Recreatie en toerisme	36
2.2.5	Uitvoering en sturing	15	4.6	Infrastructuur	38
2.2.6	Kwaliteitsimpuls Groene omgeving	16			
2.2.7	Relatie met kadernota	17	5	Ambities landelijk gebied	39
2.2	Provinciaal reconstructieplan intensieve veehouderij	17	5.1	Streefbeeld tot 2030	39
2.3	Strategische visie gemeente Rijssen-Holten (concept)	17	5.2	Hoofddoel: economische vitaliteit	39
2.4	Landschapontwikkelingsplan Rijssen-Holten	18	5.3	Ambities	39
2.5	Recreatienota gemeente Rijssen-Holten 2006 -2010	21	5.3.1	Ruimtelijke kwaliteit	39
2.6	Beleidsnota “verblijfsrecreatie in het landelijk gebied”	22	5.3.2	Toekomstbestendigheid	40
2.7	Rood-voor-roodregeling	22	5.4	Een visie per thema	40
2.8	Uitvoeringskader hergebruik Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB)	23	5.5	Tijd en schaalniveau	42
2.9	Welstandsnota gemeente Rijssen-Holten	23	6	Landbouw	43
2.10	Watervisie Rijssen-Holten	23	6.1	Landbouw in 2030	43
2.11	Milieubeleidsplan 2010 -2013	23	6.2	Beleid landbouw	43
2.12	Externe veiligheidsbeleid	24	6.3	Toetsingskader nieuwe ontwikkelingen	46
2.13	Nota geluidsbeleid	24	6.4	Samenvattende tabel	48
2.14	Lichtbeleid	25			

7	Recreatie	51
7.1	Recreatie in 2030	51
7.2	Beleid recreatie	51
7.3	Toetsingskaders voor nieuwe ontwikkelingen	53
7.4	Samenvattende tabel	54
8	Wonen en werken (niet-agrarisch)	57
8.1	Wonen en werken in 2030	57
8.2	Beleid wonen en werken	57
8.3	Toetsingskaders voor nieuwe ontwikkelingen	59
8.4	Samenvattende tabel	60
9	Paardenhouderijen	63
9.0	Inleiding	63
9.1	Paardenhouderijen in 2030	63
9.2	Beleid paardenhouderij	63
9.3	Toetsingskaders voor nieuwe ontwikkelingen	65
9.4	Samenvattende tabel	68
10	Natuur	71
10.0	Inleiding	71
10.1	Natuur in 2030	71
10.2	Beleid natuur	71
10.3	Toetsingskaders voor nieuwe ontwikkelingen	73
10.4	Samenvattende tabel	74
11	Landschap	77
11.0	Inleiding	77
11.1	Landschap in 2030	77
11.2	Beleid landschap	77
11.3	Toetsingskaders voor nieuwe ontwikkelingen	79
11.4	Samenvattende tabel	80

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente kent verschillende beleidsstukken voor het buitengebied. Misschien is het bestemmingsplan wel de meest bekende. Veel ontwikkelingen die zich afspelen in het landelijk gebied kan de gemeente echter niet op voorhand voorzien. In een bestemmingsplan kan de gemeente daar dan ook moeilijk op inspelen.

Daarom heeft de gemeente deze kadernota opgesteld. De kadernota bevat een visie op het landelijk gebied van Rijssen-Holten tot 2030. Daarnaast vormt de kadernota het bredere beleidskader waarin het beleid van het buitengebied is gebundeld. Bij het beoordelen van aanvragen voor nieuwe ontwikkelingen die niet binnen het bestemmingsplan voor het buitengebied passen, vormt de kadernota de leidraad en de toetsingsgrondslag.

1.2 Opbouw van de kadernota

De kadernota bevat het overkoepelende beleid voor het buitengebied. In de kadernota is vastgelegd in welke mate en in welke richting het landelijk gebied zich kan ontwikkelen. Na een algemene kenschets en schets van het toekomstbeeld van het landelijk gebied, komen per thema de ontwikkelingsrichtingen van het landelijk gebied aan bod. De kadernota valt daarmee uiteen in meerdere delen.

Bestaand beleid

Allereerst komt het bestaande beleid voor het landelijk gebied aan bod. De kadernota bouwt namelijk verder op de waarden en het beleid dat er ligt van zowel de gemeente als de provincie.

Bestaande waarden en functies

Vervolgens worden de bestaande waarden van het landelijk gebied beschreven. Deze waarden vormen de basis van het landelijk gebied zoals dat er nu uit ziet. Omdat de tijd nooit stil staat en de ontwikkelingen in het landelijk gebied elkaar in snel tempo opvolgen wordt in ook stilgestaan bij de functies en de ontwikkelingen in het landelijk gebied.

Ambities (per thema)

Bij het opstellen van deze kadernota heeft de gemeente een toekomstbeeld voor het landelijk gebied voor ogen. Dit toekomstbeeld is op ambities gestoeld. In een visie worden de ambities per thema verwoord. Het landelijk gebied biedt namelijk ruimte voor vele functies, zoals landbouw, recreatie, natuur en wonen. Daarom streeft de gemeente naar een afgewogen beleid om al haar ambities waar te maken.

Per thema wordt van lange naar korte termijn een beeld geschetst van de gewenste ontwikkelingsrichting. Een visie op het thema voor de lange termijn wordt gevolgd door beleid op de middellange termijn en tot slot voor zover mogelijk vertaald in toetsingskaders voor nieuwe ontwikkelingen voor de korte en middellange termijn.

1.3 Leeswijzer

De kadernota is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 beschrijft het relevante ruimtelijke beleidskader op provinciaal en gemeentelijk niveau. In hoofdstuk 3 worden vervolgens de bestaande waarden van het landelijk gebied beschreven. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de lagenmethode die door de provincie Overijssel is ontwikkeld. In hoofdstuk 4 worden de functies en de trends en ontwikkelingen in het buitengebied neergezet. Hoofdstuk 5 zet het streefbeeld en de ambities van de gemeente neer. De daarop volgende hoofdstukken 6 tot 11 bevatten, per thema, de visie, het beleid en de toetsingskaders voor nieuwe ontwikkelingen.

1.4 Status document

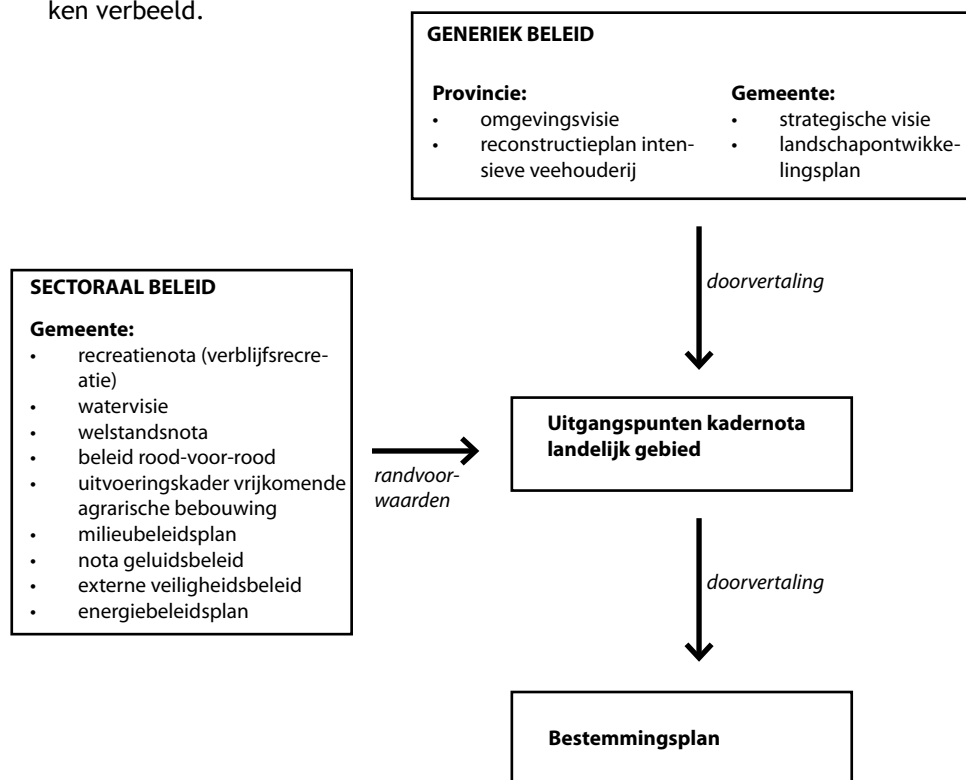
De kadernota die nu voor u ligt is een weerslag van het proces en de stand van zaken tot nog toe. De inspraakreacties op de kadernota zullen worden verzameld en geanalyseerd en waar mogelijk worden verwerkt in de kadernota.

Bij het afronden van de kadernota zullen ook de reacties op het eveneens ter inzage liggende voorontwerpbestemmingsplan worden bekeken. Indien relevant worden deze reacties ook in de kadernota verwerkt.

2 Bestaand beleid

Naast de bestaande waarden in het landelijk gebied speelt deze kadernota ook in op het bestaande beleid. Binnen het bestaande beleid maken we onderscheid tussen generiek (overkoepelend) beleid, dat direct een doorwerking heeft op de keuzes in de kadernota, en het sectorale beleid. Het sectorale beleid geeft de randvoorwaarden aan waarbinnen de keuzes en de visie van de kadernota een plek kunnen krijgen.

In het schema hieronder is dit onderscheid met de daaronder vallende beleidsstukken verbeeld.

2.1 Omgevingsvisie provincie Overijssel

2.1.1 Ambities

In juli 2009 hebben de Provinciale Staten het nieuwe ruimtelijk beleid van de provincie Overijssel vastgesteld. Deze omgevingsvisie Overijssel toont het provinciale belang en beleid in de fysieke leefomgeving.

De ambitie die de provincie heeft verwoord in de omgevingsvisie is erop gericht om *‘ een vitale samenleving tot ontplooiing te laten komen in een mooi en vitaal landschap. Een samenleving waarin alle Overijsselaars zich thuis voelen en participeren. Met bloeiende steden en dorpen als motoren voor cultuur en werkgelegenheid, ingebed in een landschap waarin wonen, natuur, landbouw en water elkaar versterken. ’*

Dragers van deze provinciale ambitie vormen 2 begrippen: duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit. Duurzaamheid vraagt om een heldere afweging van ecologische, economische en sociaal-culturele aspecten en ambities. Deze driedeling is ook bekend onder de noemer van de 3P's: people, planet, profit. Bij alle beleidsdiscussies zoekt de provincie naar een evenwicht tussen deze drie aspecten.

Ruimtelijke kwaliteit is een lastiger begrip, omdat het geen statisch gegeven is. De ruimte om ons heen is immers altijd dynamisch, altijd in beweging. Ruimtelijke kwaliteit is dan ook geen fysieke eigenschap van de omgeving, maar een resultaat van natuurlijke en menselijke processen, van stuwval tot kerktoren. Ruimtelijke kwaliteit zit in de eigenschappen van de omgeving, die tot de verbeelding spreken, waar mensen zich mee identificeren en waar ze betekenis aan geven. De ruimtelijke kwaliteit omvat zo een heel spectrum van bestaande gebiedskenmerken.

2.1.2 Lagenbenadering

De bestaande gebiedskenmerken zijn uiteengegafeld en verdeeld in vier lagen die elk hun eigen logica hebben:

1. De natuurlijke ondergrond;
2. Het agrarische cultuurlandschap;
3. De stedelijke laag;
4. De lust- en leisurelaag.

De eerste laag is de laag van de natuurlijke ondergrond. Deze laag is ontstaan door abiotische processen zoals wind, water en erosie die al vele tienduizenden jaren geleden zijn begonnen. De natuurlijke laag vormt de basis voor alle ontwikkelingen die daarna hebben plaatsgevonden. Waarden in de natuurlijke laag zijn het watersysteem, de stuwwallen en bijvoorbeeld de hoogveengebieden.

De laag van het agrarisch cultuurlandschap vormt de tweede laag. Deze laag geeft een beeld van de ontginningspatronen die de mens in de natuurlijke ondergrond heeft achtergelaten om de ondergrond in gebruik te kunnen nemen. Het zijn dus ingrepen die een directe relatie hebben met de natuurlijke ondergrond. Waarden die tot het agrarisch cultuurlandschap worden gerekend zijn onder andere essen, houtsingelpatronen of de kanalen- en wijkenstructuur in de veenkoloniën.

De derde laag wordt de stedelijke laag genoemd. In deze laag, die meer de ontwikkelingen van de moderne tijd herbergt, is de koppeling van 'stedelijke' functies aan het verbindende netwerk van wegen, spoorwegen en kanalen een ordenend principe. In deze laag komen waarden naar voren als de kenmerkende opzet van bijvoorbeeld esdorpen of wegdorpen en historische stationsgebouwen.

Tot slot is de vierde laag de zogenoemde lust- en leisurelaag. Deze laag geeft waarden als belevenis, identiteit en betekenis een plek. Kenmerken en waarden in deze laag zijn recreatieve verbindingen, landgoederen en belvédères. Deze laag benut vooral de kwaliteiten uit de drie onderliggende lagen.

In het volgende hoofdstuk zullen de bestaande waarden van het landelijk gebied van Rijssen-Holten ook aan de hand van deze vier lagen worden beschreven.

2.1.3 Doelen

De provincie wil haar ambities op het vlak van ruimtelijke kwaliteit realiseren door naast bescherming vooral in te zetten op het verbinden van bestaande gebiedskwaliteiten en nieuwe ontwikkelingen, waarbij de bestaande kwaliteiten worden beschermd en versterkt en nieuwe kwaliteiten worden toegevoegd. Daarbij ziet de provincie zeven doelen:

- Brede waaier aan woon-, werk- en mixmilieus: elk buurtschap, dorp en stad zijn eigen kleur;
- Voortbouwen aan de kenmerkende structuren van de agrarische cultuur landschappen;
- Natuur als ruggengraat;
- Zichtbaar en beleefbaar mooi landschap;
- Het contrast tussen dynamische en luwe gebieden versterken door het infrastructuurnetwerk;
- Een continu en beleefbaar watersysteem als dragende structuur van Overijssel;
- Sterke ruimtelijke identiteiten als merken voor Overijssel.

2.1.4 Ontwikkelingsperspectieven

Om de doelen daadwerkelijk te concretiseren, heeft de provincie voor haar grondgebied ontwikkelingsperspectieven geschetst. Vanwege de verschillen in dynamiek en in ruimtelijke opgaven maakt de provincie Overijssel onderscheid tussen ontwikkelingsperspectieven voor de Groene omgeving en ontwikkelingsperspectieven voor de Stedelijke omgeving. In het licht van deze kadernota voor het landelijk gebied wordt hierna ingegaan op de ontwikkelingsrichtingen voor de Groene omgeving.

1. Realisatie groene en blauwe hoofdstructuur

De provincie wil bestaande gebieden met hoge natuurwaarden weer onderling met elkaar in verbinding brengen. Daarvoor heeft de provincie in de omgevingsvisie gebieden aangewezen waar het hoofddaccent ligt op het behoud en de ontwikkeling van natuurwaarden en de realisatie van een continu en beleefbaar watersysteem.

Deze gebieden worden in Rijssen-Holten gevormd door de Sallandse Heuvelrug en directe omgeving, de Beuseberg en Zuurberg, de Rijsserberg en directe omgeving en het beekdal van de Regge. Voor het beekdal van de Regge ziet de provincie mogelijkheden voor herstel van het natuurlijke watersysteem, de continuïteit van de beeklopen en het benutten van deze beeklopen en bijbehorende gebiedskenmerken voor bebouwde en groene ontwikkelingen.

2. Buitengebied, accent productie

Schaalvergroting en modernisering van de landbouw zijn onomkeerbare ontwikkelingen in het landelijk gebied, die bovendien nodig zijn om een duurzame, concurrerende landbouwsector mogelijk te maken in Overijssel. De provincie heeft er dan ook voor gekozen om in het buitengebied gebieden aan te wijzen waar de modernisering van de landbouw royaal de ruimte krijgt, zoals de welbekende landbouwontwikkelingsgebieden. Het accent ligt in deze gebieden op het vasthouden en versterken van het eigen karakter van elk gebied en het neerzetten van een landschappelijk raamwerk dat in harmonie is met de schaalvergroting van de landbouw. In de gemeente Rijssen-Holten wordt het gebied westelijk van Holten tot het buitengebied gerekend waar het accent op de productie ligt. Een deel van dit gebied is bovendien landbouwontwikkelingsgebied, wat betekent dat de (nieuw) vestiging van intensieve veehouderij mogelijk is.

3. Buitengebied, accent veelzijdige gebruikruimte

Op veel plekken in het landelijk gebied is sprake van een verweving van functies. Naast landbouw spelen daar functies als landschap, natuur, wonen en recreatie een belangrijke rol. In deze gebieden ligt het accent van de provincie bij het verbinden van de ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw en andere sectoren als recreatie aan het behouden en versterken van de cultuurhistorische, natuurlijke en landschappelijke elementen. Een groot deel van het landelijk gebied van Rijssen-Holten wordt tot dit gebied gerekend. De provincie heeft hiervoor geen specifieke opgaven genoemd die van provinciaal belang worden gezien. Op pagina 20 is de visiekaart landschapsontwikkelingsplan Rijssen-Holten 2007 opgenomen. Deze kaart geeft de verschillende deelgebieden aan binnen de gemeente. De indeling van deze gebieden geeft een beeld van de verschillen in landschap.

2.1.5 Uitvoering en sturing

Om de ambities en ontwikkelingsperspectieven ook daadwerkelijk te kunnen realiseren, is door de provincie een uitvoeringsmodel ontwikkeld. Dit uitvoeringsmodel is gebaseerd op drie stappen, die gemakkelijk te vertalen zijn naar of, waar en hoe. In de eerste stap worden de generieke beleidskeuzes afgewogen. Dit zijn keuzes die op een hoger bestuursniveau worden gemaakt, bijvoorbeeld door de EU, rijk of provincie. Deze keuzes doen uitspraken over bijvoorbeeld woningbouw en nieuwe bedrijventerreinen, reserveringen voor waterveiligheid, grondwaterbeschermingsgebieden en de ontwikkeling van EHS. Op dit niveau wordt dus beoordeeld of een bepaalde ontwikkeling mogelijk is of nodig is. In de tweede stap wordt getoetst aan de ontwikkelingsperspectieven. Deze ontwikkelingsperspectieven geven richting aan de plek waar een initiatief het best ontwikkeld kan worden. Tot slot stellen de gebiedskenmerken eisen en voorwaarden aan de wijze waarop een ontwikkeling vorm kan krijgen en ingepast kan worden in de omgeving. Voor de provincie is een plan acceptabel als een bijdrage wordt geleverd op het vlak van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit. Dat betekent ook dat de provincie geen harde uitspraken doet en strikte voorwaarden verbindt aan ontwikkelingen in de Groene omgeving. De inzet van de provincie is erop gericht om ruimte te bieden aan economische dynamiek en ruimtelijke kwaliteit te bevorderen. Daarvoor streeft de provincie naar en-en-oplossingen en meervoudig ruimtegebruik. De gemeente Rijssen-Holten heeft daarbinnen haar eigen handelingsvrijheid, mits ze de gekozen benadering van de provincie doorvertaalt in haar eigen beleid. De provincie kiest er dus voor om ontwikkelingen in de Groene omgeving gepaard te laten gaan met een impuls voor de ruimtelijke kwaliteit. Om daar meer concreet handen en voeten aan te geven heeft de provincie Overijssel de Kwaliteitsimpuls Groene omgeving opgesteld.

2.1.6 Kwaliteitsimpuls Groene omgeving

Het basisprincipe voor de Kwaliteitsimpuls komt uit de omgevingsverordening van de provincie Overijssel: *‘bestemmingsplannen voor de groene omgeving kunnen voorzien in nieuwvestiging en grootschalige uitbreidingen van bestaande functies in de groene omgeving, uitsluitend indien hier sociaaleconomische en/of maatschappelijke redenen voor zijn én is aangetoond dat het verlies aan ecologische en/of landschappelijke waarden in voldoende mate wordt gecompenseerd door investeringen ter versterking van de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving’.*

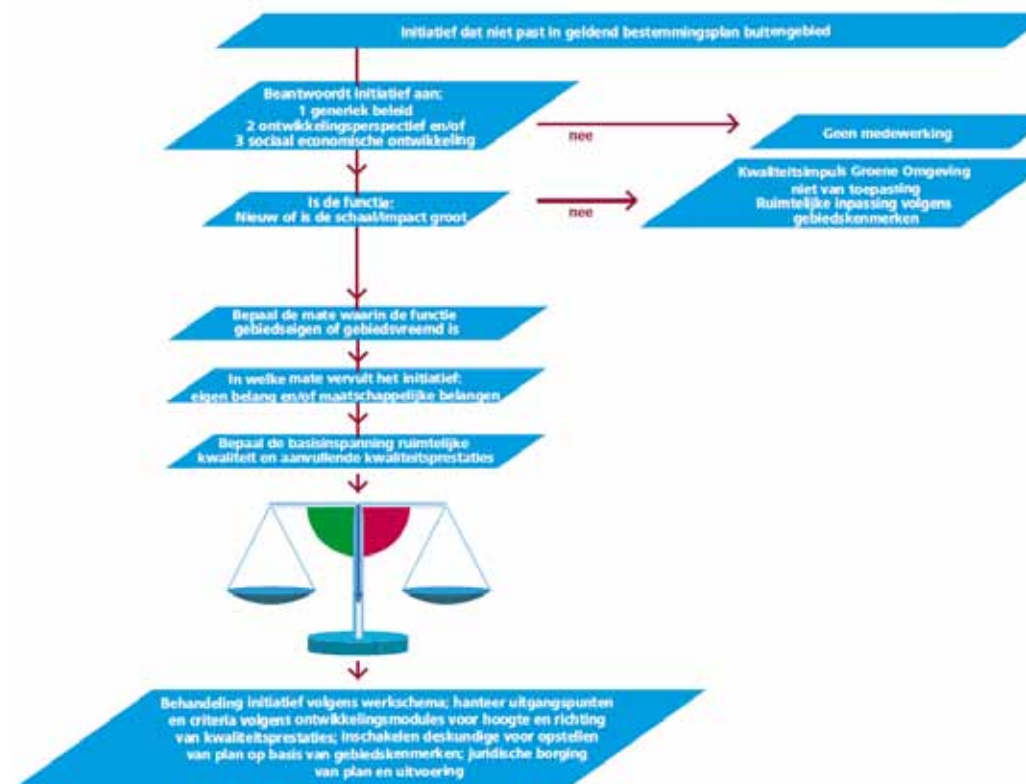
Vanuit deze grondgedachte kunnen de volgende uitgangspunten worden gedestilleerd:

- Er is ruimte voor sociaaleconomische ontwikkeling als deze vanuit zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik verantwoord is, past in het ontwikkelingsperspectief en wordt ingepast volgens de onderscheiden gebiedskenmerken;
- Een goede ruimtelijke inpassing van de ontwikkeling is altijd een basisvoorwaarde of basisinspanning;
- Bij nieuwvestiging en bij grootschalige uitbreiding van bestaande functies wordt naast een investering in de ontwikkeling zelf tegelijkertijd geïnvesteerd in de kwaliteit van de omgeving/het omliggende gebied;
- De geboden ontwikkelingsruimte moet in balans zijn met de investering in ruimtelijke kwaliteit, wat ook blijkt uit de ruimtelijke onderbouwing van een ruimtelijk plan.

De Kwaliteitsimpuls is van toepassing op diverse categorieën van ontwikkelingen:

- Rood-voor-groen op bestaande landgoederen
- Nieuwe landgoederen
- Rood-voor-rood
- Knooperven
- Nieuwvestiging van agrarisch bedrijf, woningen, niet-agrarische bedrijvigheid of verblijfsrecreatie
- Grootschalige uitbreiding van agrarische bouwpercelen (>1,5ha), niet-agrarische bedrijven, uitbreiding bestaande verblijfsrecreatie of mestvergisting
- Functiewijzigingen voor boomteelt, ondersteunend glas en vrijkomende agrarische bedrijven.

Het schema hierna verwoordt de te doorlopen stappen bij het al dan niet toepassen van de Kwaliteitsimpuls voor ontwikkelingen in het buitengebied van de provincie en de gemeente. Afhankelijk van het type functie (gebiedseigen/gebiedsvreemd) en het doel van de ontwikkeling wordt bepaald hoe groot de inspanning is die moet worden geleverd ten aanzien van de ruimtelijke kwaliteitsprestaties.

2.1.7 Relatie met kadernota

Deze kadernota speelt in op de ambities van de provincie en verenigt deze ambities met de eigen ambities van de gemeente. Bij het ontwikkelen van een visie op het buitengebied en het doorvertalen daarvan naar ruimtelijk beleid wordt voor elk actueel thema, variërend van landbouw tot wonen, gezocht naar mogelijkheden om een extra impuls te geven aan ambities op het vlak van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit. Daarbij wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de gebiedseigen landschapskwaliteiten van de gemeente.

2.2 Provinciaal reconstructieplan intensieve veehouderij

Als uitwerking van de Reconstructiewet Concentratiegebieden, is in september 2004 het Reconstructieplan Salland-Twente vastgesteld door Provinciale Staten van Overijssel. Als gevolg van de vaststelling van de Omgevingsvisie van de provincie Overijssel heeft hierop in 2009 een aanpassing plaatsgevonden. Het reconstructieplan is geldig tot 2013, waarna de provinciale omgevingsvisie deze rol overneemt. Het reconstructieplan bevat een aantal beleidsdoelen die als uitgangspunt van de maatregelen dienen om de wettelijke doelstellingen te behalen. De beleidsdoelen zijn:

- Het versterken van de economische en sociale vitaliteit op het gebied van landbouw, recreatie en toerisme, economische structuur en sociale infrastructuur;
- Het verbeteren van de omgevingskwaliteit betreffende de thema's lucht, watersystemen, natuur en landschap en
- Het verbeteren van de veterinaire veiligheid.

De gemeente Rijssen-Holten valt in dit Reconstructieplan binnen het deelgebied Zuidwest-Twente. Het Reconstructieplan beschrijft voor dit gebied een aantal, specifiek op het gebied gerichte, ambities. Deze ambities zijn opgesteld aan de hand van de aanwezige kwaliteiten in het gebied. Uiteindelijk is een ruimtelijke vertaling van de ambities gemaakt, die de grondslag vormt voor de reconstructie-opgave. De volgende thema 's worden in het streefbeeld behandeld: intensieve veehouderij, grondgebonden landbouw/melkveehouderij, landgoederen, landschap, recreatie & toerisme, natuur, water en economische bedrijvigheid/woningbouw.

In het Reconstructieplan speelt de zonering een belangrijke rol (zo niet de belangrijkste). De zonering geeft aan waar de landbouwonwikkelings-, verwevings- en extensiveringsgebieden zich bevinden. Deze gebieden kennen elk hun eigen maatregelen/doelen om de problematiek te verminderen die ontstaat door het samenspel van de aanwezige, verschillende functies.

In het landelijk gebied van de gemeente Rijssen-Holten komen alle drie gebieden voor, waarbij het grootste deel van het landelijk gebied bestaat uit verwevings- en extensiveringsgebieden. Het landbouwonwikkelingsgebied ligt ten westen van Holten. De ontwikkeling van een duurzame intensieve veehouderijtak staat in deze gebieden voorop.

Het reconstructieplan is een van de onderleggers voor deze kadernota. De uitgangspunten van het reconstructieplan zullen in de kadernota en ook in het bestemmingsplan worden opgenomen.

2.3 Strategische visie gemeente Rijssen-Holten (concept)

Ambities

Op dit moment wordt door de gemeente gewerkt aan een strategische visie voor de gemeente die aangeeft hoe de gewenste toekomstige ontwikkeling van Rijssen-Holten eruit ziet. De visie biedt een doorkijk naar 2030. De strategische visie zal periodiek worden geactualiseerd. In 2015 worden de ontwikkelingen, die zijn opgenomen voor de lange termijn opnieuw bekeken.

De gemeente heeft voor haar strategische visie 3 pijlers gekozen:

Pijler 1: Eigen identiteit.

Door het erkennen, koesteren en versterken van de eigen identiteit krijgt de gemeente meer uitstraling naar buiten toe.

Pijler 2: Ondernemend Rijssen-Holten!

De gemeente stimuleert en steunt het ondernemende klimaat en legt daarbij de nadruk op bouwen, toerisme en een ondernemende middenstand. De aandacht wordt verdeeld over alle sectoren.

Pijler 3: Modern noaberschap, het zorgen voor elkaar.

Daarmee wil de gemeente de samenhang van de samenleving behouden en versterken in Rijssen-Holten.

De strategische visie is voor verschillende thema's uitgewerkt. Voor het landelijk gebied van de gemeente zijn de volgende aspecten van belang.

Economie en werk

In 2030 wil de gemeente bekend staan als een bruisende, vitale en economisch sterke gemeente. De gemeente wil ondernemers de ruimte bieden om initiatieven te ontplooiën. Er wordt ingezet op innovatie en kwaliteitsverbetering.

Toerisme en vitaal platteland

De gemeente streeft in het buitengebied naar een duidelijke afbakening van het gebruik van gronden voor agrarische doeleinden, voor energieopwekking en voor recreatie. Agrariërs kunnen binnen de mogelijkheden kiezen voor ondernemen, zoals zij dat wensen. Bovendien wil de gemeente in het landelijk gebied ruimte scheppen om alternatieve energiebronnen te realiseren. Agrariërs die duurzame installaties ontwikkelen worden hierin ondersteund.

Het landschap is de drager voor het toerisme in de gemeente. Recreatie moet dan ook op een ecologisch verantwoorde wijze gebruik maken van natuur en landschap. Voor zover relevant zijn de richtlijnen uit de concept strategische visie overgenomen in deze kadernota.

2.4 Landschapontwikkelingsplan Rijssen-Holten

In december 2007 is het Landschapontwikkelingsplan (LOP) voor het buitengebied van de gemeente Rijssen-Holten opgesteld. Het LOP omvat een gemeente dekende visie toespitst op 11 verschillende deelgebieden, met elk een eigen karakteristiek en ontwikkelingsrichting. Deze deelgebieden zijn onderscheiden op basis van verschillen in:

- Ontstaansgeschiedenis
- Verschijningsvorm
- Gebruik
- Mate van dynamiek
- Gewenste ontwikkelingsrichting

Hierna worden per deelgebied de ambities kort uiteengezet. De kernen Holten en Rijssen worden buiten het LOP gehouden.

Deelgebied 1: Espelo, Dijkermaten en Dijkerhoek

In dit gebied is het hoofdgebruik grondgebonden landbouw. De gemeente wil voor dit gebied zo weinig mogelijk beperkingen opleggen aan de grondgebonden landbouw. Tijdens de ruilverkaveling in de jaren '80 is een rationeel landschap ontstaan met robuuste beplantingen. Deze beplantingstructuur is kenmerkend voor het gebied en wordt behouden en waar mogelijk versterkt.

Deelgebied 2: Westflank Holterberg

In dit deelgebied is ruimte voor een landschappelijke verdichting om een fijnmazige menging van natuur, cultuurhistorie, wonen, recreatie en landbouw mogelijk te maken. Het is wenselijk om de open zones en zichtlijnen op de Holterberg te behouden. Agrariërs krijgen de ruimte om nieuwe landschappelijk passende initiatieven te ontplooiën. Naast recreatie en andere passende vormen van bedrijvigheid wordt ook het wonen in het groen (landgoederen) bevorderd, mits er wordt voldaan aan voorwaarden die ervoor zorgen dat de landschappelijke en/of cultuurhistorische structuur wordt versterkt. Een groot deel van het gebied ligt in de EHS. Bovendien moet rekening worden gehouden met het Natura-2000 gebied Holterberg.

Deelgebied 3: Holterbroek, Fliermaten en Lokerbroek

Het grondgebruik in dit gebied bestaat uit veeteelt (melkveehouderij), akkerbouw en is van betekenis voor weidevogels. De Fliermaten is aangewezen als beheergebied voor weidevogels. Het overige deel van het gebied is vrijwel helemaal aangewezen als landbouwonwikkelingsgebied. In het gebied worden veel grootschalige ontwikkelingen verwacht. De gemeente heeft een landschappelijk raamwerk gemaakt om de toekomstige ontwikkelingen te kunnen opvangen.

Deelgebied 4: de Schipbeek

In het gebied staat de natuurlijke inrichting van de Schipbeek gecombineerd met het vergroten van de beleevingswaarde en het bieden van een ruimtelijk kader voor de mogelijke inplaatsing van agrarische bedrijven centraal.

Deelgebied 5: de Holterberg

Karakteristiek voor het deelgebied is het sterke reliëf en de hoge ligging als onderdeel van de stuwwal Sallandse Heuvelrug. Het hele gebied valt onder de provinciale ecologische hoofdstructuur. Een deel van het gebied hoort bovendien bij het Nationaal Park de Sallandse Heuvelrug. Het beleid van het Nationaal Park is leidend in dit gebied. De gemeente wil de herkenbaarheid van de Holterberg als recreatief middelpunt versterken. Het uitbreiden van de Holterheide en verbeteren van de samenhang van de Holterheide, Numandal en de grote open heide is van groot belang.

Deelgebied 6: Holter- en Lokerenk en Look

Het deelgebied is een verwevingsgebied van verschillende functies. De mate waarin nieuwe ontwikkelingen de identiteit van het gebied versterken is mede bepalend voor het al dan niet toestaan van nieuwe initiatieven. In het gebied ligt een waterintrekgebied. Bovendien moet in het gebied ruimte worden gezocht voor een ecologische verbindingszone door Look. Het versterken van de herkenbaarheid en openheid van de Holter- en Lokerenk wordt benadrukt.

Deelgebied 7: Beuseberg, Zuurberg en Borkeld

Kenmerkend voor dit gebied zijn de beboste stuwwallen. Met behoud van het besloten en groene landschapsbeeld kan het deelgebied beter worden ontwikkeld. Behoud van grondgebonden landbouw in het deelgebied moet worden gestimuleerd.

Deelgebied 8: Oostflank Holterberg

De op de oostflank van de rug liggende Ligtenbergerweg is een historisch, agrarisch lint waar grootschalige agrarische bebouwing overheerst. In het deelgebied wordt ruimte geboden voor agrarische voorzieningen in het lint, passend in het bestaande regime. Tevens wordt er ruimte geboden voor recreatieve voorzieningen in het lint, bijvoorbeeld in voormalige agrarische bedrijfsbebouwing. De doorzichten tussen de west- en oostzijde van het lint moeten worden behouden.

Deelgebied 9: Omgeving de Leiding en Overtoom

De opgave voor dit deelgebied ligt in het behoud van grondgebonden (melk) veehouderijen en het in samenhang verder vergroten van de openheid. In de aangewezen nieuwe natuurgebieden wordt de natuurfunctie versterkt. Er is aangegeven dat de cultuurhistorische waardevolle dijkwegen worden geaccentueerd.

Deelgebied 10: de Rijsserberg

De Rijsserberg is onderdeel van de EHS. Vrijwel het hele gebied is aangewezen als extensiveringsgebied. Op de Rijsserberg is het daarvoor opgestelde beheerplan leidend. Het gebied is van groot belang voor (verblijfs)recreatie. In het deelgebied staat het verhogen van de ecologische waarde van het bos- en natuurgebied centraal en het bieden van ruimte aan extensieve vormen van recreatie.

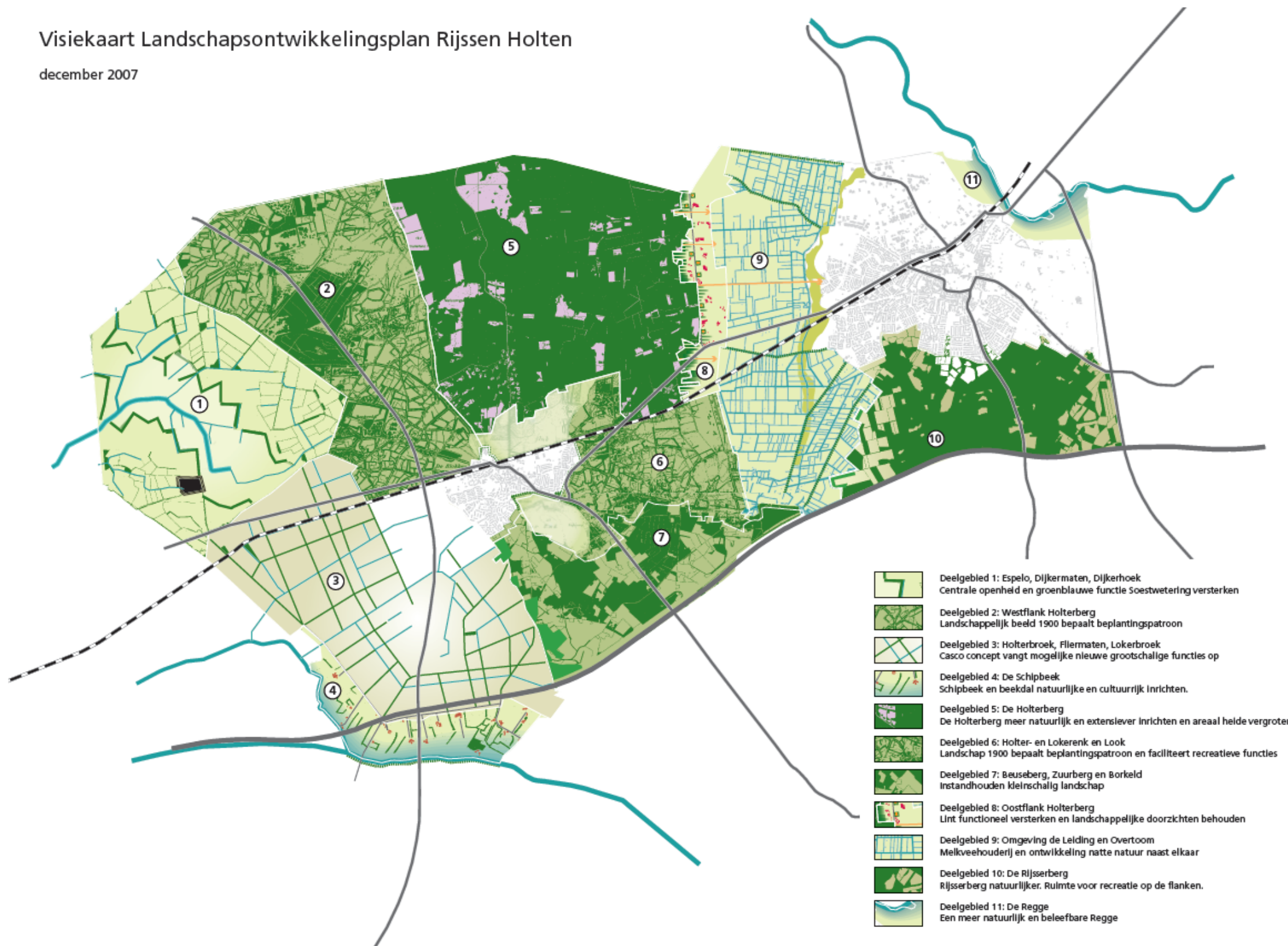
Deelgebied 11: de Regge

In het gebied staat het herstel van de natuurlijke watersystemen centraal, gecombineerd met herstel van het rivierbegeleidend landschap. Opgaven zijn het realiseren van de ecologische verbindingszone Regge en het vergroten van de beleving van de Regge en toegankelijkheid van de rand van het rivierdal voor recreatief medegebruik.

In het LOP staan onder meer de specifieke kenmerken en mogelijkheden van de aanwezige landschappen benoemd. De gemeentelijke uitwerking van het LOP geldt onder meer als landschappelijk afwegingskader voor nieuwe ontwikkelingen. Het LOP vormt de basis voor deze kadernota. Waar de uitgangspunten uit het LOP een vertaling kunnen krijgen in de kadernota zullen ze worden overgenomen.

Visiekaart Landschapsontwikkelingsplan Rijssen Holten

december 2007

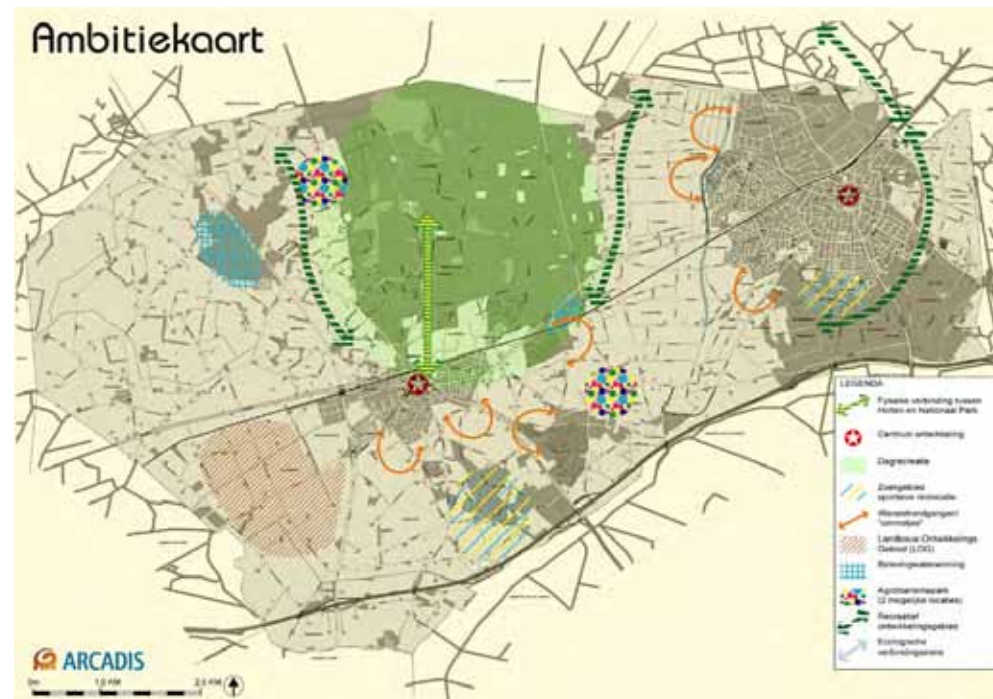

2.5 Recreatienota gemeente Rijssen-Holten

Met de recreatienota (vastgesteld in 2006) beoogt de gemeente een kader te scheppen waarbinnen recreatieve ontwikkelingen plaats kunnen vinden. De nadruk ligt daarbij op ontwikkelen. In de recreatienota is daarvoor ook een uitvoeringsprogramma opgenomen, die een eerste aanzet geeft voor concrete projecten en ideeën.

In de recreatienota zijn doelstellingen geformuleerd op het vlak van 'economie en werkgelegenheid' en 'ruimtelijke Kwaliteit'. Ten aanzien van economie en werkgelegenheid streeft de gemeente naar het verbeteren van het toeristisch-recreatieve product en een extra toename van de werkgelegenheid met 10% in de komende vijf jaar. Het gaat om werkgelegenheid die direct dan wel indirect een gevolg is van het toeristisch recreatief product en de investeringen in de sector recreatie en toerisme. Bij de doelstelling ruimtelijke kwaliteit wil de gemeente door platelandsontwikkeling kwaliteiten van het landelijk gebied verbeteren. Tevens wordt er ingezet op een algehele kwalitatieve verbetering van de bestaande publieke en private recreatievoorzieningen, door een betere uitstraling, optimalisatie van het gebruik en een betere onderlinge samenwerking. Uitbreiding van vastgoed, (verblijfsrecreatie)terreinen en gebruiksmogelijkheden behoren ook tot de mogelijkheden om de kwaliteit te verbeteren. In de recreatienota is voor het grondgebied van de gemeente een ambitiekaart recreatie opgenomen (hiernaast). Op de ambitiekaart recreatie zijn onder andere de volgende prioriteiten - ontwikkelingen opgenomen, die ook van belang zijn voor deze kadernota:

- De ontwikkeling van het dagrecreatiegebied centrum Holten - Nationaal Park Sallandse Heuvelrug; deze ontwikkeling heeft de hoogste prioriteit.
- Realisatie van korte wandelrondgangen (ommetjes) aan de westelijke stadsrand van Rijssen, de zuidelijke dorpsrand van Holten en nabij de recreatieparken
- Ontwikkelen van een landbouwontwikkelingsgebied (LOG) in de driehoek A1 - Dijkterhoek - Holten. Dit gebied kan ingericht worden als gebied voor intensieve veehouderij waarmee aangesloten wordt bij de reconstructieplannen (streefbeeld 2015).

Ambitiekaart recreatie (bron: recreatienota)

- Op enkele locaties in het verwevingsgebied is het mogelijk een agrotourisme-park te ontwikkelen.
- Er zijn 4 gebieden aangewezen als recreatief ontwikkelingsgebied. Een recreatief ontwikkelingsgebied is een gebied/streek met een aantrekkelijke dagrecreatieve en/of cultuurhistorische uitstraling met op de locatie toegesneden voorzieningen. Afhankelijk van de locatie zijn verschillende recreatieve ontwikkelingen mogelijk: vormen van agrotourisme, watersport (kanoën en vissen), kleinschalige attracties en evenementen, paden en routes en zonneweiden met picknickplaatsen.
- De gemeente heeft 2 waterwingebieden. De gemeente heeft de ambitie om waterwinning onder de aandacht te brengen als recreatieve beleving. Het is wel een ambitie die in eerste instantie getoetst moet worden bij het waterbedrijf.

Buitengebied

De gemeente constateert dat in het landelijk gebied behoefte is aan het ontwikkelen van meer activiteiten. De ambitiekaart geeft aan waar deze ontwikkelingen gewenst zijn. Voor ondernemers zijn er vele mogelijkheden denkbaar om attracties en activiteiten te realiseren, waaronder een uitkijktoren, een kinder-/leerbos of bijvoorbeeld het opzetten van een netwerk van theehuizen, horecagelegenheden en boerderijen met bijbehorende arrangementen.

Verblijfsrecreatie en horeca

Ten aanzien van de verblijfsaccommodaties stelt de gemeente dat deze deels in aantal kunnen onder voorwaarden worden uitgebreid en worden gecompleteerd. Er is binnen de gemeente vooral ook behoefte aan meer andersoortige verblijfsaccommodaties. Uitbreiding van het aantal verblijfsaccommodaties is onder andere mogelijk in het landelijke gebied. Als nevenactiviteit van agrariërs kan dit bestaan uit bijvoorbeeld het kamperen bij de boer, het aanbieden van bed-and-breakfast, boerderijkamers of een luxe cottage op het platteland.

In het landelijk gebied (met uitzondering van Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug) is ruimte voor enkele horecagelegenheden (eventueel in combinatie met een agrotourismepark; zie hiervoor de ambitiekaart voor recreatie uit de recreatienota).

2.6 Beleidsnota “verblijfsrecreatie in het landelijk gebied”

Samen met de 14 gemeenten binnen de Regio Twente is een beleidsnota opgesteld over verblijfsrecreatie in het landelijk gebied. De regionale nota is vertaald naar gemeentelijk beleid (maart 2009). In de beleidsnota worden alle vormen van verblijfsrecreatie die passend zijn in het landelijk gebied van de gemeente beschreven. De volgende vormen van verblijfsrecreatie zijn opgenomen: verschillende vormen van kamperen, trekkershutten, Gereguleerde Overnachtings Plaatsen, Bed & Breakfast, plattelandskamers, plattelandsappartementen en boerderijkamers, groepsaccommodaties, recreatiebungalows, hotels en pensions.

Per type verblijfsrecreatie is een beschrijving gegeven, vervolgens is aangegeven hoe de gemeente om gaat met de tijdsperiode, zonering, de koppeling met de agrarische sector en eventuele andere randvoorwaarden die van toepassing zijn, waardoor regulering wordt toegepast.

2.7 Rood-voor-roodregeling

Om het platteland een impuls te geven heeft de gemeente de Rood-voor-roodregeling opgesteld. Het beleidskader ‘Rood voor Rood (met gesloten beurs)’ is door de gemeenteraad vastgesteld op 27 november 2006. Het doel van de regeling is “de landschappelijke kwaliteiten en de sociale en economische vitaliteit van het landelijk gebied te behouden en waar mogelijk te versterken”. Middels Rood voor Rood kan een woningbouwkavel worden gerealiseerd in ruil voor de sloop van minimaal 850 m² schuren of stallen.

Het beleid geeft aan dat de nieuw te ontwikkelen compensatiewoning (maximale inhoud 750 m³). Als de woning niet op de slooplocatie wordt gebouwd, wordt de nieuw op te richten woning getoetst aan diverse criteria, waaronder de aanwezigheid van landschappelijke, natuur- of cultuurhistorische waarden en de onevenredige aantasting van agrarische of andere belangen.

Het beleid voor rood-voor-rood blijkt in de praktijk nog weinig te worden toegepast vanwege de complexe regelgeving. Inmiddels heeft de provincie met de ontwikkeling van de Kwaliteitsimpuls Groene omgeving ook een nieuw kader gecreëerd voor

rood-voor-roodontwikkelingen. De gemeente wil het rood-voor-roodbeleid daarom de komende periode gaan herzien. De gemeente zal hiervoor een afzonderlijke notitie opstellen. In de kadernota worden daarom ook geen uitspraken over deze regeling gedaan. Te zijner tijd zal het herziene rood-voor-rood beleid aan deze kadernota worden aangehaakt.

2.8 Uitvoeringskader hergebruik Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB)

Het VAB-uitvoeringskader is bedoeld om nieuwe functies in bestaande vrijkomende of vrijgekomen agrarische bebouwing mogelijk te maken. Het beleid gaat uit van sloop van alle vrijkomende agrarische bebouwing die niet wordt hergebruikt. Een gedeelte van de gebouwen kan de agrarische functie behouden. De vrijgekomen gebouwen moeten minstens 3 jaar in agrarisch gebruik zijn geweest, voordat hier het VAB beleid op toegepast kan worden.

Het uitvoeringskader bevat geen lijst van gewenste of ongewenste bedrijvigheid in VAB. Er zijn geen beperkingen aan de aard en de omvang van de bedrijvigheid in bestaande VAB, anders dan de kwalitatieve criteria met betrekking tot de ruimtelijke kwaliteit. Een nieuwe functie moet leiden tot het behoud of verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en mag geen ongewenste visuele verstedelijking of aantasting van de landschappelijke waarden veroorzaken. Om dit te waarborgen zijn criteria opgesteld.

Omdat de gemeente het VAB-beleid echter wil herzien, zullen er geen concrete uitspraken worden gedaan over het toepassen van het VAB-beleid, bijvoorbeeld op het vlak van maatvoering in deze kadernota. Te zijner tijd zal het herziene VAB-beleid aan de kadernota worden gehaakt.

2.9 Welstandsnota gemeente Rijssen-Holten

In 2004 heeft de gemeente haar welstandsnota (Welstandsnota 2004 Rijssen en Holten) vastgesteld. De welstandsnota gaat over het duurzaam bevorderen van de kwaliteit van de bebouwing in de gemeente. In de welstandsnota zijn voor het buitengebied de volgende gebieden opgenomen:

- Kampen en hoevenlandschap;

- Veen- en heideontginningslandschap
- Bijzondere woongebieden in bos- en parkachtige omgeving;
- Recreatieterreinen.

Bovendien is voor reclame-uitingen een aparte paragraaf opgenomen.

Op dit moment is de gemeente bezig met een herziening van de welstandsnota. Gelijktijdig met de herziening van het bestemmingsplan voor het buitengebied zal ook dat deel van de welstandsnota worden aangepast. In de kadernota zal bij de uitwerking naar uitgangspunten voor het bestemmingsplan aandacht worden besteed aan het aspect beeldkwaliteit. Deze hoofdlijnen leggen de basis voor de welstandsparagrafen voor het buitengebied.

2.10 Watervisie Rijssen-Holten

De Watervisie van de gemeente richt zich vooral op de thema's watersysteem en waterbeleving. De Watervisie is op hoofdlijnen opgesteld voor het gehele gemeentelijke grondgebied. De visie is een strategische visie, voor de (middel)lange termijn. In de visie is een uitvoeringsparagraaf opgenomen.

De Watervisie heeft twee doelstellingen:

- Een aansprekende middellange termijn visie die ruimtelijk is uitgewerkt en is gebaseerd op een gedegen inventarisatie van de waterhuishouding en het bestaande en toekomstige waterbeleid;
- Bestuurlijke en wettelijke verankering van het waterbeleid bij de gemeente en haar waterpartners.

De doelstellingen uit de Watervisie vormen een basis voor deze kadernota. Bovendien krijgt de Watervisie een relatie met de op te stellen Structuurvisie. In de Wet ruimtelijke ordening is bepaald dat een Structuurvisie moet worden voorzien van een paragraaf waarin wordt aangegeven op welke wijze de voorgenomen ontwikkelingen worden gerealiseerd. In de Watervisie is hieraan invulling gegeven door een lijst op te nemen waarin alle grotere watergerelateerde ruimtelijke ontwikkelingen en uit te voeren maatregelen, per deelgebied, zijn benoemd.

2.11 Milieubeleidsplan 2010 -2013

De gemeente heeft het Milieubeleidsplan Rijssen-Holten 2010 -2013 opgesteld. De visie van het milieubeleidsplan luidt als volgt:

‘Het milieubeleid moet een bijdrage leveren aan een gezond en veilig leven, in een aantrekkelijke leefomgeving, temidden van een vitale natuur, waarbij het milieu zo min mogelijk wordt aangetast en belast, waarbij hulpbronnen eveneens zo min mogelijk worden gebruikt dan wel uitgeput’.

In het Milieubeleidsplan zijn verschillende thema’s opgenomen.

Klimaat en energie

Op internationaal niveau (Verdrag van Kyoto) heeft Nederland zich verplicht tot een emissiereductie van de uitstoot van CO₂. Tussen Rijk en gemeenten (via de VNG) is het ‘Klimaatakkoord Gemeenten en Rijk 2007 - 2011’ leidinggevend. De gemeenten onderschrijven hierin de ambities van het kabinet op klimaatgebied: 30% reductie van de uitstoot van broeikasgassen in 2020, een energiebesparing van 2% per jaar en een verhoging van het aandeel duurzame energie tot 20% in 2020. De gemeente heeft ook een eigen energiebeleidsplan ontwikkeld en in aanvulling daarop het Project Klimaat Uitvoeringsprogramma 2009-2012 op gesteld. Het Rijssen-Holtense klimaatbeleid is een verbreding van het traditionele energiebeleid, dat zich naast energiebesparing tevens richt op het stimuleren van de toepassing van duurzame energie, duurzaam bouwen, duurzame bedrijventerreinen, duurzame mobiliteit en het duurzaam beheer van gebouwen.

Licht/verlichting en uitstraling

Het thema licht(hinder) kan vanuit twee kanten worden gezien. Enerzijds wordt (ver)licht(ing) geassocieerd met veiligheid, maar anderzijds doet te veel licht afbreuk aan het natuurlijke gedrag van flora en fauna. Teveel verlichting wordt de laatste tijd steeds meer als een storende factor beleefd. De gemeentelijke visie is: de juiste verlichting en donkerte op de juiste plaats en het juiste moment. Zie voor het gemeentelijke lichtbeleid ook paragraaf 2.14.

Natuur en landschap

De gemeente gaat voor het behoud, herstel, versterking en diversificatie van be-

staande natuur en nieuwe natuur zonder de andere functies in/van het gebied onmogelijk te maken. Natuur moet bijdragen aan een leefomgeving met daarin een evenwichtige verdeling tussen bebouwing en groen.

De milieu- en duurzaamheidsambities zijn randvoorwaardelijk voor de kadernota, wat betekent dat de uitgangspunten van de kadernota daarop zijn afgestemd. Duurzaamheid is bovendien een van de ambities die een belangrijke pijler vormen onder deze kadernota.

2.12 Externe veiligheidsbeleid

De gemeente bezit het externe veiligheidsbeleid ‘Hoe veilig wil de gemeente Rijssen - Holten zijn?’. Het doel van externe veiligheidsbeleid is om duidelijk te maken welke externe veiligheidsrisico’s er in de gemeente zijn en hoe met deze risico’s omgegaan moet worden. De gemeente streeft naar een beheersbare veiligheids-situatie.

De gemeente heeft de bestaande risicovolle situaties in kaart gebracht om toekomstige ongewenste risicovolle situaties te voorkomen. Verder is er door de gemeente Rijssen-Holten een signaleringskaart opgesteld. Op de signaleringskaart is de ligging van de risicobronnen weergegeven. Uit de signaleringskaart blijkt dat de externe veiligheidsrisico’s zich in hoofdzaak bevinden op en in de nabijheid van de industriegebieden en de transportroutes van gevaarlijke stoffen (spoor, hoofdwe- gen en buisleidingen). De gemeente kenmerkt zich door de aanwezigheid van een groot buitengebied en een beperkt aantal kernen, hierdoor zijn er binnen de ge- meente weinig “probleemgebieden” aanwezig. Belangrijke aandachtspunten zijn de industrieterreinen “De Mors” en “De Kol” en het stationsgebied van Rijssen.

Externe veiligheid is bij het opstellen van bestemmingsplannen altijd een onder- zoeksaspect. In deze kadernota wordt, vooruitlopend op het bestemmingsplan, het beleid op het vlak van externe veiligheid als randvoorwaardelijk beschouwd.

2.13 Nota geluidsbeleid

Het doel van het gemeentelijk geluidsbeleid is het behouden van de goede kwali- teiten en het benutten van kansen om de geluidskwaliteit te verbeteren. De nota

geluidsbeleid is vooral gericht op nieuwe situaties. Hiervoor is de gemeente opgedeeld in verschillende gebieden, waarbij zoveel mogelijk aansluiting is gezocht bij de indeling in de vigerende bestemmingsplannen.

Per gebied is aangegeven wat de ambitie en bovengrens zijn van de geluidsklasse (rustig, onrustig, zeer onrustig, lawaaiig, zeer lawaaiig) voor weg- en railverkeer en bedrijven.

(Agrarische) bedrijven

De gemeente heeft ervoor gekozen om voor alle agrarische activiteiten in het buitengebied aan te sluiten bij de etmaalindeling zoals die is opgenomen in het Besluit landbouw milieubeheer. In het buitengebied begint de dagperiode om 06.00 uur en eindigt om 19.00 uur; de avondperiode duurt van 19.00 tot 22.00 uur en de nachtperiode van 22.00 tot 06.00 uur. Daarnaast heeft de gemeente aangegeven in het kader van de gebiedsbescherming voor alle bedrijven in het buitengebied de ambitiewaarden vast te stellen op referentiepunten op 50 m vanaf de inrichtingsgrens. Dit is alleen van toepassing op situaties waarbij op een kortere afstand geen woningen van derden zijn gelegen. Bij de vaststelling van nieuwe bestemmingsplannen en/of bij herzieningen hanteert de gemeente het principe van inwaartse zonering. Bij inwaartse zonering wordt een beschermende bufferzone rondom een milieugevoelige functie gecreëerd.

De vanuit de nota geluidsbeleid gestelde kaders worden in deze kadernota als randvoorwaardelijk beschouwd bij het vastleggen van de uitgangspunten voor het bestemmingsplan buitengebied.

2.14 Lichtbeleid

Samen met 8 andere Twentse gemeenten is de gemeente in 2009 gestart met een verkenning van de mogelijkheden voor een regionaal lichthinderbeleid. Deze samenwerking heeft geleid tot een modelnota, die de verschillende gemeenten van een gereedschapskist voorziet om ieder hun eigen lichtbeleid te kunnen formuleren. Het motto daarbij was: “donker waar mogelijk, licht waar nodig”.

Op basis van deze modelnota heeft de gemeente inmiddels een inventarisatie onder haar burgers gehouden hoe zij tegen licht en donker aankijken. Uit deze inven-

tarisatie blijkt dat meer donkerte op prijs wordt gesteld. Op dit moment kijkt de gemeente hoe de modelnota en de inventarisatie kunnen leiden tot gemeentelijk lichtbeleid.

3 Bestaande waarden

3.1 De lagenbenadering

De provincie Overijssel heeft in haar Omgevingsvisie en bijbehorende catalogus gebiedskenmerken de ruimtelijke kwaliteit van de provincie uiteengerafeld in vier lagen. Deze vier lagen herbergen de bestaande waarden van de verschillende landschappen in de provincie. De lagen onderscheiden zich door de tijdsperiode die ze omvatten en de natuurlijke of menselijke processen die de lagen hebben gevormd. In paragraaf 2.1 is hier uitgebreid bij stilgestaan.

Voor de gemeente Rijssen-Holten zijn de aanwezige landschappelijke en cultuur-historische waarden, die de basis leggen voor de ruimtelijke kwaliteit, ook aan de hand van deze vierdeling beschreven. De bestaande waarden verschillen echter per gebied. In de bijgevoegde tabellen zijn de kenmerken van de lagen per deelgebied uitgesplitst. Daarbij vormen de kenmerken die in het landschapbeleidsplan van de gemeente worden genoemd samen met de gebiedskenmerken van de provincie de basis van de beschrijving.

Omdat het plangebied het buitengebied van de gemeente Rijssen-Holten betreft, zullen de meer (binnen)stedelijke waarden relatief weinig voorkomen in de beschrijving van de lagen.

3.2 Laag 1 – de natuurlijke ondergrond

De meest markante waarden in de natuurlijke ondergrond van de gemeente Rijssen-Holten zijn de stuwwallen van de Sallandse Heuvelrug (de Holterberg) en de Rijsserberg, Beuseberg en Zuurberg. De stuwwallen zijn in de ijstijd opgeduwde aardlagen, die nu nog tientallen meters hoger liggen dan de omgeving. Daarmee zijn ze goed zichtbaar in de wijde omgeving, maar bieden ze ook weidse uitzichten over de omgeving. De stuwwallen bestaan uit zandgronden die nu zijn begroeid met heide en bos.

De rest van de gemeente bestaat uit dekzandvlakten en beekdalen, die overigens nauw verbonden zijn met elkaar. De dekzandvlakten zijn een door de wind gevormd zandlandschap. Door de aanwezigheid van reliëf in het zandpakket kent het dekzandlandschap natte en droge delen, waarbij de grote reliëfverschillen in de loop der jaren vaak zijn geëgaliseerd om de productieomstandigheden van de landbouw te verbeteren.

Tussen de dekzandruggen liggen de beekdalen. In deze laagtes verzamelde het water zich, wat leidde tot broekbossen en beken, zoals de Regge, de Oude Schipbeek en Schipbeek, Boterbeek, Soestwetering, Peters Waterleiding, Koordes Waterleiding en de Maatgraven. De van oorsprong meanderende loop van de beek is ten behoeve van de waterhuishouding vaak recht getrokken.

3.3 Laag 2 – het agrarisch cultuurlandschap

Het merendeel van de gemeente Rijssen-Holten was dus bedekt met dekzanden. Op deze gronden hebben zich in verschillende stadia meerdere cultuurlandschappen ontwikkeld.

In de Middeleeuwen is het essenlandschap ontstaan. Dit essenlandschap bevindt zich rond Holten, Rijssen en Borkeld. Kenmerkend voor het essenlandschap is een samenhangend systeem tussen de es, het lager gelegen beekdal en de bebouwing op de flank van de es. Dit samenhangende systeem is een uitvloeisel van de manier van boeren in die tijd: elke boer is zelfvoorzienend, wat wil zeggen dat elke boer een eigen veestapel had en gewassen verbouwde. De es was geschikt voor de akkerbouw. Om de grond vruchtbaar te houden wordt de es bemest met heideplaggen. Hierdoor krijgt de es haar karakteristieke bolle vorm, wat leidt tot een opmerkelijk microreliëf met soms flinke steilranden.

Strategisch gekozen op de overgang van es naar beekdal liggen de esdorpen. De (zand)paden vanuit de dorpen volgen de luie lijnen van het landschap, waardoor esdorpen een organische (wegen)structuur hebben. Bebouwing staat verspreid,

de oudste bebouwing aan de randen van de es. Esrandbeplantingen en houtwallen kenmerken dit landschap.

De beekdalen zijn in gebruik als hooiland en grasland voor het vee. De beekdalen worden gekenmerkt door het maten- en flierenlandschap. Dit landschap wordt van oudsher bepaald door haaks op de beek geplante houtsingels, die naast hakhout ook een functie hadden als perceelsscheiding. Veel elzensingels zijn in de loop der jaren echter verdwenen, waardoor de gebieden nu juist gekenmerkt worden door een mate van openheid. Dat is onder andere het geval rond het Holterbroek, Fliermaten, Lokerbroek en Schipbeek.

Het natte karakter van het maten- en flierenlandschap heeft bewoning lange tijd onmogelijk gemaakt. Nu worden de gebieden gekenmerkt door verspreid liggende bebouwing aan rechte wegen, die de rationele, blokvormige verkaveling benadrukken.

Omdat de bevolking in de Middeleeuwen snel groeit, bieden de essen onvoldoende ruimte aan alle boeren. Nieuwe boeren zoeken daarom hun toevlucht tot kleine dekzandkopjes, waarop ze een eigen eenmanses exploiteren. Omdat de wijze van boeren hetzelfde is, ontstaat hier op een kleinere maat en schaal dan in het essenlandschap het oude hoevenlandschap. Dit landschap, bijvoorbeeld op de flanken van de Holterberg en tussen Holten en Borkeld, wordt gekenmerkt door de organische verkavelingsstructuur, verspreid liggende bebouwing, holle wegen, houtsingels en kleine boselementen.

Veel gebieden in de gemeente zijn pas vanaf het begin van de twintigste eeuw in gebruik genomen. Door de zanderige ondergrond, zoals op de stuwwallen, zijn de gronden lange tijd moeilijk te bewerken en blijven ze 'braak' liggen, meestal als heidevelden. Op de stuwwallen worden, ook ter beteugeling van het zand, (productie)bossen aangeplant met een rechte lijnige, blokvormige verkavelingsstructuur. Op sommige plaatsen blijven nu veel gewaardeerde heiderestanten over.

Ook de omgeving van de Leiding en de Overtoom wordt vanaf de twintigste eeuw ontgonnen. Dit veel nattere landschap krijgt zo een blokvormige verkaveling, met wegen op dijken en een sterk patroon van elzensingels.

3.4 Laag 3 – stedelijke laag

Veel ontwikkelingen in de stedelijke laag worden nu tot de bebouwde kom gerekend en vallen daarmee buiten de contouren van deze kadernota. De van oorsprong aanwezige relatie tussen dorp of stad en het omringende buitengebied is echter wel relevant in het licht van deze kadernota. Door veel ontwikkelingen in de dorps- en stadsrandzones is deze van nature aanwezige relatie verdwenen of vertroebeld. Daar waar de randen nog min of meer gaaf zijn of waar de koppeling expliciet aandacht heeft gekregen in het stedenbouwkundig ontwerp loopt het landschap door in de bebouwing en vormen paden de natuurlijke schakels tussen dorp en buitengebied. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld de beek Maatgraven die Rijsen verknoopt met de Overtoom en het Pletjespad bij Holten.

Het buitengebied is dooraderd met een informeel, traag netwerk. Het systeem van (zand)paden uit het dorp, over de velden naar het volgende dorp vormt een netwerk van langzaam verkeersverbindingen voor voetgangers, fietsers en landbouwverkeer. Vooral in het essen- en hoevenlandschap is de maaswijdte van dit netwerk klein.

In het buitengebied liggen veel verspreide agrarische erven. In sommige gevallen is zelfs sprake van kleine buurtschappen, zoals Espelo, Neerdorp en Helhuizen. Van oudsher is er een natuurlijke binding tussen het erf en het landschap, maar met de transformatie van agrarische erven tot woonplekken en werklocaties, dreigt deze binding te verdwijnen. De erven manifesteren zich vaak als groene verdichtingen in het landschap door de aanwezige beplanting op het erf.

3.5 Laag 4 – lust- en leisurelaag

Een belangrijk onderdeel van de bestaande waarden die de basis vormen voor ruimtelijke kwaliteit, is de mogelijkheid om alle waarden en landschapselementen te kunnen beleven. Doordat mensen zich met plekken kunnen identificeren, kunnen ze er een betekenis aan kennen, van eigenheid en trots, tot associaties met vakantie of vrije tijd.

De verblijfsrecreatie heeft een plek in deze laag. In de gemeente Rijssen-Holten zijn diverse verblijfsrecreatieterreinen die merendeels zijn geconcentreerd rond Holten.

Ook attracties, op grote en kleine schaal, doen mee in de beleving van het buitengebied. In de gemeente zijn dat vooral kleinschalige attracties, zoals Natuurdiorama en het nieuwe infocentrum op de Holterberg. Veel attracties zijn bakens in het landschap, bijvoorbeeld pelmolen Ter Horst bij Rijssen en de restanten van kasteel De Waerdenborch bij Holten.

Overzicht bestaande kwaliteitskenmerken van de verschillende deelgebieden
(indeling op basis van lagenbenadering provincie Overijssel)

	Laag 1: de natuurlijke ondergrond	Laag 2: het agrarisch cultuurlandschap	Laag 3: de stedelijke laag	Laag 4: de lust- en leisurelaag
1. Espelo, Dijkermaten, Dijkelhoek	<i>dekzandvlakte en ruggen</i>	<i>jong heide- en broekontginningsland- schap/ oude hoevenlandschap</i>	<i>wegdorpen</i>	
Waarden	Natuurlijke hoogteverschillen	- Rechthoekige, blokvormige verkaveling - Verspreid liggende erven, kronkelend wegenpatroon - Sterk beplante wegen	- Open structuur van bebouwing en openbare ruimte - Informele overgangen tussen dorp en buitengebied	
2. Westflank Holterberg	<i>dekzandvlakte en ruggen/stuwwallen</i>	<i>oude hoevenlandschap</i>	<i>esdorpen</i>	
Waarden	- Natuurlijke hoogteverschillen - Veel reliëf	- Kleinschalig, afwisseling bossen, bosjes, singels en wegbeplantingen - Verspreid liggende karakteristieke erven - Organische, vertakte wegenstructuur vanuit de dorpen - Veel onverharde paden	- Informele groepering van hoeven en huizen op de flanken van de es - Open structuur van bebouwing en openbare ruimte - Informele overgangen tussen dorp en buitengebied	Landgoed Holterberg: betere verankering in omgeving;
3. Holterbroek, Fliermaten, Lokerbroek	<i>beekdalen/natte laagtes</i>	<i>maten- en flierenlandschap</i>		
Waarden	Kwelgronden	- Grote mate van openheid door verdwenen elzensingels - Regelmatische blokverkaveling - Watergangen en weteringen		
4. Schipbeek	<i>beekdalen/natte laagtes</i>	<i>maten- en flierenlandschap</i>		
Waarden	- Kwelgronden - Van oorsprong meanderende beek	- Openheid door verdwenen elzensingels - Onregelmatige blokverkaveling - historisch patroon van boerenerven aan doodlopende wegen op de Schipbeek		

	Laag 1: de natuurlijke ondergrond	Laag 2: het agrarisch cultuurlandschap	Laag 3: de stedelijke laag	Laag 4: de lust- en leisurelaag
--	-----------------------------------	--	----------------------------	---------------------------------

5. Holterberg	<i>stuwwallen</i>	<i>jong heide- en broekontginningsland-schap</i>		
Waarden	- Natuurlijke hoogteverschillen - Grote mate van reliëf	- Rechthoekige, blokvormige ver-ke-ling - Grote boscomplexen		- Donkerte als belevingskwaliteit - Canadese begraafplaats

6. Holter- en Lokerenk en Look	<i>dekzandvlakte en ruggen</i>	<i>oude hoevenlandschap/essenlandschap</i>	<i>esdorpen</i>	
Waarden	Natuurlijke hoogteverschillen	- Koppeling hoeven aan enken - Reliëf (bolle ligging van de es) - Onverharde en holle wegen - Organische, vertakte wegenstruc-tuur vanuit de dorpen - Houtwallen, esrandbeplantingen, zwaar beplante erven	- Informele groepering van hoeven en huizen op de flanken van de es - Open structuur van bebouwing en openbare ruimte - Informele overgangen tussen dorp en buitengebied	- Fundamenten kasteel De Waer-denborch (rand Holten) - Verblijfsrecreatie

7. Beuseberg, Zuur-berg en Borkeld	<i>stuwwallen</i>	<i>jong heide- en broekontginningsland-schap</i>		
Waarden	- Natuurlijke hoogteverschillen - Grote mate van reliëf	- Kleinschalig landschap met afwis-seling van bossen, wegbeplanting en singels - Grote boscomplexen - Verspreid liggende erven		Verblijfsrecreatie

8. Oostflank Holter-berg	<i>dekzandvlakte en ruggen</i>	<i>oude hoevenlandschap</i>		
Waarden	Natuurlijke hoogteverschillen	- Koppeling hoeven aan eenman-sesjes - Agrarisch lint op de flank van de stuwwal		Verblijfsrecreatie

	Laag 1: de natuurlijke laag	Laag 2: het agrarische cultuurlandschap	Laag 3: de stedelijke laag	Laag 4: de lust- en leisurelaag
--	-----------------------------	---	----------------------------	---------------------------------

9. Omgeving de Leiding en Overtoom	<i>beekdalen/natte laagtes</i>	<i>jong heide- en broekontginningsland-schap</i>		
Waarden	• Kwelgronden	• Patroon van elzensingels • Dijkwegen • Rechtljnige, blokvormige verkaveling • Verspreid liggende erven		• Zunasche Wal (oude markegrens en landweer)

10. Rijsserberg	<i>stuwwallen</i>	<i>jong heide- en broekontginningsland-schap</i>		
Waarden	• Natuurlijke hoogteverschillen • Grote mate van reliëf	• Rechtljnige, blokvormige verkaveling • Grote boscomplexen • Bebouwing op de flank		

11. De Regge	<i>rivierengebied/beekdalen</i>	<i>oude hoe venlandschap</i>		
Waarden	• Meanderende beek • Rivierduinen	• Kleinschalig, afwisseling bosjes, singels en wegbeplantingen • Verspreid liggende karakteristieke erven		• Zunasche Wal (oude markegrens en landweer)

4.1 Landbouw

Algemeen

Al eeuwenlang is de landbouw een belangrijke inkomstenbron in het landelijk gebied van Rijssen-Holten. Ook vandaag de dag wordt een groot deel van de aanwezige gronden nog gebruikt voor veeteelt en akkerbouw. Hierna wordt dieper ingegaan op de ontwikkelingen van de landbouw in de afgelopen jaren en de verwachtingen voor de landbouwsector voor de komende jaren.

Ontwikkeling aantal agrarische bedrijven

De ontwikkeling van het aantal agrarische bedrijven is een belangrijke graadmeter om een beeld te krijgen van het belang van de agrarische sector voor het landelijk gebied. Tabel 1 laat zien dat verreweg de meeste agrarische bedrijven in het landelijk gebied graasdieren houden (telling op basis van hoofdactiviteiten, nevenactiviteiten buiten beschouwing gelaten). Onder graasdieren worden kalveren, schapen, geiten, paarden en koeien (de grootste groep) gerekend.

Daarnaast is duidelijk te zien dat het aantal bedrijven met graasdieren maar ook akkerbouwbedrijven en bedrijven met hokdieren, afneemt. Voor de afname van het aantal bedrijven kunnen een aantal redenen worden gegeven. Zo spelen economische ontwikkelingen (noodzaak om te blijven investeren), schaalvergroting, specialisatie en gebrek aan opvolging vaak een rol. Op gemeentelijk niveau is hier niet of nauwelijks invloed op uit te oefenen.

Ook de beperkingen in groeimogelijkheden door milieuomstandigheden en strikte bescherming van natuurgebieden (Natura2000) spelen agrariërs parten. Met name de belemmeringen die voort komen uit de stikstofdepositie staan ter discussie. Op dit moment wordt door het rijk gewerkt aan een programmatische aanpak stikstof (PAS) die wellicht in de komende jaren opening kan bieden in de impasse tussen natuurbescherming en een rendabele landbouw.

Tabel 1: Ontwikkeling aantal agrarische bedrijven 2004-2010 in Rijssen-Holten (bron: CBS)

	2004	2006	2008	2010
Akkerbouw	53	41	36	30
Tuinbouw open grond	2	2	2	3
Graasdier	230	210	193	190
Hokdier	73	65	57	45

Op het merendeel van de veebedrijven wordt rundvee gehouden (zie tabel 2). Zoals uit de tabel is af te leiden is het aantal bedrijven met varkens, kippen en paarden de afgelopen jaren afgenomen. Daarbij is geen onderscheid gemaakt tussen hoofd- en nevenactiviteit. Met andere woorden, een bedrijf met zowel schapen als rundvee wordt tweemaal meegenomen in deze tabel.

Tabel 2: Ontwikkeling aantal bedrijven met vee 2004-2010 in Rijssen-Holten (bron: CBS)

	2004	2006	2008	2010
Rundvee	194	180	165	161
Kalveren	12	19	11	10
Paarden	73	66	56	46
Schapen	31	29	22	27
Varkens	65	61	51	40
Kippen	8	4	6	5

Gemiddelde bedrijfsomvang

De gemiddelde bedrijfsomvang in oppervlakte cultuurgrond geeft een beeld van de omvang van een agrarisch bedrijf. De tabel 'Ontwikkeling aantal agrarische bedrijven (oppervlakte cultuurgrond)' laat een dalende lijn zien in het aantal agrarische bedrijven en de cultuurgrond. De afname van het aantal bedrijven is groter dan de afname van de cultuurgrond. Gemiddeld gezien is de oppervlakte in cultuurgrond van een gemiddeld bedrijf in omvang in de loop der jaren toegenomen. Deze oppervlaktestijging is in principe het gevolg van de schaalvergroting die de afgelopen decennia in de agrarische sector heeft plaatsgevonden. Vanaf 2008 is echter wel een geringe afvlakking van de schaalgrootte van bedrijven te zien.

Tabel 3: Ontwikkeling aantal agrarische bedrijven in Rijssen-Holten (oppervlakte cultuurgrond)

	2004	2006	2008	2010
Aantal bedrijven	268	244	222	220
Cultuurgrond (are)	506.201	506.328	499.955	492.365
Gemiddelde bedrijfsomvang oppervlakte in cultuurgrond	1888	2075	2252	2238

Conclusies en trends

In de afgelopen jaren vertoont de landbouwsector in de gemeente Rijssen-Holten over de gehele linie een afname van agrarische bedrijven. Uit tabel 3 is over een aantal jaren de trend van schaalvergroting zichtbaar, maar na 2008 is er sprake van een afvlakking.

Kleinere bedrijven worden beëindigd en de grotere bedrijven blijven groeien. Een lichte toename is de afgelopen 2 jaar waar te nemen bij agrarische bedrijven die schapen houden. De melkveehouderij is de belangrijkste tak van bedrijvigheid en de verwachting is dat daarin op korte termijn geen verandering zal komen.

4.2 Mestvergisting

Algemeen

Vergisting is een sterk in opkomst fenomeen. Onder mestverwerking wordt in deze kadernota verstaan: 'het behandelen van dierlijke mest door het toepassen van basistechnieken of combinaties daarvan, met als doel de aard, de samenstelling of de hoedanigheid van dierlijke mest te wijzigen, zodat deze mest beter kan worden gebruikt of geschikt wordt voor andere functies'.

Vaak speelt bij de vergunningverlening de vraag wanneer mestverwerking moet worden aangemerkt als een agrarische activiteit en wanneer als een industriële activiteit. Hierbij dienen twee vragen te worden beantwoord.

- Wordt door de mestverwerking een meststof geproduceerd?
- Is het een bedrijfseigen agrarische activiteit?

De eerste vraag dient bevestigend te worden beantwoord zolang het digestaat bestaat uit dierlijke mest en de cosubstraten, zoals aangegeven op de 'witte lijst', of de uitbreiding daarvan, dan wel dat het digestaat is voorzien van een individuele ontheffing van de verbodsbepaling van de Meststoffenwet en daarmee is erkend als meststof. Wordt hieraan niet voldaan, dan betreft het digestaat een afvalstof die niet op landbouwgronden mag worden toegepast.

Wat betreft de tweede vraag zijn vier situaties denkbaar:

- A. Het bedrijf verwerkt eigen geproduceerde mest en voegt eigen en/of van derden afkomstige cosubstraten toe. Het digestaat wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt.
- B. Het bedrijf verwerkt eigen geproduceerde mest en voegt eigen en/of van derden afkomstige cosubstraten toe. Het digestaat wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt en afgevoerd naar derden.
- C. Het bedrijf verwerkt aangevoerde mest geproduceerd door derden en voegt eigen en/of van derden afkomstige cosubstraten toe. Het digestaat wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt.

D. Het bedrijf verwerkt aangevoerde mest van derden en voegt eigen en/of van derden afkomstige cosubstraten toe. Het digestaat wordt als meststof afgeleverd aan derden.

Voor de categorieën A, B en C is een duidelijke binding met de tot het bedrijf behorende agrarische activiteit en/of bedrijfsgronden. De aanvoer en/of de afvoer is 'van' of 'gaat naar' het eigen bedrijf. Het moet daarbij gaan om aan- of afvoer die in hoofdzaak een directe relatie heeft met het eigen bedrijf wat betreft de mest en/of de gronden.

Uit het vorenstaande kan worden afgeleid dat uitsluitend in de situaties A, B en C sprake is van een bedrijfseigen agrarische activiteit. Situatie D is niet bedrijfseigen agrarisch, maar wel haast industrieel.

Trends

De praktijk wijst uit dat een vergistinginstallatie niet of nauwelijks rendabel kan draaien op de biomassa van uitsluitend het eigen bedrijf. De gemeente verwacht dan ook niet dat er behoefte zal bestaan aan type A-vergisters.

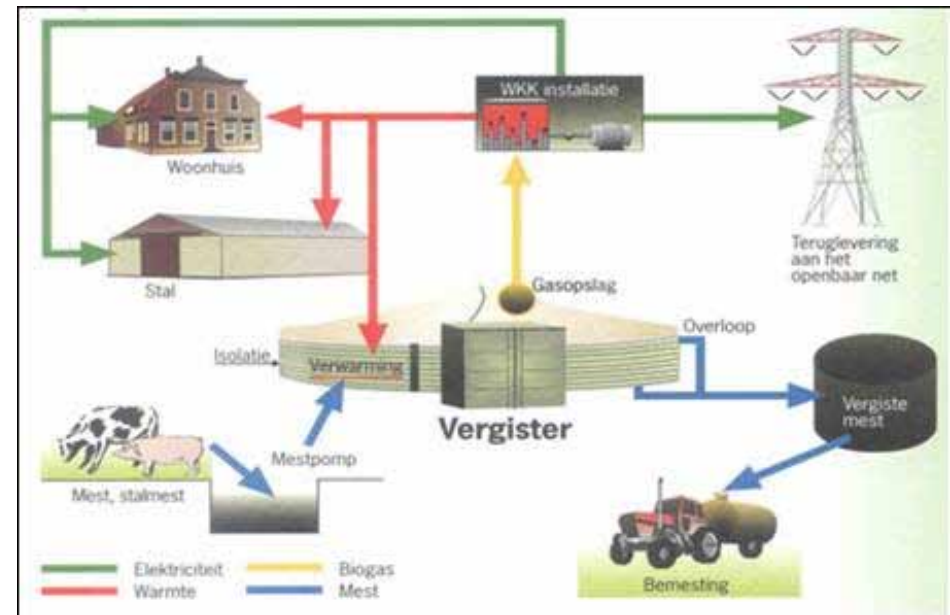
Type D-installaties bieden de mogelijkheid om één mestverwerkinginstallatie te realiseren waarvan meerdere bedrijven gezamenlijk gebruik maken. De gemeente verwacht dat dit type installatie in een behoefte zal voorzien.

4.3 Wonen

Algemeen

De gemeente Rijssen-Holten telt drie officiële kernen: de stad Rijssen en de dorpen Holten en Dijkertoek. Naast de drie kernen zijn er vele gehuchten en buurtschappen. De meeste daarvan hebben hun oorsprong in de gemeente Holten. Daarbij gaat het om Espelo, Beuseberg, Neerdorp, Borkeld, Look, Holterberg, Holterbroek en Ligtenberg.

De bebouwing in het buitengebied wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van verspreid liggende bebouwing aan kronkelende wegen. Rondom de buurtschappen

Principe van vergisting

Holterbroek en Borkeld is er sprake van een open landschap met een blokvormige verkaveling. De woningen en (agrarische) bedrijven liggen als blokken in het landschap. De bossen van de Holterberg en Rijsserberg zijn bijzondere woongebieden. De woningen staan in een groene, parkachtige omgeving. In het landelijk gebied is de havezate De Oosterhof gelegen.

Trends

Tegenwoordig willen veel mensen de drukte van alle dag ontvluchten en ‘buiten wonen’. Ook het hobbymatig kunnen uitoefenen van agrarische activiteiten speelt daarbij een rol. Het aantal burgerwoningen in het buitengebied zal de komende jaren toenemen. Dit is niet het gevolg van nieuwbouw in het buitengebied, maar vooral het gevolg van het feit dat (voornamelijk de kleinere) agrarische bedrijven de bedrijfsvoering beëindigen en de bedrijfswoningen vervolgens als burgerwoning in gebruik nemen.

Wonen in het buitengebied biedt bij uitstek de mogelijkheden tot het hobbymatig uitoefenen van agrarische activiteiten. Van deze mogelijkheden wordt ook in het landelijk gebied van Rijssen-Holten gebruik gemaakt. Beleid als ‘Rood voor Rood’ en beleid over vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) stimuleert de mogelijkheden om in het buitengebied te wonen. Het is te verwachten dat deze trend de komende jaren gaat doorzetten.

4.4 Niet agrarische bedrijvigheid

In het landelijk gebied is, naast de agrarische bedrijvigheid, ook niet-agrarische bedrijvigheid aanwezig. Van oorsprong is het landelijk gebied een agrarisch gebied, maar in de loop der tijd zijn verschillende vormen van niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied ontstaan. Dit komt meestal door het steeds groter worden van ‘kleine’ ondernemingen, maar vrijkomend agrarisch erfgoed biedt ook mogelijkheden voor de vestiging van andere vormen van bedrijvigheid. Deze bedrijvigheid is echter wel nog altijd verbonden met het buitengebied, zoals loonbedrijven, bedrijven voor houtverwerking of zorgboerderijen.

Trends

Vooral het VAB-beleid is van invloed op de toename van het aantal niet-agrarische bedrijven in het buitengebied. De verwachting is dat de komende jaren door verruiming van beleid meer agrarische bedrijfslocaties beschikbaar komen voor alternatieve functies.

4.5 Recreatie en toerisme

Algemeen

Het landschapsbeeld wordt vanouds bepaald door de hoger gelegen stuwwallen bij Holten en Rijssen met uitgestrekte bosgebieden. De lager gelegen delen vormen het domein van veel boeren. In de afgelopen jaren is de agrarische sector veranderd en is de recreatieve en toeristische sector gegroeid.

De recreatieve infrastructuur, de aanwezigheid van Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug, de natuurgebieden van de Borkeld en de Rijsserberg, de verschillende vormen van en mogelijkheden tot verblijfsrecreatie maken het gebied interessant voor dagrecreanten en toeristen. Het verbeteren en vergroten van de mogelijkheden tot recreatie en toerisme maakt onderdeel uit van het beleid van de gemeente Rijssen - Holten. Daarnaast is een belangrijke ontwikkeling in het landelijk gebied de stijging van het agrarisch toerisme (agrotourisme).

Ontwikkelingen recreatie en toerisme

Dagrecreatie en horeca

Het buitengebied biedt een keur aan mogelijkheden tot recreatie. De belangrijke toeristische trekker voor de gemeente is het Nationaal Park de Sallandse Heuvelrug (De Holterberg). Naar schatting bedraagt het totaal aantal bezoekers jaarlijks circa 1 miljoen (Recreatienota, Arcadis 2006). Vooral op en rondom De Holterberg zijn voorzieningen als informatiepunten, bezoekerscentra, de Natuurdiorama en fiets-, wandel- en ruitersporen. Diverse routenetwerken doorkruisen de Holterberg, waarvan het Pieterpad wellicht de bekendste is.

Enkele dagvoorzieningen in de gemeente zijn verder het buitenzwembad in Holten, de windkorenmolen De Hegeman, de Pelmolens en de nostalgische zomp aan de Regge. De gemeente denkt na over de mogelijkheden van een slechtweeraanpak als een speelboerderij. Bovendien worden er sportevenementen georganiseerd en zijn er de wekelijkse markten in Rijssen en Holten. Het horeca-aanbod is zeer divers, waarbij voor ieder wat wils te vinden is.

Natuurdiorama Holterberg

Verblijfsrecreatie

In 2007 hebben circa 1.550.000 Nederlanders een vakantie in de provincie Overijssel doorgebracht. In 2008 is dat aantal licht gedaald tot bijna 1,5 miljoen. Over de hele periode 2002-2008 is het aantal toeristische binnenlandse vakanties in de provincie Overijssel echter gegroeid met 7%. Landelijk was er juist sprake van een lichte daling van 1%.

In de regio Salland is het aantal binnenlandse vakanties in de periode 2002-2007 jaarlijks gemiddeld 305.000. In 2007 is het aantal vakanties (79% toeristisch - 21% vaste standplaats) met 6% gestegen. Het aantal overnachtingen in Salland en in de gemeente Rijssen-Holten laat na 2005 voor beide gebieden een stijgende lijn zien. In 2008 is het aantal overnachtingen in de gemeente toegenomen van circa 442.000 naar 452.000 (een groei van 2,3%).

Trends

Het aantal overnachtingen laat voor de gemeente Rijssen-Holten een stijgende lijn zien. Tegenwoordig zoeken veel recreanten en toeristen de rust en de schoonheid van het landelijke gebied op. Wandelen en fietsen zijn in de gemeente de belangrijkste activiteiten die door toeristen worden ondernomen. Deze activiteiten en de geschiktheid van het gebied bieden aanknopingspunten om een groei van het dag- en verblijfstoerisme te realiseren.

Agrariërs kunnen met hun nevenactiviteiten inspelen op de dagrecreatieve tak van het toerisme. (Streek)eigen producten en rondleidingen op het bedrijf zijn hiervan voorbeelden. Op agrarische bedrijven kan bovendien worden ingezet op verblijfsrecreatie, inspeland op de groei van het agrotourisme. Dit kan in verschillende vormen zoals plattelandskamers, plattelandappartementen en boerderijkamers.

4.6 Infrastructuur

Algemeen

De snelweg A1 ligt grotendeels parallel met de gemeentegrens ten zuiden van de gemeente. Door de gemeente lopen diverse wegen met een regionale functie voor de verkeersafwikkeling. Vooral de N347, de N350, de N344 en de N322 zijn daarbij van belang. De N350 is de verbinding tussen de kernen Rijssen en Holten. De aanwezigheid van de N344 en N322 zorgen voor de ontsluiting van de kern Holten naar respectievelijk Deventer en de A1. De N347 en de N752 zorgen voor de ontsluiting van de kern Rijssen richting respectievelijk Nijverdal en Markelo. Overige hoofdwegen in het plangebied zijn de Holterbergweg, de Liezenweg - Fliermatenweg - Langstraat en de Enterstraat (verbinding tussen Rijssen en Enter). Op een lager schaalniveau is daarnaast een ontsluitingsstructuur aanwezig in de vorm van landbouwwegen.

Het landelijk gebied wordt van oost naar west doorkruist door de spoorlijn. De spoorlijn ligt ten noorden van de kern Holten en doorkruist Rijssen. Beide kernen hebben een station.

Naast de hiervoor genoemde wegen is in het plangebied ook een recreatieve infrastructuur aanwezig, bestaande uit wandel- en fietspaden. Deze paden liggen nabij de kernen, in natuurgebieden en doorkruisen het hele landelijke gebied.

Trends

Er worden de komende jaren geen grote veranderingen verwacht in de infrastructuur binnen het landelijke gebied. In de recreatienota is aangegeven dat het creëren van ommetjes nabij de kernen en rondom vakantieparken wel gewenst is. De gemeente heeft de ambitie om de bestaande routestructuur van wandel- en fietspaden te verbeteren. Zandpaden worden echter niet verhard.

5.1 Streefbeeld tot 2030

‘De gemeente Rijssen-Holten streeft naar een toekomstbestendig en leefbaar landelijk gebied, waarbij de ontwikkeling van bestaande en nieuwe functies een bijdrage levert aan het vergroten van de economische vitaliteit van het landelijk gebied. Deze ontwikkelingen gaan gepaard met een vergroting van de ruimtelijke kwaliteit en leggen geen onevenredig beslag op het milieu’.

Uit het streefbeeld blijkt dat de gemeente de economische vitaliteit van het platteland als belangrijkste doel voor de komende jaren ziet. De vitaliteit van het landelijk gebied geeft het platteland immers bestaansrecht. Uit het streefbeeld blijkt dat de gemeente het streven naar een economisch vitaal platteland stoelt op twee ambities, namelijk het versterken van ruimtelijke kwaliteit en het verantwoord omgaan met het (natuurlijke) milieu. Door voor deze ambities te kiezen geeft de gemeente aan ontwikkelingen mogelijk te blijven maken in het landelijk gebied, zodat de toekomstbestendigheid en de vitaliteit van het landelijk gebied gewaarborgd blijven. Tegelijkertijd benadrukt de gemeente dat deze ontwikkelingen geen nadelige effecten (mogen) hebben op de schoonheid, de beleving en de natuurlijke kwaliteiten van het landelijk gebied.

In het vervolg van dit hoofdstuk worden de kernbegrippen uit het streefbeeld nader uitgewerkt. Vervolgens komt de wijze waarop de gemeente Rijssen-Holten vanuit haar ambities voor het landelijk gebied het beleid voor verschillende thema's gestalte wil geven aan bod. Daarbij wordt veelvuldig gebruik gemaakt van en verwezen naar reeds bestaande visies en beleidsstukken voor het buitengebied. Deze kadernota start immers niet vanuit een blanco situatie.

5.2 Hoofddoel: economische vitaliteit

Voor een leefbaar landelijk gebied is economische dynamiek belangrijk. Ontwikkelingen bieden de mogelijkheid voor een continue vernieuwing van dat landelijke gebied. Juist deze vernieuwing is nodig om het landelijk gebied de rol te laten spelen die het al die jaren heeft vervuld: als productiegebied, als uitloopgebied voor dorpen en steden en als leef- en woongebied voor mens en dier. De gemeente Rijssen-Holten wil daarom het landelijk gebied niet 'op slot' zetten, maar daar waar het mogelijk is, de verschillende functies de ruimte bieden die nodig is voor een goed toekomstperspectief.

5.3 Ambities

5.3.1 Ruimtelijke kwaliteit

Het landelijk gebied krijgt steeds meer betekenis als recreatief uitloopgebied. Kamperen bij de boer, boerderijkamers, bed- and breakfasts en de verkoop van streekproducten aan recreanten worden steeds zichtbaarder. Met de opkomst van het platteland als recreatiegebied wordt ook de ruimtelijke kwaliteit van het landelijk gebied belangrijker. De beleving van het mooie platteland is een grote trekpleister voor vele recreanten. De gemeente erkent en herkent deze ontwikkeling. Daarom zet de gemeente in op een versterking van de ruimtelijke kwaliteit. Nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied bieden mogelijkheden om daar uitvoering aan te geven.

Ruimtelijke kwaliteit is echter een breed begrip. Het is bovendien niet meetbaar en de ervaring leert dat het vooral bestaat in de beleving van mensen. Ruimtelijke kwaliteit is daarmee dus persoonlijk en per gebied verschillend.

Om daadwerkelijk uitvoering te geven aan ruimtelijke kwaliteitsambities, wordt ruimtelijke kwaliteit vaak uitgedrukt in 3 begrippen:

- **belevingswaarde**
- **gebruikswaarde**
- **toekomstwaarde**

Deze drie waarden vertegenwoordigen een breed scala aan kwaliteiten. Belevingswaarde gaat over identiteit, herkenbaarheid en de schoonheid van het platteland. De gebruikswaarde vertegenwoordigt juist ambities die te maken hebben met de toegankelijkheid en gebruiksmogelijkheden van het platteland. Want hoe mooi het landelijk gebied ook is, als er geen mogelijkheden zijn om ervan te genieten, heeft het voor recreanten en bewoners geen kwaliteit en dus geen betekenis. Onder toekomstwaarde vallen ten slotte ambities die zich richten op een duurzaam gebruik van het landelijk gebied.

5.3.2 Toekomstbestendigheid

Toekomstbestendigheid, of duurzaamheid, is evenals ruimtelijke kwaliteit een breed begrip. Binnen het begrip duurzaamheid zijn echter een aantal elementen te onderscheiden die concreet, meetbaar en toetsbaar in ruimtelijk beleid kunnen worden verankerd. Het gaat daarbij om:

- **ecologische duurzaamheid** (bijvoorbeeld groen, inpassing, biodiversiteit);
- **economische duurzaamheid** (bijvoorbeeld functiemenging, flexibiliteit lokale economie, (wind)energie);
- **sociale duurzaamheid** (bijvoorbeeld volksgezondheid, leefbaarheid, identiteit).

Bij elke ontwikkeling zal de gemeente bekijken of er op al deze drie aspecten een meerwaarde kan worden behaald, zodat er een steeds toekomstbestendiger landelijk gebied ontstaat.

5.4 Een visie per thema

Zoals gesteld streeft de gemeente Rijssen-Holten naar een economische vitaal platteland. Bij het realiseren van een economisch vitaal platteland staan zoals aangegeven twee ambities centraal, namelijk:

- ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid.

Ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Om deze samenhang inzichtelijk te maken zijn deze twee ambities tegen elkaar uitgezet in een tabel. Aan de ene zijde staat ruimtelijke kwaliteit, aan de andere zijde duurzaamheid.

De gemeente wil ten behoeve van de economische vitaliteit een groot aantal thema's ruimte bieden voor ontwikkeling:

A	1.	Landbouw;	Specifiek
	2.	Recreatie;	
	3.	Wonen en werken (niet-agrarische bedrijvigheid);	
	4.	Paardenhouderij;	
B	1.	Natuur;	Algemeen
	2.	Landschap.	

Daarbij stelt de gemeente wel als eis dat elke ontwikkeling een bijdrage moet leveren aan de ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid van het landelijke gebied.

De thema's Landschap en Natuur bepalen in grote mate de ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid van het landelijke gebied. De overige thema's (landbouw, recreatie, paardenhouderij en wonen en werken), worden dan ook naast de beschreven kaders per thema getoetst aan de thema's Landschap en Natuur. Voor het landschap geldt met name dat ontwikkelingen vooral gericht zijn op het verhogen van de belevingswaarde van het gebied en het versterken van de identiteit van elk gebied (sociale duurzaamheid). Voor het thema Natuur geldt met name dat ontwikkelingen vooral gericht zijn op het verhogen van het ecologisch potentieel. Uiteraard dient zoals gewoonlijk getoetst te worden aan sectorale wet- en regelgeving, zoals flora en faunawet, monumentenwet (archeologie), milieu et cetera.

Zo zijn de ontwikkelingen in de landbouw in eerste instantie vooral economisch van aard en gericht op het vergroten van de gebruiksmogelijkheden en het neerzetten van een economisch duurzaam bedrijf. Een initiatief om bijvoorbeeld een stal te bouwen valt onder het thema landbouw, is gericht op gebruik en kent een economische uitgangspositie. Vanuit deze uitgangspositie in de tabel landbouw

stelt de gemeente aanvullende kaders met betrekking tot het landschap en natuur waaraan moet worden voldaan, dan wel waarmee rekening moet worden gehouden. Na toetsing aan deze tabel Landbouw, dient het initiatief tevens getoetst te worden aan de uitgangspunten opgenomen in de tabellen onder de thema's Natuur en Landschap .

		DUURZAAMHEID		
		Ecologisch belang	Economisch belang	Sociaal belang
RUIMTELIJKE KWALITEIT	Belevingswaarde	NATUURLIJKE SCHOONHEID & GEZONDHEID	UITSTRALING & AANTREKKELIJKHEID 	VERBONDENHEID LANDSCHAP
	Gebruikswaarde	MILIEU & ECOLOGIE 	GRONDGEBRUIK & PLAATSKUZE LANDBOUW RECREATIE PAARDENHOUDERIJ	IDENTITEIT & TOEGANKELIJKHEID
	Toekomstwaarde	DUURZAAM ECOSYSTEEM	 WONEN EN WERKEN (NIET-AGRARISCH)	HERKENBARE HISTORIE

		D U R Z A A M H E I D		
		Ecologisch belang	Economisch belang	Sociaal belang
R U I M T E L I J K E K W A L I T E I T	Belevingswaarde	NATUURLIJKE SCHOONHEID & GEZONDHEID 	UITSTRALING & AANTREKKELIJKHEID	VERBONDENHEID

		D U R Z A A M H E I D		
		Ecologisch belang	Economisch belang	Sociaal belang
R U I M T E L I J K E K W A L I T E I T	Belevingswaarde	NATUURLIJKE SCHOONHEID & GEZONDHEID	UITSTRALING & AANTREKKELIJKHEID 	VERBONDENHEID

		D U R Z A A M H E I D		
		Ecologisch belang	Economisch belang	Sociaal belang
R U I M T E L I J K E K W A L I T E I T	Belevingswaarde	NATUURLIJKE SCHOONHEID & GEZONDHEID ←	UITSTRALING & AANTREKKELIJKHEID ←	VERBONDENHEID LANDSCHAP
	Gebruikswaarde	MILIEU & ECOLOGIE NATUUR	GRONDGEBRUIK & PLAATSKUZE LANDBOUW RECREATIE PAARDENHOUDERIJ	IDENTITEIT & TOEGANKELIJKHEID
	Toekomstwaarde	DUURZAAM ECOSYSTEEM	STABILITEIT WONEN EN WERKEN (NIET-AGRARISCH)	HERKENBARE HISTORIE

5.5 Tijd en schaalniveau

Vanuit het streefbeeld voor het landelijk gebied is zoals gezegd per thema een visie ontwikkeld. Deze visie zijn vervolgens doorvertaald naar beleid en toetsingskaders voor nieuwe ontwikkelingen.

De samenhang tussen deze verschillende stappen, wordt in het schema aan het eind van deze paragraaf uitgebeeld.

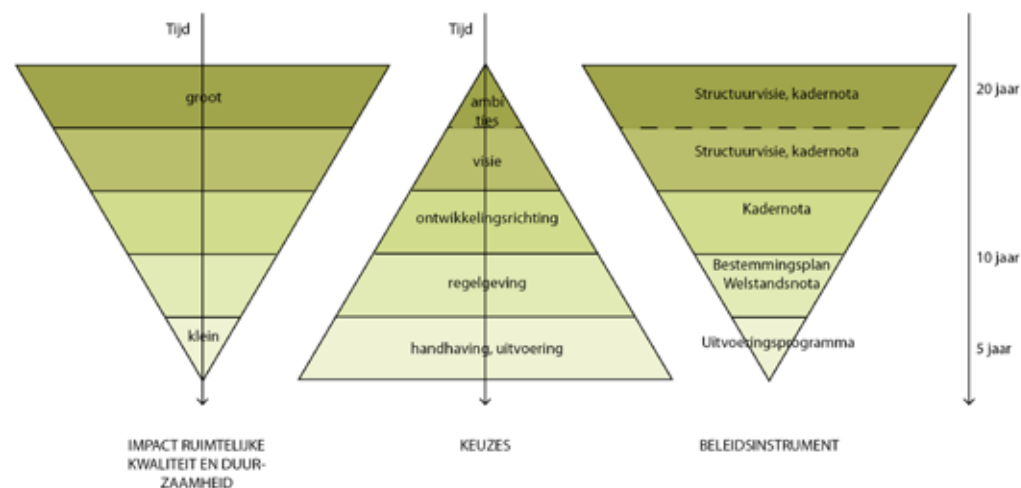
In dit schema speelt tijd en schaalniveau een belangrijke rol. De eerste keuzes die worden gemaakt, zitten op het hoogste schaalniveau. Dat is het vastleggen van je doel en je ambities, zoals in dit hoofdstuk is gedaan. Deze eerste keuzes hebben ook de grootste impact op de ruimtelijke kwaliteit en toekomstbestendigheid. De volgende stappen in de tijd zijn het bepalen van een visie om de ambities meer te concretiseren. Vaak worden deze keuzen in een structuurvisie of kadernota vastgelegd. De tijdspanne van de visie is vaak 20 jaar. De visie is daarmee richtinggevend voor de lange termijn.

Om op de korte en middellange termijn uitvoering te geven aan de visie, wordt beleid ontwikkeld. Het beleid is een uitwerking van de visie en doet meer concrete uitspraken over de ontwikkeling van verschillende thema's en functies in het buitengebied. Vanuit het beleid worden vervolgens richtlijnen gegeven voor nieuwe ontwikkelingen.

Tot slot volgen de daadwerkelijke keuzes in regelgeving. Deze regels bieden handvaten en toetsingskaders om te beoordelen of een initiatief of ontwikkeling past binnen de vastomlijnde kaders. Bestemmingsplannen, beeldkwaliteitplannen of een welstandsnota zijn beleidsinstrumenten die op dat keuzeniveau uitspraken doen. Deze plannen hebben een korte doorlooptijd en houdbaarheid van maximaal 10 jaar.

Het allerlaatste niveau is het niveau waarop keuzen worden gemaakt in uitvoering, handhaving of onderhoud. Daarbij horen vaak een- of tweejaarlijkse onderhoudsprogramma's.

Met het doorlopen van de verschillende stappen in de tijd, wordt ook de impact van de keuzes op het vlak van ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid lager. In de volgende hoofdstukken zullen per thema deze stappen ook worden doorlopen, tot het niveau waarop de keuzes voor ontwikkelingsrichtingen worden gemaakt.

Schema keuzes en impact op ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid

6 Landbouw

6.1 Landbouw in 2030

In 2030 heeft de gemeente Rijssen-Holten een duurzaam en vitaal landelijk gebied. Er is een goede, duurzame landbouwsector, die nog jaren vooruit kan. Door een goede zonering en afstemming met andere functies hebben de grote agrarische bedrijven groeipotentie op de plek waar ze zitten. Op kwetsbare plekken gaan landbouw, natuur en recreatie samen en ondersteunen ze elkaar.

De landbouw is nog steeds een belangrijke speler en identiteitsdrager van het landelijk gebied. Het landelijk gebied toont de schoonheid van de moderne landbouw naast de beeldbepalende historische boerenerven.

6.2 Beleid landbouw

De gemeente Rijssen-Holten zet zich in voor een duurzaam en vitaal landelijk gebied. Dit betekent concreet dat de gemeente voorwaarden zal scheppen voor een duurzame, concurrerende landbouw als belangrijke gebruiker van het landelijk gebied. Maatregelen die leiden tot een optimalisatie of verbetering van de productieomstandigheden of de ontwikkeling van nevenfuncties kunnen op een positieve benadering van de gemeente rekenen.

Zoals aangegeven is de landbouw als hoofdfunctie van het landelijk gebied een belangrijke identiteitsdrager. Nieuwe ontwikkelingen in de landbouwsector moeten daarom ook een bijdrage blijven leveren aan de kenmerkende identiteit van het landelijk gebied en de karakteristieken en beleving van het landschap.

Niet overal binnen de gemeente kan de landbouw dezelfde mogelijkheden hebben. Voor een duurzame ruimtelijke ordening kiest de gemeente ervoor de groei van de landbouw alleen te faciliteren op die plekken waar de landbouw daar ook de kansen en de ruimte voor heeft. Dat heeft een tweeledige betekenis. Nieuwe

initiatieven in de agrarische sector mogen geen nadelige gevolgen hebben voor de natuurlijke waarden van de omgeving, maar mogen omgekeerd ook niet worden belemmerd in hun groei- of bestaansmogelijkheden door milieumomstandigheden.

Schaalvergroting

Wil er sprake kunnen zijn en blijven van een duurzame, concurrerende grondgebonden landbouw in de gemeente Rijssen-Holten, dan zal voor een aantal agrariërs schaalvergroting de keuze zijn.

Binnen de gemeente zijn enkele gebieden die zich lenen voor een opschaling van de landbouwbedrijven. De gemeente werkt mee aan een schaalvergroting als zicht is op een duurzame voortzetting van het bedrijf op de gewenste locatie. Schaalvergroting kan plaatsvinden op plaatsen waar dat niet ten koste gaat van gebieden die uit milieuoogpunt zijn beschermd: natuurgebieden of grondwaterbeschermingsgebieden en andere beschermingsgebieden.

Op grond van bestaande wetgeving op het gebied van vooral natuur en natuurontwikkeling spreekt de gemeente de verwachting uit dat schaalvergroting niet voor elk bedrijf mogelijk zal zijn. In dat opzicht wil de gemeente de zaken niet idealer voorstellen dan ze zijn. Zo zijn de Sallandse Heuvelrug, het Wierdense Veld en de Borkeld aangewezen als Natura 2000-gebied, met alle wettelijke gevolgen van dien.

Vanuit het reconstructieplan zijn in de gemeente drie gebieden onderscheiden: extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden en landbouwon ontwikkelingsgebieden. Extensiveringgebieden zijn op voorhand uitgesloten van schaalvergroting. Hier krijgen natuur, wonen en recreatie voorrang. In verwevingsgebieden kan schaalvergroting alleen als dat verenigbaar is met de landschappelijke en natuurlijke waarden. In Rijssen-Holten zijn vooral kansen voor schaalvergroting in het westelijk deel van de gemeente, rond Dijkerhoek, Espelo, Lokerbroek en Fliermaten.

Nevenfuncties

Naast schaalvergroting is ook verbreding van functies een mogelijkheid om het agrarisch bedrijf economisch gezond te houden. Daarbij kan worden gedacht aan een keur aan mogelijkheden, waaronder recreatie en toerisme, natuurbeheer en natuurontwikkeling, niet-agrarische bedrijvigheid, zorg, educatie, waterbeheer en dergelijke.

Voornamelijk in gebieden waar schaalvergroting onmogelijk of onwenselijk is, zoals de extensiveringsgebieden, wil de gemeente de mogelijkheid bieden tot verbreding van de bestaande agrarische bedrijven. Belangrijk uitgangspunt voor de ontwikkeling van nevenfuncties is dat de agrarische functie als hoofdfunctie blijft bestaan.

Verbreding van het agrarisch bedrijf heeft vaak ook consequenties voor het erf of de directe omgeving van het erf, bijvoorbeeld een kleinschalig kampeerter-

rein. Erven zijn een van de belangrijke beeldragers van het buitengebied. Erven verschillen bovendien van opzet en uitstraling per landschapstype. Door bij het vormgeven van de erven rekening te houden met de karakteristieken ter plekke, kan het landschapsbeeld worden behouden of versterkt.

De gemeente stelt dan ook als voorwaarde dat uitbreidingen en ontwikkelingen bijdragen aan een verhoging van de kwaliteiten van het landschap ter plaatse. Daarbij passen middelen zoals nieuwe perceelsrandbeplantingen en goed in het landschap ingepaste erven. Het verdient aanbeveling om met de aanplant van nieuwe beplanting of de aanleg van water rekening te houden met de ecologische potenties hiervan.

Voorbeelden van nevenfuncties: kamperen bij de boer, een gastenboerderij en een zorgboerderij

(Intensieve) veehouderij

Met uitzondering van de landbouwonwikkelingsgebieden en enkele sterlocaties wordt in het Reconstructieplan Salland-Twente terughoudend omgegaan met intensieve veehouderij.

De gemeente zet dan ook in op verplaatsing van bestaande intensieve veehouderij-bedrijven en overige rundveehouderijen vanuit extensiveringsgebieden naar landbouwonwikkelingsgebieden binnen de gemeente. Dit dient te gebeuren binnen de gestelde wet- en regelgeving. Tevens streeft de gemeente in extensiveringsgebieden naar het afbouwen en beëindigen van bestaande intensieve veehouderij en intensieve takken bij grondgebonden agrarische bedrijven.

In de verwevingsgebieden is uitbreiding van de bestaande intensieve veehouderij mogelijk, mits de ruimtelijke kwaliteit, de bestaande functies in het gebied en de geldende milieuwetgeving zich daar niet tegen verzetten.

De gemeente geeft bij voorkeur bedrijven binnen de gemeentegrenzen meer ontwikkelingsruimte, als ammoniakdepositienormen daar mogelijkheden voor bieden, voordat bedrijven van buiten de gemeente worden ingeplaatst.

Mestvergisting

Zoals in de trends al wordt genoemd is mestvergisting steeds meer in opkomst. De gemeente ziet ook kansen voor deze vorm van bedrijvigheid in het landelijk gebied. Daarbij maakt de gemeente de keuze alleen mestvergisting in het landelijk gebied mogelijk te maken als er een duidelijke binding is met de tot het bedrijf behorende agrarische activiteit en/of bedrijfsgronden. De aanvoer en/of de afvoer is 'van' of 'gaat naar' het eigen bedrijf. Daarbij gaat het dan ook om alleen de zogenoemde categorieën A, B en C. Bij de bepaling van het toestaan van deze mestvergistingsinstallaties zal de gemeente expliciet nagaan of de toename van het aantal transportbewegingen vanuit verkeers- en verkeersveiligheidsaspecten acceptabel is.

Type D-installaties bieden de mogelijkheid om één mestverwerkinginstallatie te realiseren waarvan meerdere bedrijven gezamenlijk gebruik maken. Deze vergistingsinstallaties kennen een meer industrieel karakter en krijgen bij voorkeur een plek op een bedrijventerrein.

Alleen als om zwaarwegende exploitatieve redenen de vestiging op een bedrijventerrein niet mogelijk is, kan via een eigenstandige afwegingsprocedure en een zelfstandig bestemmingsplan eventueel worden meegewerkt aan de realisering van 'gezamenlijke mestverwerkingsinstallaties'. Hiervoor dienen de initiatieven wel te voldoen aan de gestelde randvoorwaarden ten aanzien ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid.

Landschappelijke kwaliteiten

In de voorgaande paragrafen is al een aantal maal naar voren gekomen dat de gemeente hecht aan het behoud en versterken van de landschappelijke kwaliteiten. Daar waar de gemeente kan sturen en deze kwaliteiten kan afdwingen, bijvoorbeeld bij het faciliteren van nieuwe ontwikkelingen in het landelijk gebied, zal de gemeente dat doen.

6.3 Toetsingskader nieuwe ontwikkelingen

Voor nieuwe ontwikkelingen die zijn verwant aan de agrarische sector en verder gaan dan het geldende bestemmingsplan toestaat, zoals een flinke vergroting van het erf (en daarmee bouwvlak) voor de bouw van een nieuwe stal of de komst van een minicamping bij het agrarisch bedrijf of het realiseren van een mestvergistingsinstallatie (bij een agrarisch bedrijf), hanteert de gemeente het uitgangspunt dat deze ontwikkelingen worden toegestaan als hiermee wordt bijgedragen aan een economisch duurzame voortzetting van het bedrijf ter plaatse. Bovendien moet het initiatief conform de gemeentelijke ambities een bijdrage leveren aan de ruimtelijke kwaliteit en de toekomstbestendigheid van het landelijk gebied. Om daar concreet uitvoering aan te kunnen geven, heeft de gemeente kaders opgesteld waaraan nieuwe ontwikkelingen worden getoetst. Wanneer een initiatief aan deze kaders voldoet, wordt in principe medewerking verleend.

Grondgebruik en plaatskeuze

De gemeente wil graag dat nieuwe initiatieven een goede kans hebben om een bijdrage te leveren aan de gebruiksmogelijkheden van het landelijk gebied. Daarvoor gelden de volgende kaders:

- Goede bereikbaarheid; nieuwe ontwikkelingen genereren vaak ook extra verkeer, variërend van kampeerders tot vrachtverkeer.
- Geen schaalvergroting in extensiveringsgebieden; in deze gebieden ligt het accent op een verweving van wonen, recreatie, natuur en eventuele extensieve vormen van landbouw. Schaalvergroting staat hier haaks op en zal op termijn belemmeringen ondervinden van de andere functies.
- Geen nevenfuncties in landbouwonwikkelingsgebieden (LOG) als ze de groei en bestaansmogelijkheden voor de (intensieve) landbouw kunnen belemmeren. In een LOG ligt juist het accent op een duurzame voortzetting en groei van de landbouwsector.

Uitstraling en aantrekkelijkheid

Een initiatief moet passen binnen de kenmerken en karakteristieken van het betreffende landschap. Deze landschappelijke kenmerken verschillen binnen de gemeente. Een goede inpassing vraagt dan ook een goede afstemming met de landschappelijke waarden zoals die in hoofdstuk 3 uiteengeerafeld zijn en ook in het landschapontwikkelingsplan worden beschreven. Kaders voor nieuwe initiatieven zijn dan ook:

- Er wordt voldoende ruimte genomen om een ontwikkeling goed in te passen in het landschap; vaak kan door meer ruimte te nemen een betere inpassing op het erf en in het landschap worden gerealiseerd.
- Geen verrommeling; nieuwe ontwikkelingen mogen niet tot een verrommeling van het landschappelijk beeld leiden. Dat betekent dat er aandacht wordt besteed aan bijvoorbeeld (de plek van) buitenopslag en erfbeplanting.
- Onderbouwing met erfinrichtingsplan; bij nieuwe ontwikkelingen die een wezenlijk andere invulling van het bestaande erf tot gevolg hebben of een vergroting van het erf of de ontwikkeling van een nieuw erf vragen moet een erfinrichtingsplan worden overhandigd. In dit erfinrichtingsplan wordt ingegaan op:
 - Een analyse van de aanwezige landschappelijke kwaliteiten
 - Een analyse van de karakteristiek van het erf
 - De wijze waarop de nieuwe ontwikkeling een bijdrage levert aan deze karakteristiek.

Milieu en ecologie

Nieuwe initiatieven op het vlak van de landbouw worden altijd afgestemd op de bestaande natuurlijke waarden van de omgeving, zoals ecologische of bodemkundige waarden of waarden ten aanzien van de waterbescherming.

Voor nieuwe initiatieven gelden daarom de volgende kaders:

- Aantonen dat initiatief geen nadelige consequenties heeft voor milieu; daarbij zijn niet alleen de gebieden van belang die al via (sectorale) wetgeving zijn beschermd, zoals Natura2000-gebieden of grondwaterbeschermingsgebieden, maar wordt ook rekening gehouden met de natuurlijke waarden die elk landschap herbergt (zie daarvoor ook het landschapontwikkelingsplan).
- Elk initiatief gaat gepaard met de levering van een groen-blauwe dienst; bij elk nieuw initiatief wordt een compensatie geboden in de vorm van een dienst op het vlak van de groen- en/of waterstructuur, bijvoorbeeld door nieuwe waterberging of nieuwe perceelsrandbeplanting.
- De inwoners van de gemeente hechten waarde aan meer duisternis in het landelijk gebied. Daarvoor ontwikkelt de gemeente op dit moment nieuw beleid. De provincie heeft al gebieden aangewezen die 'donker' moeten zijn.

Toegang en identiteit

De landbouw is van oudsher de belangrijkste functie in het landelijk gebied geweest en daarmee een belangrijke drager van de identiteit daarvan. Nieuwe agrarische functies mogen geen afbreuk doen aan deze identiteit. Daarom gelden de volgende toetsingskaders voor nieuwe ontwikkelingen:

- Geen functie die geen directe verbintenis heeft met het buitengebied; functies die in gebruik of aan- of afvoer van producten niet afhankelijk zijn van de groene ruimte worden niet toegestaan in het landelijk gebied.
- Elk initiatief wordt op een herkenbare en bij de uitstraling van het landelijk gebied passende wijze vormgegeven; middelen hiervoor zijn streekeigen beplanting en een streekeigen architectuur van gebouwen. De karakteristieke opzet van de erven in het landelijk gebied (wat bijvoorbeeld tot uiting komt in de positionering van bebouwing en de ligging van voor- en achtererf) kan daar ook een rol in spelen.

Stabiliteit

De gemeente staat positief tegenover nieuwe (neven)functies in of bij de agrarische sector. Om deze functies ook voor de middellange termijn kansen te kunnen bieden, wil de gemeente nieuwe nevenfuncties alleen toestaan op plekken waar ze bestaansrecht hebben. Daarbij gelden de volgende toetsingskaders:

- Aantonen dat initiatief geen hinder ondervindt van milieubelemmeringen en beleidsvoornemens; locaties waarvan kan worden verwacht dat de ontwikkelingsmogelijkheden van nieuwe functies op de korte of langere termijn worden beperkt, acht de gemeente niet op voorhand geschikt. De ontwikkelingsmogelijkheden kunnen bijvoorbeeld worden beperkt door geplande woonuitbreidingen of randvoorwaarden vanuit (aangewezen) gebieden voor natuurontwikkeling.
- Initiatieven gaan gepaard met een bedrijfsplan voor de komende 10 jaar; het bedrijfsplan laat zien dat er een goede financiële onderbouwing ligt onder het initiatief.
- Nevenfuncties alleen toestaan indien, na het beëindigen van het agrarisch bedrijf, deze functies uitdrukkelijk geen belemmering gaan vormen voor omliggende agrarische bedrijven en omgeving.

6.4 Samenvattende tabel

In de tabel op de volgende pagina zijn de visie, het beleid en de kaders voor nieuwe ontwikkelingen samengevat. De tabel laat daarbij zien hoe de gemeente haar ambities op het vlak van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit uitvoering wil geven.

Een initiatief moet aan al deze (genummerde) kaders voldoen. Uitgewerkt vormt dit dan de onderbouwing en de haalbaarheidstoetsing van het initiatief. De kaders waarborgen dat een initiatief niet alleen een versterking oplevert van de economische vitaliteit, maar ook een bijdrage levert aan de duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit van het platteland. Voor de volledigheid zijn ook de hoofdpunten uit de visie en het beleid in de tabel opgenomen.

Landbouw		D U U R Z A A M H E I D		
		Ecologisch belang	Economisch belang	Sociaal belang
R U I M T E L I J K E W A L D E I T	Belevingswaarde	NATUURLIJKE SCHOONHEID & GEZONDHEID	UITSTRALING & AANTREKKELIJKHEID VISIE: - landbouw drager van en verweven met belevingskwaliteit landschap BELEID: - elk initiatief past in de landschappelijke karakteristiek (<i>zie hoofdstuk 3 en het landschapontwikkelingsplan</i>) KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. de landschappelijke waarden van elk deelgebied (<i>zie hoofdstuk 3</i>) worden gerespecteerd 2. er wordt voldoende ruimte genomen op het erf om nieuwe ontwikkelingen een plek te bieden en een goede landschappelijke inpassing mogelijk te maken 3. er mag geen verrommeling van het erf en/of het landschapsbeeld optreden, bijvoorbeeld door opslag op het erf 4. als een nieuw initiatief een vergroting of andere invulling van het erf met zich meebrengt, wordt een erfinrichtingsplan opgesteld	VERBONDENHEID
	Gebruikswaarde	VISIE: - landbouw is afgestemd op de kwetsbare waarden van de omgeving BELEID: - een initiatief mag geen nadelige consequenties opleveren voor natuurlijke waarden van de omgeving (bodem, water, ecologie), maar draagt daar juist aan bij KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. aantonen dat initiatief geen belemmeringen geeft voor (wettelijk beschermde gebieden (<i>zoals Natura2000, EHS, grondwaterbeschermings gebieden</i>)) 2. een initiatief gaat gepaard met de levering van een groen-blauwe dienst, zoals nieuwe beplanting, agrarisch natuurbeheer, waterberging of versterking potenties ecologische waarden 3. geen onevenredige toename van lichtbelasting conform gemeentelijk en/of provinciaal beleid	GRONDGEBRUIK & PLAATSKEUZE VISIE: - landbouw is een belangrijke gebruiker van het landelijk gebied BELEID: - een initiatief moet een kansrijke versterking zijn van de economische vitaliteit van het landelijk gebied KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. locatie initiatief moet goed bereikbaar zijn voor evt aantrekkend verkeer (gemotoriseerd, dan wel niet-gemotoriseerd) 2. geen schaalvergroting en intensieve veehouderij mogelijk in extensiverings- en verweingsgebieden 3. geen (neven)functies mogelijk in landbouwontwikkelingsgebieden als ze belemmerend zijn voor ontwikkelingsmogelijkheden landbouw	IDENTITEIT & TOEGANKELIJKHEID VISIE: - landbouw is belangrijke identiteitsdrager landelijk gebied BELEID: - een initiatief mag niet strijdig zijn met de identiteit van het landelijk gebied KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. geen functie die geen directe verbintenis heeft met het buitengebied 2. bij de inpassing van het initiatief wordt gekozen voor een herkenbare vormgeving en opzet van het erf passend in de streek, wat zich bijvoorbeeld uit in de keuze van beplanting en architectuur 3. Alleen nevenfuncties binnen bestaande bouwblok en in bestaande bebouwing
	Toekomstwaarde	DUURZAAM ECOSYSTEEM	STABILITEIT VISIE: - agrarische bedrijven op plekken met groeipotentie BELEID: - locatie van een initiatief moet voldoende mogelijkheden bieden voor een duurzame exploitatie op de (middel)lange termijn KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. aantonen dat initiatief geen hinder ondervindt van milieubelemmeringen en beleidsvoornemens (<i>bijv. vanuit prov. omgevingsvisie, structuurvisie, EHS, ed</i>) 2. initiatieven gaan gepaard met een bedrijfsplan voor 10 jaar; het bedrijfsplan laat zien dat er een goede financiële onderbouwing ligt onder het initiatief 3. nevenfunctie kan alleen hoofdfunctie worden wanneer deze de omliggende agrarische bedrijven en omgeving niet belemmerd.	HERKENBARE HISTORIE

7 Recreatie

7.1 Recreatie in 2030

Rijssen-Holten is in 2030 een bijzonder aantrekkelijke toeristisch-recreatieve gemeente. Met de Holterberg heeft de gemeente een toeristische trekker van formaat. Landschap en natuur hebben een directe en onlosmakelijke relatie met recreatie en toerisme. Recreatie is een belangrijke economische drager in het landelijk gebied geworden, waarvan de omvang nog steeds kan groeien.

Recreatie is verweven met de natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten. Recreatieve trekpleisters en kwetsbare natuur bestaan naast elkaar. Recreatieterreinen vormen een logisch onderdeel van het landelijk gebied en hebben zicht op een goede toekomst.

Het recreatieve netwerk is compleet en functioneert naar behoren. Ondernemers werken samen en samen met de gemeente. Het landelijk gebied is een goed uitgedragen toeristisch-recreatief product geworden.

7.2 Beleid recreatie

Recreatie wordt een steeds belangrijker economische drager voor het landelijk gebied. De gemeente wil de recreatiesector daarom de kansen bieden om verder te groeien. Daarbij ziet de gemeente vooral mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering van bestaande terreinen en de ontwikkeling van recreatie als nevenfunctie bij agrarische bedrijven. De gemeente zal zich inspannen voor het behouden en verder ontwikkelen van de recreatieve infrastructuur.

Een belangrijk onderdeel van het toeristisch-recreatieve product is het afwisselende en grotendeels kleinschalige karakter van het landschap, met de daarbij behorende landschapselementen en karakteristieke (boeren)erven. Bij nieuwe recreatieve ontwikkelingen is het afstemmen daarvan op de kenmerken van het gebied (natuurwaarden, landschappelijke en cultuurhistorische waarden) van groot belang. De recreatie kan op deze manier gebruik maken van de landschappelijke

kwaliteiten, maar daar ook een belangrijke bijdrage aan leveren.

Bij de keuze voor nieuwe recreatieve ontwikkelingen kiest de gemeente voor plekken die perspectief hebben op een duurzame ontwikkeling op de lange termijn. Recreatieve druk is immers niet op alle plekken mogelijk of gewenst. Waar bijvoorbeeld de natuur kwetsbaar is en gevoelig voor een grote recreatieve druk, zal de gemeente verdere recreatieve ontwikkelingen niet stimuleren.

De gemeente ziet kansen voor een bundeling van recreatieve voorzieningen en infrastructuur waar meerdere partijen en initiatiefnemers een gezamenlijk recreatief totaalproduct neerzetten. De gemeente streeft dan ook naar de duurzame aanleg, versterking en uitbreiding van het aanbod en investeringen die bijdragen aan het versterken van het totaalpakket, daarbij aansluitend aan de aard en de schaal van de gemeente Rijssen-Holten. Een van de projecten in deze lijn is Heerlijk Holten, die inzet op een verbetering van de (recreatieve) koppeling tussen dorp en Holterberg.

Verblijfsrecreatie

De 'moderne recreant' vraagt kwaliteit. Rust en ruimte zijn daarbij belangrijke begrippen. Wat betreft bestaande recreatiebedrijven zal de gemeente initiatieven op het gebied van kwaliteitsverbetering ondersteunen en stimuleren.

De gemeente richt zich daarbij vooral op een kwalitatief goede opzet en inbedding van het terrein in de omgeving. Uitbreiding van recreatiebedrijven is alleen aan de orde als dat vergezeld gaat van een goede inpassing in de landschappelijke karakteristiek en natuurlijke omgeving. Bovendien geeft de gemeente als voorwaarde dat er sprake moet zijn van een duurzame voortzetting van het recreatiebedrijf ter plaatse. Vooral op en rond Look en de Borkeld hecht de gemeente aan het behouden en versterken van de landschappelijke inpassing van de bestaande terreinen.

Kwaliteitsverbetering kan ook worden bereikt door middel van het aangaan van samenwerkingsverbanden voor bundeling, ontwikkeling en marketing van de

toeristische markt. Daarbij kan worden gedacht aan het ontwikkelen van brochures, plattegronden met routemogelijkheden, arrangementen en het in de markt zetten van streekeigen producten. Deze aspecten hebben niet echt een ruimtelijke component, maar worden door de gemeente ondersteund.

De focus ligt op het benutten en verbeteren van de mogelijkheden binnen de bestaande bedrijven en bestemmingen. Nieuwvestiging van verblijfsrecreatie is niet mogelijk. Uitbreiding danwel intensivering van bestaande terreinen is alleen mogelijk indien deze past binnen de landschappelijke kaders en een duurzame voortzetting van het recreatieverblijf wordt gegarandeerd.

Zoals gezegd, ligt de toeristisch-recreatieve aantrekkelijkheid van de gemeente hoofdzakelijk in de landschappelijke en natuurlijke waarden. Dit betekent dat ontwikkelingen in de toeristisch-recreatieve sector dienen aan te sluiten bij het karakter van het gebied. In kleinschalige landschappen geeft de gemeente dan ook de voorkeur aan kleinschalige vormen van recreatie, zoals boerderijkamers of een beperkte vorm van kamperen bij de boer.

Wereldtijdpad; vorm van extensieve, routegebonden recreatie

Dagrecreatie

De gemeente ziet kansen voor een verbetering van het dagrecreatief aanbod. Daarbij richt de gemeente zich vooral op een verbetering van de samenwerking en marketing van de bestaande voorzieningen. Nieuwe initiatieven moeten passend zijn binnen de landschappelijke kaders, zoals aangegeven op de ambitiekaart opgenomen in de Recreatienota. Elk initiatief op dat vlak dient daarom afzonderlijk te worden beoordeeld; maatwerk is noodzakelijk. Ook daarbij geldt dat dergelijke ontwikkelingen geen nadelige consequenties mogen hebben voor natuur voor de waterhuishouding of voor grondwaterbeschermingsgebieden.

Voornamelijk de stuwwallen en de oudere ontginningen lenen zich (mede vanwege de cultuurhistorische aantrekkelijkheid) voor de meer extensieve vormen van dagrecreatie. De gemeente wil in deze gebieden dan ook inzetten op extensieve vormen van dagrecreatie, waarbij in eerste instantie wordt gedacht aan natuurgerichte en routegebonden dagrecreatie. Bestaande routenetwerken vormen hiervoor wel de basis. Nieuwe routes zullen altijd worden ingepast in de landschappelijke karakteristiek.

7.3 Toetsingskaders voor nieuwe ontwikkelingen

Niet alle ontwikkelingen kunnen op voorhand worden voorzien. Een bestemmingsplan kan zeker niet inspelen op alle mogelijke ontwikkelingen gedurende de looptijd van het plan. Vaak vragen ontwikkelingen in de recreatieve sector ook om maatwerk. Voor ontwikkelingen en initiatieven in de recreatieve sector hanteert de gemeente het uitgangspunt dat deze ontwikkelingen worden toegestaan als hiermee wordt bijgedragen aan een versterking van de economische vitaliteit van het platteland. Bovendien moet het initiatief conform de gemeentelijke ambities een bijdrage leveren aan de ruimtelijke kwaliteit en de toekomstbestendigheid van het landelijk gebied.

Om daar concreet uitvoering aan te kunnen geven, heeft de gemeente kaders opgesteld waaraan nieuwe ontwikkelingen worden getoetst. Wanneer een initiatief past binnen deze kaders, wordt in principe medewerking verleend.

Grondgebruik en plaatskeuze

De gemeente onderschrijft dat recreatie een belangrijke economische drager is van het landelijk gebied. Om deze economische pijler op een goede wijze te kunnen versterken wil de gemeente dat nieuwe initiatieven een kansrijke versterking zijn van de gebruiksmogelijkheden van het landelijk gebied. Daarom gelden de volgende kaders:

- Goede bereikbaarheid; nieuwe recreatieve ontwikkelingen genereren extra verkeer, variërend van kampeersers tot bevoorrading.
- Kwaliteitsverbetering; als bestaande terreinen willen uitbreiden kan vaak kwaliteitswinst worden geboekt door een betere inrichting van het terrein of verbetering van de overgangen van het terrein naar het landelijk gebied. Kwaliteitsverbetering is daarom uitgangspunt.

Uitstraling en aantrekkelijkheid

De gemeente wil recreatieve functies verweven in de landschappelijke karakteristiek. Een initiatief moet passen binnen de kenmerken van het betreffende landschap. Deze landschappelijke kenmerken verschillen binnen de gemeente. Een goede inpassing vraagt dan ook een goede afstemming met de landschappelijke waarden.

Kaders voor nieuwe initiatieven zijn dan ook:

- De landschappelijke waarden worden gerespecteerd; deze waarden zijn in hoofdstuk 3 en ook in het landschapontwikkelingsplan beschreven.
- Er wordt voldoende ruimte genomen om een ontwikkeling goed in te passen in het landschap; vaak kan door meer ruimte te nemen een betere inpassing op het erf en in het landschap worden gerealiseerd.
- Geen verrommeling; nieuwe ontwikkelingen mogen niet tot een verrommeling van het landschappelijk beeld leiden. Dat betekent dat er aandacht wordt besteed aan bijvoorbeeld (de plek van) buitenopslag de overgangen naar de omgeving.
- Onderbouwing met inrichtingsplan; recreatieve ontwikkelingen in het buitengebied zijn maatwerk. Een inrichtingsplan geeft aan hoe met de aanwezige landschappelijke waarden wordt omgesprongen. In dit erfinrichtingsplan wordt ingegaan op:
 - Een analyse van de aanwezige landschappelijke kwaliteiten
 - Een analyse van de karakteristiek van het terrein
 - De wijze waarop de nieuwe ontwikkeling een bijdrage levert aan deze karakteristiek.

Milieu en ecologie

Recreatie en natuur hebben elkaar nodig, profiteren van elkaars aanwezigheid en bestaan in de gemeente naast elkaar. Nieuwe initiatieven worden ook daarom afgestemd op de bestaande natuurlijke waarden van de omgeving, zoals ecologische of bodemkundige waarden of waarden ten aanzien van de waterbescherming. Spreiding van de recreatieve druk is daarbij een goed middel. Voor nieuwe initiatieven gelden daarom de volgende kaders:

- Aantonen dat initiatief geen nadelige consequenties heeft voor milieu; daarbij zijn niet alleen de gebieden van belang die al via (sectorale) wetgeving zijn beschermd, zoals Natura2000-gebieden of grondwaterbeschermingsgebieden, maar wordt ook rekening gehouden met de natuurlijke waarden die elk landschap herbergt (zie daarvoor ook het landschapontwikkelingsplan).
- Elk initiatief gaat gepaard met de levering van een groen-blauwe dienst; bij elk nieuw initiatief wordt een compensatie geboden in de vorm van een dienst op het vlak van de groen- en/of waterstructuur, bijvoorbeeld door nieuwe

waterberging of nieuwe perceelsrandbeplanting.

- De inwoners van de gemeente hechten aan meer duisternis in het landelijk gebied. Daarvoor ontwikkelt de gemeente op dit moment nieuw beleid. De provincie heeft al gebieden aangewezen die ‘donker’ moeten zijn.

Toegang en identiteit

Het landelijk gebied heeft door haar eigenheid en variatie ook aantrekkingskracht op recreanten en toeristen. Het landelijk gebied is daarmee onderdeel van het toeristisch-recreatief product van Rijssen-Holten. Nieuwe functies dragen bij aan de versterking van dit toeristisch-recreatief product. Daarom gelden de volgende toetsingskaders voor nieuwe ontwikkelingen:

- Elk initiatief levert een bijdrage aan de recreatieve infrastructuur; deze bijdrage kan op 2 manieren doordat de ontwikkeling een nieuw of verbeterd punt wordt in het bestaande netwerk dan wel dat de ontwikkeling een nieuwe schakel vormt in het netwerk.
- Elk initiatief wordt op een herkenbare en bij de uitstraling van het landelijk gebied passende wijze vormgegeven; middelen hiervoor zijn streekeigen beplanting en een streekeigen architectuur van gebouwen.
- In een ruimtelijke onderbouwing moet worden aangetoond dat nieuwe ontwikkelingen passen binnen het bestaande recreatieve netwerk.

Stabiliteit

De gemeente vindt het van belang dat nieuwe recreatieve functies of de uitbreiding van bestaande recreatieve functies ook voor de middellange termijn kansrijk zijn. Daarom wil de gemeente nieuwe functies alleen toestaan op plekken waar ze bestaansrecht hebben. Daarbij gelden de volgende toetsingskaders:

- Aantonen dat initiatief geen hinder ondervindt van milieubelemmeringen en beleidsvoornemens; locaties waarvan kan worden verwacht dat de ontwikkelingsmogelijkheden van nieuwe functies op de korte of langere termijn worden beperkt, acht de gemeente niet op voorhand geschikt. De ontwikkelingsmogelijkheden kunnen bijvoorbeeld worden beperkt door geplande woonuitbreidingen of randvoorwaarden vanuit (aangewezen) gebieden voor

natuurontwikkeling.

- Initiatieven die gepaard gaan met grote investeringen of op een nieuwe locatie worden ontwikkeld gaan gepaard met een bedrijfsplan voor de komende 10 jaar; het bedrijfsplan laat zien dat er een goede financiële onderbouwing ligt onder het initiatief.

7.4 Samenvattende tabel

In onderstaande tabel zijn de visie, het beleid en de kaders voor nieuwe ontwikkelingen samengevat. De tabel laat daarbij zien hoe de gemeente haar ambities op het vlak van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit uitvoering wil geven.

Een initiatief moet aan al deze (genummerde) kaders voldoen. Uitgewerkt vormt dit dan de onderbouwing en de haalbaarheidstoetsing van het initiatief. De kaders waarborgen dat een initiatief niet alleen een versterking oplevert van de economische vitaliteit, maar ook een bijdrage levert aan de duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit van het platteland. Voor de volledigheid zijn ook de hoofdpunten uit de visie en het beleid in de tabel opgenomen.

Recreatie		D U U R Z A A M H E I D		
		Ecologisch belang	Economisch belang	Sociaal belang
T E M P O R A L E K W A L I T E I T	Belevingswaarde	NATUURLIJKE SCHOONHEID & GEZONDHEID	UITSTRALING & AANTREKKELIJKHEID VISIE: - recreatie is verweven met landschappelijke kwaliteiten BELEID: - elk initiatief past in de landschappelijke karakteristiek (<i>zie hoofdstuk 3 en het landschapontwikkelingsplan</i>) KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. de landschappelijke waarden van elk deelgebied (<i>zie hoofdstuk 3</i>) worden gerespecteerd 2. er wordt voldoende ruimte genomen om nieuwe ontwikkelingen een plek te bieden en een goede landschappelijke inpassing mogelijk te maken 3. er mag geen verrommeling van het terrein of het landschapsbeeld optreden 4. elk initiatief gaat gepaard met een inrichtingsplan	VERBONDENHEID
	Gebruikswaarde	MILIEU & ECOLOGIE VISIE: - recreatie en natuur bestaan naast elkaar BELEID: - inzetten op een gespreide recreatieve druk; een initiatief mag geen nadelige consequenties opleveren voor natuurlijke waarden van de omgeving (bodem, water, ecologie), maar draagt daar juist aan bij KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. aantonen dat initiatief geen belemmeringen geeft voor (wettelijk) beschermde gebieden (<i>zoals Natura2000, EHS, grondwaterbeschermingsgebieden</i>) 2. een initiatief gaat gepaard met de levering van een groen-blauwe dienst, zoals nieuwe beplanting, waterberging of versterking potenties ecologische waarden 3. geen onevenredige toename van lichthinder conform het gemeentelijk en/of provinciaal beleid.	GRONDGEBRUIK & PLAATSKEUZE VISIE: - recreatie is een belangrijke economische drager van het landelijk gebied BELEID: - een initiatief moet een kansrijke versterking zijn van de economische vitaliteit van het landelijk gebied KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. locatie initiatief moet goed bereikbaar zijn voor aantrekkelijk verkeer (gemotoriseerd, dan wel niet-gemotoriseerd) 2. bij uitbreiding van bestaande terreinen moet kwaliteitsverbetering, bijvoorbeeld in de vorm van een goede overgang van terrein naar landelijk gebied, (een van de) uitgangspunt(en) zijn 3. Initiatief vormt geen belemmering voor bestaande agrarische bedrijven en ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven en de landbouw in het algemeen.	IDENTITEIT & TOEGANKELIJKHEID VISIE: - landelijk gebied als recreatief product BELEID: - een initiatief draagt bij aan de versterking van het toeristisch-recreatief product KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. elk initiatief levert een bijdrage aan de recreatieve infrastructuur, ofwel door een nieuw/verbeterd punt te zijn in dit netwerk, ofwel door een nieuwe schakel te vormen van het netwerk 2. bij de inpassing van het initiatief wordt gekozen voor een herkenbare vormgeving en opzet passend in de streek, wat zich bijvoorbeeld uit in de keuze van beplanting en architectuur
	Toekomstwaarde	DUURZAAM ECOSYSTEEM	STABILITEIT VISIE: - recreatieterreinen (dag- en verblijfsrecreatie) op toekomstbestendige locaties BELEID: - locatie van een initiatief moet voldoende mogelijkheden bieden voor een duurzame exploitatie op de (middel)lange termijn KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. aantonen dat initiatief geen hinder ondervindt van milieubelemmeringen en beleidsvoornemens (<i>bijv. vanuit prov. omgevingsvisie, structuurvisie, EHS ed</i>) 2. initiatieven die gepaard gaan met grote investeringen of op een nieuwe locatie worden ontwikkeld, worden voorzien van een bedrijfsplan voor 10 jaar 3. Voorgaand aan nieuwvestiging eerst toetsen of initiatief past binnen het bestaande netwerk.	HERKENBARE HISTORIE

8 Wonen en werken (niet-agrarisch)

8.1 Wonen en werken in 2030

Door veranderingen in de landbouw zijn in 2030 mogelijkheden ontstaan voor andere functies in het landelijk gebied, waaronder wonen en werken in de niet-agrarische sector. De economische vitaliteit van het platteland heeft daarmee een nieuwe drager gekregen, hoewel ondergeschikt aan recreatie en landbouw. Mensen wonen en werken met plezier in het landelijk gebied van de gemeente, waarbij de van oudsher aanwezige waarden, zoals historische bebouwing nog steeds zichtbaar zijn.

Door een goede ruimtelijke ordening zijn wonen en werken in het landelijk gebied ingepast met respect en aandacht voor de verbetering van natuurlijke kwaliteiten in het buitengebied. Bedrijven zijn goed ontsloten en hebben zicht op een duurzame toekomst.

8.2 Beleid wonen en werken

Wonen (behalve bedrijfswoningen behorend bij het agrarische bedrijf) en niet-agrarische bedrijvigheid zijn functies in het landelijk gebied die in opkomst zijn. Omdat deze functies ook een bijdrage leveren aan de leefbaarheid en economische vitaliteit van het landelijk gebied wil de gemeente deze ontwikkelingen niet tegengaan, maar wel zorgvuldig afwegen.

Beide functies worden beschouwd als ondergeschikte functies in het buitengebied. Nieuwvestiging van deze functies (wonen en niet-agrarische bedrijvigheid) op nieuwe locaties is niet mogelijk. Bovendien kunnen niet alle vormen van wonen en werken op alle plekken in het landelijk gebied. Negatieve effecten op de natuurlijke omgeving wil de gemeente voorkomen.

De gemeente ziet wel mogelijkheden tot vestiging op bestaande voormalig agrarische locaties, zoals vrijkomende agrarische bebouwing en in het kader van de zogenoemde rood-voor-roodregeling. Om de waardevolle bebouwing in het landelijk

gebied te behouden stimuleert de gemeente de vestiging van dergelijke nieuwe functies in bestaand erfgoed, mits met respect wordt omgegaan met de kwaliteiten van het erfgoed en in bredere zin de historie van een plek afleesbaar blijft. Wonen en werken zijn geen gebiedseigen functies in het landelijk gebied. De gemeente wil daarom nieuwe ontwikkelingen op het vlak van wonen en werken laten bijdragen aan de karakteristiek van het landelijke gebied. De gemeente ziet daarbij kansen voor nieuwe vormen van wonen of werken, zoals landgoederen, als ze een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten, maar ook passend zijn op de gewenste locatie. Dergelijke initiatieven vragen altijd maatwerkoplossingen en een afzonderlijke beoordeling.

Wonen

De gemeente ziet mogelijkheden in vrijkomende agrarische bedrijfswoningen. Daarbij zet de gemeente in op een kwaliteitsverbetering van de agrarische erven bij een transformatie naar wonen. Dat betekent dat de nieuwe erven een goede uitstraling krijgen, overbodige bebouwing (zoals stallen) wordt gesloopt en de erven goed worden ingepast in de landschappelijke karakteristiek.

Wonen is ook een geschikte functie om bestaand erfgoed een nieuwe bestemming te geven. De gemeente wil deze mogelijkheid stimuleren om historische erven ook in de toekomst een functie te geven en verval en verwaarlozing ervan te voorkomen. Daarbij houdt de gemeente vast aan de bestaande omvang van het erf. Een vergroting van het erf is niet aan de orde, tenzij sprake is van een significante kwaliteitsverbetering.

Niet-agrarische bedrijvigheid

In het buitengebied zijn naast de agrarische bedrijven ook niet-agrarische bedrijven aanwezig. De gemeente kiest ervoor dat de maat en de schaal van het landelijk gebied een maximum stellen aan de schaalgrootte van niet-agrarische bedrijven. Dit maximum kan per landschapstype verschillen maar ook per bedrijfstype. Het landschap en de verhouding tussen landschap en bebouwing zijn bepalend voor maatvoering en situering van bebouwing (van bedrijven). Per bedrijfstype is dan sprake van maatwerk. Bedrijven die groter willen groeien, worden gestimuleerd naar een bedrijventerrein te verhuizen. Bij uitbreiding van deze bedrijven geeft de gemeente als harde randvoorwaarde dat zicht moet zijn op een duurzame voortzetting van het bedrijf ter plaatse. Een goede ontsluiting van het bedrijf is daarbij van belang. Ook mag er geen hinder zijn voor de andere functies in het buitengebied, zoals de landbouw, wonen en de recreatie.

Voor nieuwvestiging van niet-agrarische bedrijvigheid ziet de gemeente mogelijkheden in vrijkomende agrarische bebouwing. Daarbij stuurt de gemeente op een kwaliteitsverbetering van het erf ter plaatse. Uitbreiding van het erf wordt in principe niet toegestaan, tenzij dat vanuit landschappelijk oogpunt gewenst is. De omvorming naar niet-agrarische bedrijvigheid gaat altijd vergezeld van een goede landschappelijke inpassing en een bedrijfsplan voor 10 jaar.

Niet elke vorm van bedrijvigheid is geschikt voor het landelijk gebied. Bedrijven met een te hoge milieubelasting of nadelige consequenties voor natuur, landbouw of recreatie kunnen geen plek krijgen in het landelijk gebied. Aan huis verbonden bedrijvigheid en aan recreatie gerelateerde bedrijven bieden goede mogelijkheden als nieuwe impulsen voor vrijkomend of leegstaand erfgoed.

Wonen (boven) en niet agrarische bedrijvigheid (onder) op een bestaand (historisch) erf

Perifere detailhandel

Perifere detailhandel is de laatste jaren sterk in opkomst. Onder perifere detailhandel valt grootschalige (non-food)detailhandel, zoals autobedrijven, meubelzaken en tuincentra. Het gaat daarbij dus niet om kleinschalige detailhandel bij woningen en/of agrarische bedrijven.

De gemeente vindt het landelijk gebied niet op voorhand de meest geschikte locatie voor de vestiging van detailhandel. Bestaande bedrijven worden gefaciliteerd, maar hun groei mogelijkheden zijn beperkt. In de beleving van de gemeente horen grote vestigingen van detailhandel in het stedelijk gebied thuis.

Nieuwvestiging van detailhandel in het landelijk gebied staat de gemeente in principe niet toe, tenzij sprake is van een nevenfunctie bij het agrarisch bedrijf. Dat sluit aan bij het provinciaal ruimtelijk beleid waarin de vestiging van reguliere detailhandel buiten de bebouwde kom niet is toegestaan behalve in de vorm van een nevenactiviteit bij agrarische bedrijven (door verkoop van ter plaatse vervaardigde, bewerkte en verwerkte agrarische producten).

8.3 Toetsingskaders voor nieuwe ontwikkelingen werken op bestaande percelen

De gemeente constateert dat wonen en bedrijvigheid in de niet-agrarische sector een bijdrage leveren aan de economische vitaliteit van het platteland. In de ogen van de gemeente zijn deze functies echter ondergeschikt aan de hoofdfuncties landbouw en recreatie. De gemeente wil deze functies in het landelijk gebied wel onder voorwaarden faciliteren op bestaande percelen. Het initiatief moet in ieder geval conform de gemeentelijke ambities een bijdrage leveren aan de ruimtelijke kwaliteit en de toekomstbestendigheid van het landelijk gebied.

Om daar concreet uitvoering aan te kunnen geven, heeft de gemeente kaders opgesteld waaraan nieuwe ontwikkelingen worden getoetst. Wanneer een initiatief aan deze kaders voldoet, wordt in principe medewerking verleend.

Stabiliteit

Wonen en werken zijn voor de vitaliteit van het platteland belangrijke functies, maar ondergeschikt aan landbouw en recreatie. Initiatieven mogen dan ook geen belemmering vormen voor deze 2 functies. Voor initiatieven op dit vlak zijn de

volgende toetsingskaders gesteld:

- Bij uitbreiding van bedrijven moet voldoende ondernemersperspectief zijn voor de (middel)lange termijn; bedrijven in het landelijk gebied die willen uitbreiden ook voor 10 jaar kansen te kunnen bieden, wil de gemeente nieuwe functies alleen toestaan op plekken waar ze bestaansrecht hebben.
- Geen ruimte in het buitengebied voor bedrijven vanaf milieucategorie 3 en bedrijven die niet zijn gebonden (in gebruik of aan- of afvoer van producten) aan het landelijk gebied; de gemeente wil deze bedrijven faciliteren op de daarvoor aanwezige bedrijventerreinen. Voor bedrijven in hogere milieucategorieën maar wel met een duidelijke binding met het landelijk gebied maakt de gemeente per geval een eigenstandige afweging.
- Initiatieven gaan gepaard met een bedrijfsplan voor de komende 10 jaar; het bedrijfsplan laat zien dat er een goede financiële onderbouwing ligt onder het initiatief.

Grondgebruik en plaatskeuze

De gemeente vindt dat nieuwe initiatieven op het vlak van wonen en werken, hoewel ondergeschikt, een bijdrage leveren aan de gebruiksmogelijkheden van het landelijk gebied. De gemeente biedt deze initiatieven dan ook de ruimte op bestaande locaties. Daarbij gelden de volgende kaders:

- Goede bereikbaarheid; nieuwe bedrijfsmatige ontwikkelingen genereren vaak ook extra verkeer, variërend van woon-werkverkeer tot vrachtverkeer.
- Kwaliteitsverbetering; als de nieuwe functie een vergroting van het bestaande terrein vraagt, moet kwaliteitswinst worden geboekt door een betere inrichting van het terrein of verbetering van de overgangen van het terrein naar het landelijk gebied. Kwaliteitsverbetering is daarom uitgangspunt.

Uitstraling en aantrekkelijkheid

Een initiatief moet passen binnen de kenmerken en karakteristieken van het betreffende landschap. Deze landschappelijke kenmerken verschillen binnen de gemeente. Een goede inpassing vraagt dan ook een goede afstemming met de landschappelijke waarden zoals die in hoofdstuk 3 uiteengegafd zijn en ook in het landschapontwikkelingsplan worden beschreven.

Kaders voor nieuwe initiatieven zijn dan ook:

- De landschappelijke waarden van elk deelgebied worden gerespecteerd.
- Er wordt voldoende ruimte genomen om een ontwikkeling goed in te passen in het landschap; vaak kan door meer ruimte te nemen een betere inpassing op het erf en in het landschap worden gerealiseerd. De maat en schaal van eventuele nieuwe bebouwing wordt op de landschappelijke karakteristiek afgestemd.
- Geen verrommeling; nieuwe ontwikkelingen mogen niet tot een verrommeling van het landschappelijk beeld leiden. Dat betekent dat er aandacht wordt besteed aan bijvoorbeeld (de plek van) buitenopslag en erfbeplanting. Bebouwing die overbodig is geworden en het landschapsbeeld ontsiert, wordt gesloopt.
- Onderbouwing met erfinrichtingsplan; elk initiatief gaat vergezeld van een erfinrichtingsplan. In dit erfinrichtingsplan wordt ingegaan op:
 - Een analyse van de aanwezige landschappelijke kwaliteiten;
 - Een analyse van de karakteristiek van het erf;
 - De wijze waarop de nieuwe ontwikkeling een bijdrage levert aan deze karakteristiek.

Duurzaam ecosysteem

Nieuwe initiatieven op het vlak van wonen en werken zijn op een duurzame wijze verweven met de natuurlijke omgeving. Wonen en werken dragen dan ook bij aan de ontwikkeling van een gezond ecosysteem. Voor nieuwe initiatieven gelden daarom de volgende kaders:

- Aantonen dat initiatief geen nadelige consequenties heeft voor milieu; daarbij zijn niet alleen de gebieden van belang die al via (sectorale) wetgeving zijn beschermd, zoals Natura2000-gebieden of grondwaterbeschermingsgebieden, maar wordt ook rekening gehouden met de natuurlijke waarden die elk landschap herbergt (zie daarvoor ook het landschapontwikkelingsplan).
- Elk initiatief gaat gepaard met de levering van een groen-blauwe dienst; bij elk nieuw initiatief wordt een compensatie geboden in de vorm van een dienst op het vlak van de groen- en/of waterstructuur, bijvoorbeeld door nieuwe waterberging, nieuwe perceelsrandbeplanting of uitbouwen van de ecologische potenties van de locatie.
- Geen afbreuk aan ecologische voorraden; nieuwe initiatieven mogen geen be-

perking opleveren voor het kunnen benutten van ecologische voorraden zoals watersystemen, grondstoffen of bodemarchief.

Herkenbare historie

De cultuurhistorie van een landschap of locatie bepaalt voor een groot deel de eigenheid en identiteit van een gebied. Historische waarden worden daarom te allen tijde gerespecteerd om de afleesbaarheid van de geschiedenis van een plek mogelijk te houden. Daarom gelden de volgende toetsingskaders voor nieuwe ontwikkelingen:

- Elk initiatief wordt ingepast op een herkenbare en bij de uitstraling van het erf passende wijze, waarbij waardevolle historische bebouwing zoveel mogelijk wordt gespaard; middelen hiervoor zijn streekeigen beplanting en een streekeigen architectuur van (nieuwe) gebouwen. De karakteristieke opzet van de erven in het landelijk gebied (wat bijvoorbeeld tot uiting komt in de positionering van bebouwing en de ligging van voor- en achtererf) kan daar ook een rol in spelen.
- Behoud historische landschapsstructuren; als initiatieven meer ruimte vragen dan het bestaande erf biedt, worden in ieder geval historische (landschaps) structuren gespaard.

8.4 Samenvattende tabel

In onderstaande tabel zijn de visie, het beleid en de kaders voor nieuwe ontwikkelingen samengevat. De tabel laat daarbij zien hoe de gemeente haar ambities op het vlak van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit uitvoering wil geven.

Een initiatief moet aan al deze (genummerde) kaders voldoen. Uitgewerkt vormt dit dan de onderbouwing en de haalbaarheidstoetsing van het initiatief. De kaders waarborgen dat een initiatief niet alleen een versterking oplevert van de economische vitaliteit, maar ook een bijdrage levert aan de duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit van het platteland. Voor de volledigheid zijn ook de hoofdpunten uit de visie en het beleid in de tabel opgenomen.

Wonen werken		D U U R Z A A M H E I D		
		Ecologisch belang	Economisch belang	Sociaal belang
R U I M T E L I J K E K W A L I T E I T	Belevingswaarde	NATUURLIJKE SCHOONHEID & GEZONDHEID	VISIE: UITSTRALING & AANTREKKELIJKHEID - wonen en werken logisch onderdeel landschappelijke karakteristiek BELEID: - elk initiatief past in de landschappelijke karakteristiek (zie hoofdstuk 3 en het landschapontwikkelingsplan) KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. de landschappelijke waarden van elk deelgebied (zie hoofdstuk 3) worden gerespecteerd 2. er wordt voldoende ruimte genomen om een goede landschappelijke inpassing mogelijk te maken 3. er mag geen verrommeling van het terrein of het landschapsbeeld optreden, bijvoorbeeld door opslag op het erf; sloop van in onbruik geraakte landschap ontsierende bebouwing 4. elk initiatief gaat gepaard met een inrichtingsplan van het erf 5. uitbreiding alleen mogelijk indien dit van uit landschappelijk oogpunt gewenst is 6. maat en schaal van het landelijk gebied/landschap stellen een maximum aan schaalgrootte van niet-agrarische bedrijven	VERBONDENHEID
	Gebruikswaarde	MILIEU & ECOLOGIE	VISIE: GRONDGEBRUIK & PLAATSKUZE - wonen en werken zijn een nieuwe economische drager in het landelijk gebied BELEID: - wonen en werken als nieuwe functie op bestaande locaties, nieuwvestiging op nieuwe locaties is niet mogelijk KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. bedrijfslocaties moeten goed bereikbaar zijn voor aantrekkelijk verkeer 2. bij uitbreiding van bestaande erven moet kwaliteitsverbetering, bijvoorbeeld in de vorm van een goede overgang van terrein naar landelijk gebied, (een van de) uitgangspunt(en) zijn	IDENTITEIT & TOEGANKELIJKHEID
	Toekomstwaarde	VISIE: DUURZAAM ECOSYSTEEM - wonen en werken duurzaam verweven met natuurlijke omgeving BELEID: - wonen en werken dragen bij aan ontwikkeling duurzaam en gezond ecosysteem KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. aantonen dat initiatief geen belemmeringen geeft voor (wettelijk) beschermde gebieden (zoals Natura2000, EHS, grondwaterbeschermingsgebieden) 2. een initiatief gaat gepaard met de levering van een groen-blauwe dienst, zoals nieuwe beplanting, waterberging of versterking potenties ecologische waarden 3. aantonen dat initiatief geen afbreuk doet aan ecologische voorraden (water, grondstoffen)	VISIE: STABILITEIT - wonen en werken ondergeschikt aan hoofdfuncties landbouw, recreatie en natuur, geen nieuwvestiging wonen en werken BELEID: - een initiatief mag geen belemmering vormen voor de dragende functies landbouw, recreatie en natuur KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. bij uitbreiding van bedrijven moet voldoende zicht zijn op een duurzame exploitatie voor 10 jaar 2. bedrijven vanaf milieucategorie 4 en bedrijven die niet zijn gebonden aan buitengebied horen niet thuis in landelijk gebied 3. initiatieven gaan gepaard met een bedrijfsplan voor 10 jaar	VISIE: HERKENBARE HISTORIE - wonen en werken met respect voor historische waarden BELEID: - een initiatief mag geen afbreuk doen aan de leesbaarheid van de historie van een plek KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. elk initiatief is afgestemd op de karakteristiek van het erf en draagt daar aan bij, waarbij de kenmerken van de waardevolle historische bebouwing voor zover mogelijk worden gespaard 2. historische (landschaps)structuren blijven gespaard

61

Paardenhouderijen

9.0 Inleiding

De ‘verpaarding’ van het platteland neemt toe, ook in Rijssen-Holten. Paardenhouderijen komen in verschillende vormen voor in het landelijk gebied. Daarbij kunnen productiegerichte paardenfokkerijen worden onderscheiden, met een sterke bedrijfsmatige inslag, maar ook hobbymatige paardenhouderijen gericht op stalling en recreatieve activiteiten. Paardenhouderijen zijn daarom niet gemakkelijk bij een van de andere functies in het landelijk gebied onder te verdelen. Bovendien is het een sector die sterk in opkomst is in het landelijk gebied. Er is dan ook gekozen om de paardenhouderijen in dit aparte hoofdstuk samen te brengen.

9.1 Paardenhouderijen in 2030

De gemeente Rijssen-Holten constateert dat in 2030 de ‘verpaarding’ van het landelijke gebied een logische plek heeft gekregen. De paardenhouderijen zijn een stabiele sector in het landelijk gebied. Door een goede locatiekeuze heeft de bedrijfsmatige paardenhouderij ontwikkelingspotentie op de plek waar ze zit en hebben de hobbymatige paardenhouderijen voldoende ruimte om hun hobby te kunnen uitoefenen. Maneges liggen juist op locaties waar ze hun publiek snel en gemakkelijk kunnen bedienen.

De paardenhouderijen zijn verweven met het landschap. Hekwerken, paardenbakken en verlichting zijn afgestemd op de natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten. Een netwerk van ruiterspaden maakt de beleving van de omgeving te paard mogelijk en verbindt de verschillende maneges in de gemeente met de mooie plekken in het landelijk gebied.

9.2 Beleid paardenhouderij

De zogenoemde ‘verpaarding’ van het landschap vindt voornamelijk plaats in de buurt van de kernen. Door de toename van het aantal kleine perceeltjes en de opvallende hekwerken (paardenbakken) krijgt het landschap daardoor soms een rommelig karakter. Verpaarding wordt dan ook wel eens gezien als een oorzaak, dan wel een symptoom van de verrommeling van het landschap.

De gemeente vindt dat de paardenhouderij een waardevolle drager kan zijn voor de leefbaarheid en economische vitaliteit van het platteland. Paardenhouderijen kunnen zowel als hoofd- dan wel als nevenfunctie een plek krijgen in het landelijk gebied. De inzet van de gemeente is er echter wel op gericht om paardenhouderijen en alle bijbehorende faciliteiten op een goede wijze in te passen in het landschap. Zo is de vormgeving van het erf afgestemd op de kenmerken van de streek.

Zoals in de inleiding al is aangegeven, is er geen eenduidige vorm van paardenhouderij. De gemeente Rijssen-Holten maakt onderscheid tussen productiegerichte en gebruiksgericte paardenhouderij en tussen bedrijfsmatige en hobbymatige paardenhouderij.

De bedrijfsmatige, productiegerichte paardenhouderij wordt gelijkgeschakeld met de landbouw. In dit geval is immers sprake van een grondgebonden agrarisch (productie)bedrijf. In deze categorie vallen onder andere paardenfokkerijen en paardenmelkerijen. De gemeente voorziet dat een combinatie van hobbymatige en productgerichte paardenhouderij niet voorkomt.

De gebruiksgericte paardenhouderij bestaat uit bedrijven die gericht zijn op het houden, stallen en africhten van paarden of juist gericht zijn op het ontplooiën van recreatieve activiteiten, zoals maneges. Voor deze vorm van paardenhouderij zoekt de gemeente een balans tussen de economische ontwikkelingsmogelijkheden en de inpassing in het landschap (de ruimtelijke kwaliteit).

Het vertrekpunt van de gemeente is verder dat de ontwikkelingsmogelijkheden

van hobbymatige, gebruiksgesichte paardenhouderij beperkt zijn, altijd als nevenfunctie plaatsvinden en de te leveren kwaliteitsimpuls voor het landschap hoog is. In het onderstaande schema worden enkele voorbeelden weergegeven ter verduidelijking.

	HOBBYMATIG	BEDRIJFSMATIG
PRODUCTIEGERICHT	komt niet voor	paardenfokkerij, paardenmelkerij ontwikkelingsmogelijkheden gelijkgesteld met grondgebonden agrarisch bedrijf
GEBRUIKSGERICHT	kleinschalig stalling; altijd als nevenfunctie ontwikkelingsmogelijkheden beperkt, relatief grote kwaliteitssimpuls gevraagd	maneges, stalling afstemming tussen economische ontwikkelingsmogelijkheden en landschappelijke inpassing

De vestiging van paardenhouderijen mag geen onevenredige hinder veroorzaken voor de bestaande omgeving. Paardenhouderijen hebben net als vele andere vormen van bedrijvigheid een impact op de omgeving. De gemeente zal bij het toekennen van mogelijkheden voor paardenhouderijen de vestiging zorgvuldig afwegen aan die impact op de omgeving. Conform provinciaal beleid wordt hierbij ingezet op de vestiging van nieuwe paardenbedrijven op vrijkomende agrarische bedrijven.

Ook staat de gemeente niet op voorhand negatief tegenover uitbreiding van bestaande paardenhouderijen. De gemeente verbindt echter wel voorwaarden aan de uitbreidingsmogelijkheden: het erf wordt landschappelijk goed ingepast, er is zicht op een duurzame voortzetting van het bedrijf ter plaatse en de uitbreiding mag geen negatieve consequenties hebben voor gebieden met bijzondere (beschermde) milieuwwaarden, zoals natuurgebieden en waterwingebieden.

Maneges

Maneges vormen een bijzondere categorie binnen de paardenhouderijen. Zij trekken relatief veel mensen en verkeer aan, kenmerken zich vaak door grote bouwvolumes en zijn daarentegen qua grondareaal relatief klein.

Omdat maneges afhankelijk zijn van bezoekers, zowel inwoners als recreanten, zet de gemeente in op de vestiging van maneges nabij de grote kernen Rijssen en Holten. Bij de vestiging van maneges op andere locaties spelen een aantal aspecten een rol:

- een goede bereikbaarheid;
- betere toegankelijkheid;
- spreiding van maneges in gemeente;
- aansluiting bij routenetwerken in landelijk gebied.

De gemeente streeft er naar de maneges onderdeel te laten zijn van een gebiedsdekkend ruiterroutenetwerk. Dit netwerk verbindt de maneges en de bijzondere gebieden in het landelijk gebied. De keuze van de routes is afgestemd op plekken waar vanwege kwetsbare natuur de recreatieve druk minder gewenst is. Daarnaast ziet de gemeente ook kansen in de samenwerking tussen maneges, bijvoorbeeld in het aanbieden van een gezamenlijk recreatief product.

Paardenbakken

Op een erf van een paardenhouderij zijn (afhankelijk van het type paardenhouderij) naast de bebouwing diverse faciliteiten aanwezig voor de uitoefening van het bedrijf, zoals een paardenbak, paddocks, trainingsmolen en een longeercirkel. Al deze faciliteiten hebben een eigen uitstraling en moeten op een goede wijze op het erf en in het landschap worden ingepast.

Veel voorkomend in het landelijk gebied en veel besproken vanwege de kenmerkende verschijningsvorm zijn paardenbakken. Door lintafrosteringen, verlichtingsmasten en een zanderige bodem zijn het opvallende elementen in het landelijk gebied.

De gemeente ziet paardenbakken als onderdeel van het erf. Daarbij stelt de gemeente dat de inpassing van paardenbakken dan ook als onderdeel van het agrarisch erf wordt vormgegeven. Nieuwe paardenbakken kunnen ook alleen op of aangrenzend aan het bouwvlak worden gerealiseerd. Dergelijke uitbreidingen van het erf moeten eveneens een bijdrage leveren aan de verhoging van de kwaliteiten van het landschap ter plaatse. Verlichting mag geen hinder opleveren voor de omgeving. Overigens is per bouwvlak slechts één paardenbak toegestaan.

9.3 Toetsingskaders voor nieuwe ontwikkelingen

Voor nieuwe ontwikkelingen in de paardenhouderij die verder gaan dan het geldende bestemmingsplan toestaat, zoals een flinke vergroting van het erf voor de bouw van een nieuwe stal of extra buitenruimte, hanteert de gemeente het uitgangspunt dat deze ontwikkelingen worden toegestaan als hiermee wordt bijgedragen aan een economisch duurzame voortzetting van het bedrijf ter plaatse. Bovendien moet het initiatief conform de gemeentelijke ambities een bijdrage leveren aan de ruimtelijke kwaliteit en de toekomstbestendigheid van het landelijk gebied. Om daar concreet uitvoering aan te kunnen geven, heeft de gemeente kaders opgesteld waaraan nieuwe ontwikkelingen worden getoetst. Wanneer een initiatief aan deze kaders voldoet, wordt in principe medewerking verleend.

Grondgebruik en plaatskeuze

De gemeente wil graag dat nieuwe initiatieven een goede kans hebben om een bijdrage te leveren aan de gebruiksmogelijkheden van het landelijk gebied. Daarvoor gelden de volgende kaders:

- Goede bereikbaarheid; nieuwe ontwikkelingen genereren vaak ook extra verkeer, variërend van ruiters tot vrachtverkeer.
- Maneges dicht bij hun 'publiek'; maneges en op recreatie gerichte paardenhouderijen zijn afhankelijk van bezoekers. Daarom liggen nieuwe initiatieven op dit vlak nabij de 2 grote kernen Holten en Rijssen of nabij verblijfsrecreatie terreinen.

Uitstraling en aantrekkelijkheid

Een initiatief moet passen binnen de kenmerken en karakteristieken van het betreffende landschap. Deze landschappelijke kenmerken verschillen binnen de gemeente. Een goede inpassing vraagt dan ook een goede afstemming met de landschappelijke waarden zoals die in hoofdstuk 3 uiteengegafd zijn en ook in het landschapontwikkelingsplan worden beschreven.

Kaders voor nieuwe initiatieven zijn dan ook:

- De landschappelijke waarden van elk deelgebied worden gerespecteerd
- Er wordt voldoende ruimte genomen om een ontwikkeling goed in te passen in het landschap; vaak kan door meer ruimte te nemen een betere inpassing op het erf en in het landschap worden gerealiseerd. Bij gebruiksgerichte paardenhouderij speelt het parkeren in de inpassing op het terrein een belangrijke rol.
- Geen verrommeling; nieuwe ontwikkelingen mogen niet tot een verrommeling van het landschappelijk beeld leiden. Dat betekent dat er aandacht wordt besteed aan bijvoorbeeld (de plek van) buitenopslag en erfbeplanting.
- Onderbouwing met erfinrichtingsplan; bij nieuwe ontwikkelingen die een wezenlijk andere invulling van het bestaande erf tot gevolg hebben of een vergroting van het erf of de ontwikkeling van een nieuw erf vragen moet een erfinrichtingsplan worden overhandigd. In dit erfinrichtingsplan wordt ingegaan op:
 - Een analyse van de aanwezige landschappelijke kwaliteiten
 - Een analyse van de karakteristiek van het erf
 - De wijze waarop de nieuwe ontwikkeling een bijdrage levert aan deze karakteristiek.

Op het erf afrastering voorzien van een haag

Bij voorkeur geen witte afrasteringen

Afrastering in gedekte tinten

In buitengebied afrastering die wegvalt tegen achtergrond

Toegang en identiteit

Paardenhouderijen zijn steeds meer in opkomst en daardoor medebepalend voor de karakteristiek van het gebied. Nieuwe functies mogen geen afbreuk doen aan deze identiteit. Daarom gelden de volgende toetsingskaders voor nieuwe ontwikkelingen:

- Elk initiatief wordt op een herkenbare en bij de uitstraling van het landelijk gebied passende wijze vormgegeven; middelen hiervoor zijn streekeigen beplanting en een streekeigen architectuur van gebouwen. De karakteristieke opzet van de erven in het landelijk gebied (wat bijvoorbeeld tot uiting komt in de positionering van bebouwing en de ligging van voor- en achtererf) kan daar ook een rol in spelen. Bijzondere aandacht vraagt de keuze van afrastering en het kleurgebruik van hekwerken. De gemeente kiest daarbij voor terughoudende kleuren en natuurlijke materialen (op de volgende pagina worden enkele suggesties meegegeven).
- Elk initiatief in de gebruiksgerichte paardenhouderij levert een bijdrage aan de recreatieve infrastructuur; deze bijdrage kan op 2 manieren doordat de ontwikkeling een nieuw of verbeterd punt wordt in het bestaande netwerk dan wel dat de ontwikkeling een nieuwe schakel vormt in het netwerk.

Milieu en ecologie

Nieuwe initiatieven op het vlak van de paardenhouderijen worden altijd afgestemd op de bestaande natuurlijke waarden van de omgeving, bijvoorbeeld ecologische of bodemkundige waarden of waarden ten aanzien van de waterbescherming. Voor nieuwe initiatieven gelden daarom de volgende kaders:

- Aantonen dat initiatief geen nadelige consequenties heeft voor milieu; daarbij zijn niet alleen de gebieden van belang die al via (sectorale of overkoepe-lende) wetgeving zijn beschermd, zoals Natura2000-gebieden of grondwater-beschermingsgebieden, maar wordt ook rekening gehouden met de natuurlijke waarden die elk landschap herbergt (zie daarvoor ook het landschapontwik-kelingsplan).
- Elk initiatief gaat gepaard met de levering van een groen-blauwe dienst; bij elk nieuw initiatief wordt een compensatie geboden in de vorm van een dienst op het vlak van de groen- en/of waterstructuur, bijvoorbeeld door nieuwe waterberging of nieuwe perceelsrandbeplanting.
- Verlichting is niet bij recht toegestaan bij paardenbakken en andere buitenac-commodaties in het geval van hobbymatige paardenhouderij; de inwoners van de gemeente hechten aan meer duisternis in het landelijk gebied. Daarvoor ontwikkelt de gemeente op dit moment nieuw beleid. De provincie heeft al gebieden aangewezen die ‘donker’ moeten zijn. Bij bedrijfsmatige paarden-houderij wordt de verlichting per geval bekeken en zal sprake zijn van maat-werk, afhankelijk van de locatie en de ligging in het landelijk gebied.

Stabiliteit

De gemeente staat positief tegenover de komst van en ontwikkelingen bij paarden-houderijen, maar wil deze functies echter ook voor de middellange termijn kansen kunnen bieden. Daarom wil de gemeente nieuwe initiatieven alleen toestaan op plekken waar ze bestaansrecht hebben. Daarbij gelden de volgende toetsingska-ders:

- Aantonen dat initiatief geen hinder ondervindt van milieubelemmeringen en beleidsvoornemens; locaties waarvan kan worden verwacht dat de ontwik-kelingsmogelijkheden van nieuwe functies op de korte of langere termijn worden beperkt, acht de gemeente niet op voorhand geschikt. De ontwik-kelingsmogelijkheden kunnen bijvoorbeeld worden beperkt door geplande woonuitbreidingen of randvoorwaarden vanuit (aangewezen) gebieden voor natuurontwikkeling.
- Initiatieven die gepaard gaan met grote investeringen of op een nieuwe loca-tie worden ontwikkeld gaan gepaard met een bedrijfsplan voor de komende 10 jaar; het bedrijfsplan laat zien dat er een goede financiële onderbouwing ligt onder het initiatief.

9.4 Samenvattende tabel

In de tabel op de volgende pagina zijn de visie, het beleid en de kaders voor nieuwe ontwikkelingen samengevat. De tabel laat daarbij zien hoe de gemeente haar ambities op het vlak van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit uitvoering wil geven.

Een initiatief moet aan al deze (genummerde) kaders voldoen. Uitgewerkt vormt dit dan de onderbouwing en de haalbaarheidstoetsing van het initiatief. De kaders waarborgen dat een initiatief niet alleen een versterking oplevert van de economische vitaliteit, maar ook een bijdrage levert aan de duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit van het platteland.

Paar- den		D U U R Z A A M H E I D		
		Ecologisch belang	Economisch belang	Sociaal belang
R U I M T E L I J K E W A L I J D I G H E I D	Belevingswaarde	NATUURLIJKE SCHOONHEID & GEZONDHEID	UITSTRALING & AANTREKKELIJKHEID VISIE: - paardenhouderij verweven met belevingskwaliteit landschap BELEID: - elk initiatief past in de landschappelijke karakteristiek (<i>zie hoofdstuk 3 en het landschapontwikkelingsplan</i>) KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. de landschappelijke waarden van elk deelgebied (<i>zie hoofdstuk 3</i>) worden gerespecteerd 2. er wordt voldoende ruimte genomen op het erf om nieuwe ontwikkelingen een plek te bieden en een goede landschappelijke inpassing mogelijk te maken 3. er mag geen verrommeling van het erf en/of het landschapsbeeld optreden, bijvoorbeeld door opslag op het erf 4. als een nieuw initiatief een vergroting of andere invulling van het erf met zich meebrengt, wordt een erfinrichtingsplan opgesteld.	VERBONDENHEID
	Gebruikswaarde	VISIE: - paardenhouderij is afgestemd op de kwetsbare waarden van de omgeving BELEID: - een initiatief mag geen nadelige consequenties opleveren voor natuurlijke waarden van de omgeving (bodem, water, ecologie), maar draagt daar juist aan bij KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. aantonen dat initiatief geen belemmeringen geeft voor (wettelijk beschermde gebieden (<i>zoals Natura2000, EHS, grondwaterbeschermings gebieden</i>); zo nodig zonering van ruiterroutes en kwetsbare natuur 2. een initiatief gaat gepaard met de levering van een groen-blauwe dienst, zoals nieuwe beplanting, agrarisch natuurbeheer, waterberging of versterking potenties ecologische waarden 3. geen verlichting toegestaan bij paardenbakken en andere buitenaccommodaties in geval van hobbymatige paardenhouderij; anders maatwerk	GRONDGEBRUIK & PLAATSKEUZE VISIE: - paardenhouderij is een belangrijke gebruiker van het landelijk gebied BELEID: - een initiatief moet een kansrijke versterking zijn van de economische vitaliteit van het landelijk gebied KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. locatie initiatief moet goed bereikbaar zijn voor evt aantrekkelijk verkeer (gemotoriseerd, dan wel niet-gemotoriseerd) 2. maneges liggen dicht bij hun ‘publiek’: korte afstand (binnen straal van 3km vanaf de (dorps)rand) van Holten/Rijssen of van verblijfsrecreatie terreinen 3. Initiatief vormt geen belemmering voor bestaande agrarische bedrijven en ontwikkelingsmogelijkheden voor de agrarische bedrijven en landbouw in het algemeen	IDENTITEIT & TOEGANKELIJKHEID VISIE: - paardenhouderij medebepalend voor identiteit landelijk gebied BELEID: - een initiatief mag niet strijdig zijn met de identiteit van het landelijk gebied maar draagt daar juist aan bij als het om gebruiksgerichte paardenhouderij gaat KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. bij de inpassing van het initiatief wordt gekozen voor een herkenbare vormgeving en opzet van het erf passend in de streek, wat zich bijvoorbeeld uit in de keuze van beplanting en architectuur 2. initiatieven in de gebruiksgerichte paardenhouderij maken onderdeel uit van totaalnetwerk van recreatieve voor paarden toegankelijke infrastructuur; ofwel door een nieuw/verbeterd punt te zijn in dit netwerk, ofwel door een nieuwe schakel te vormen van het netwerk
	Toekomstwaarde	DUURZAAM ECOSYSTEEM	STABILITEIT VISIE: - paardenhouderijen op plekken waar duurzame voortzetting mogelijk is BELEID: - locatie van een initiatief moet voldoende mogelijkheden bieden voor een duurzame exploitatie op de (middel)lange termijn KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. aantonen dat initiatief geen hinder ondervindt van milieubelemmeringen en beleidsvoornemens (<i>bijvoorbeeld vanuit prov. omgevingsvisie, structuurvisie, ecologische hoofdstructuur ed</i>) 2. initiatieven die gepaard gaan met grote investeringen gaan gepaard met een bedrijfsplan voor 10 jaar	HERKENBARE HISTORIE

10 Natuur

10.0 Inleiding

Natuur en landschap (hoofdstuk 11) hebben een aparte positie in deze kadernota. Ze zijn beide in belangrijke mate kaderstellend voor nieuwe ontwikkelingen, doordat ze een belangrijke basis vormen voor de ambities van de gemeente op het vlak van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit. In de voorgaande hoofdstukken, waarin de visie, het beleid en de kaders van de verschillende functies in het landelijk gebied aan bod zijn gekomen, blijkt uit de tabellen immers ook steeds dat initiatieven moeten worden afgestemd op natuurlijke en/of landschappelijke waarden.

De gemeente heeft echter, los van de ontwikkeling van nieuwe functies ter verhoging van de economische vitaliteit, ook een visie op de natuur in 2030. Ontwikkelingen die zijn gericht op de realisatie van nieuwe natuur of die een andere invulling van bestaande natuur vragen, moeten in de lijn van de door de gemeente geformuleerde visie en het beleid aantonen dat ze voldoen aan de gestelde kaders. Daarbij moet worden aangegeven dat veel kaders op het vlak van natuur door sectoraal en overkoepelend beleid worden ingegeven.

10.1 Natuur in 2030

In 2030 is de natuur een belangrijke drager van het landelijk gebied. De natuurwaarden zijn alom aanwezig. Een goede ecologische structuur is de basis voor de gezonde ecosystemen in de gemeente.

De natuur is een van de belangrijkste trekpleisters van de gemeente, met de Sallandse Heuvelrug als letterlijk en figuurlijk hoogtepunt. Natuur en recreatie trekken samen op. Inwoners en toeristen kunnen op velerlei manieren van de natuurlijke omgeving genieten. De kwaliteiten van de natuur zijn hoog en dragen in grote mate bij aan de belevingswaarde van het landelijk gebied. In de gemeente wordt gezocht naar mogelijkheden om natuur ook commercieel te exploiteren door te zoeken naar combinaties van functies waar natuur onderdeel van uit maakt.

10.2 Beleid natuur

Natuur is een belangrijke functie in het buitengebied. De bestaande natuurwaarden bepalen (samen met de landschappelijke waarden) in hoge mate de toeristisch-recreatieve aantrekkelijkheid van de gemeente. De functie natuur wordt dan ook gezien als basisfunctie. Voor het overgrote deel zijn de natuurwaarden beschermd op bovengemeentelijk niveau. Het in stand houden en beschermen van de bestaande natuurwaarden staat dan ook voorop. De gemeente vindt gezonde ecosystemen van belang. Waar mogelijk en waar nodig zal de gemeente binnen het bestaande areaal natuur het vergroten van de biodiversiteit stimuleren, bijvoorbeeld door het omvormen van naaldbos naar loofbos (bron: LOP; Landschap ontwikkelingsvisie Rijssen-Holten 2007).

Het huidige rijksbeleid geeft aan niet verder in te zetten op een vergroting van de oppervlakte natuur als uitvloeisel van de te realiseren ecologische hoofdstructuur. De gemeente is volgend in dat beleid. Wel ziet de gemeente kansen om natuurontwikkeling te faciliteren bij nieuwe ontwikkelingen. Natuur kan een waardevolle aanvulling zijn als economische drager bij nieuwe ontwikkelingen, bijvoorbeeld op het terrein van de verblijfsrecreatie of bij nieuwe woonvormen zoals landgoederen in het landelijk gebied. Ook agrarisch natuurbeheer in gebieden die daarom vragen vanwege hun ecologische kwaliteiten, zoals beekdalen, hoort tot de mogelijkheden.

In de gemeente liggen meerdere natuurgebieden, waaronder het Natura 2000-gebied De Sallandse Heuvelrug, en (aangewezen) delen van de ecologische hoofdstructuur. Het kunnen beleven van deze natuurgebieden is een belangrijk aspect om blijvend begrip te houden voor het beschermen van natuurwaarden. De toegankelijkheid van natuurgebieden voor zowel inwoners van de gemeente als voor recreanten en toeristen speelt daarin een rol. De gemeente wil de toegankelijkheid van de gebieden optimaliseren waar dat mogelijk is, en beperken op plekken waar dat vanuit het oogpunt van natuur gewenst is.

De gemeente vindt het belangrijk dat bezoekers van natuurgebieden ook daadwerkelijk de kwaliteiten kunnen ervaren. Daarbij gaat het om zaken als het ervaren van rust en ruimte, geuren, echte duisternis en natuurgeluiden.

Bestaande natuur

De gemeente hecht veel waarde aan de bestaande natuurgebieden. Onder bestaande natuur vallen gebieden die aangewezen zijn als Natura 2000 gebieden en gebieden die ingericht zijn ten behoeve van de ecologische hoofdstructuur. Tevens vallen hieronder de gebieden die in het bestemmingsplan buitengebied de bestemming natuur hebben. Het beleid van de gemeente is erop gericht om in de gebieden met een natuurfunctie deze functie tenminste te beschermen. Nieuwe grootschalige functies worden in en nabij natuurgebieden niet toegestaan, behalve als wordt voldaan aan de flora-en faunawet, de natuurbeschermingswet en het in deze nota opgenomen toetsingskader. Bovendien hecht de gemeente eraan dat de beleving van natuurwaarden wordt gewaarborgd. Functies die daar afbreuk aan doen, bijvoorbeeld door geluidproductie, overmatige lichtuitstraling of door het veroorzaken van vermesting, verzuring of verdroging, worden door de gemeente geweerd.

Natuurgebieden zijn belangrijke recreatiegebieden voor inwoners van de gemeente en bezoekers van buiten. Recreatieve druk en bescherming van natuurwaarden gaat echter niet altijd samen. Zonering van natuurgebieden biedt daarvoor een oplossing. Waar nodig zal de gemeente de recreatieve druk beperken om kwetsbare natuur de ruimte te geven. Daarentegen zal de gemeente ook waar mogelijk de toegankelijkheid en bereikbaarheid van natuurgebieden faciliteren. Verbinden en verweven van natuurgebieden in de recreatieve infrastructuur wordt door de gemeente ondersteund, waar daar nog behoefte is.

Natura 2000

Het buitengebied van de gemeente Rijssen-Holten herbergt, zoals al benoemd, een keur aan natuurgebieden. In de gemeente ligt een Natura 2000-gebied, de Sallandse Heuvelrug, en in de directe nabijheid van de gemeentegrenzen liggen nog de Natura 2000-gebieden De Borkeld en het Wierdense Veld. Op deze gebieden (en

gebieden in de directe nabijheid daarvan) is het afwegingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 van toepassing. Dit afwegingskader moet worden betrokken bij de besluitvorming over nieuwe activiteiten of plannen die significante gevolgen kunnen hebben voor de te beschermen flora en fauna.

Provinciaal Ecologische Hoofdstructuur

Vanuit de provincie Overijssel is een provinciale ecologische hoofdstructuur ontwikkeld. Onderdeel van de provinciale ecologische hoofdstructuur zijn de Regge, de Elsenerbeek en het gebied Overtoom - Middelveen, Holterberg, en de Sallanse Heuvelrug (Natura 2000). Zoals aangegeven is in het bestemmingsplan buitengebied de aangewezen Ecologische Hoofdstructuur, Natura 2000 gebieden en overige bestaande natuur gebieden als natuur bestemd. Indien hierbij gebieden zijn die na de herijking van de Ecologische Hoofdstructuur niet langer onderdeel zijn van de EHS dan worden deze ook niet meer als zodanig beschouwd. Onder voorwaarden ziet de gemeente wel mogelijkheden voor de uitbreiding van functies in deze gebieden en nabij gelegen gebieden. Daarbij spelen het verbeteren van de natuurlijke en landschappelijke waarden nadrukkelijk een rol. Het uitgangspunt van de gemeente is dat een initiatief een bijdrage levert aan ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid en daaraan getoetst wordt zoals aangegeven in deze kadernota.

Nieuwe natuur

Het huidige rijksbeleid legt geen prioriteiten bij het actief uitbreiden van het areaal natuur. De gemeente is volgend in dat beleid, maar wil wel als de gelegenheid zich voordoet, de ecologische potenties in het landelijk gebied benutten. Daarvoor ziet de gemeente vooral mogelijkheden door natuurontwikkeling te stimuleren bij nieuwe ontwikkelingen, waarbij natuur en andere functies worden gecombineerd. Initiatieven in de vorm van agrarisch natuurbeheer kunnen bij de gemeente op een positieve reactie rekenen. Initiatieven van particulieren op het vlak van natuur-aanleg mogen echter niet ten koste gaan van de landschappelijke karakteristieken van een gebied en worden streekeigen vormgegeven en ingepast.

10.3 Toetsingskaders voor nieuwe ontwikkelingen

Om aan de visie en het beleid ten aanzien van natuur in de gemeente ook concreet uitvoering te kunnen geven, zijn toetsingskaders opgesteld voor initiatieven in natuurgebieden of initiatieven die zich richten op de ontwikkeling van nieuwe natuur. Als een initiatief past binnen deze kaders, zal door de gemeente in principe medewerking worden verleend.

Milieu en ecologie

In de visie van de gemeente is de natuur in 2030 rondom aanwezig. Dat betekent dat het beleid zich richt op in ieder geval het beschermen van de aanwezige natuurwaarden. Daarbij gelden de volgende toetsingskaders:

- Natuurwaarden staan voorop; bij initiatieven worden de natuurwaarden als belangrijkste aspect meegewogen en beoordeeld; andere aspecten zijn hieraan ondergeschikt.
- Als de natuur dat nodig heeft om haar waarden in stand te kunnen houden, wordt recreatieve druk (voortkomend uit het initiatief) gezoneerd.

Natuurlijke schoonheid en gezondheid

Natuur en natuurbeleving hebben een sterke aantrekkingskracht. De schoonheid van natuur wil de gemeente dan ook benadrukken. Dat betekent dat de volgende toetsingskaders gelden:

- Initiatieven tonen aan dat de belevingskwaliteiten van natuur niet in het geding zijn, dan wel worden meegenomen bij de ontwikkeling van nieuwe natuur; daarbij gaat het om de aspecten rust, ruimte, geuren, donkerte en natuurgeluiden.
- Waar mogelijk worden natuurwaarden gekoppeld aan bestaande of nieuwe landschapselementen; daarbij vindt afstemming plaats met de landschappelijke karakteristiek, zodat de beleving van natuur en landschap met elkaar verweven zijn.

Duurzaam ecosysteem

Natuur is de drager van het ecosysteem in de gemeente. De ecologische structuur van de gemeente wordt gerespecteerd, of in het geval van nieuwe initiatieven uitgebouwd. Vergroting van de biodiversiteit staat daarbij centraal. De volgende toetsingskaders gelden daarbij:

- Benutten kansen natuurlijke omgeving; initiatieven gebruiken de potenties van de natuurlijke omgeving, zoals bodem of water. Plekken met lokale kwel bieden bijvoorbeeld goede kansen om ecologische potenties uit te buiten.
- Als dat nodig is voor een goed ecosysteem, wordt water vastgehouden ter plaatse van het initiatief; vasthouden van water gebeurt op gebiedseigen wijze.

Grondgebruik en plaatskeuze

De gemeente ziet op de lange termijn kansen om natuur ook economisch te exploiteren. Initiatieven kunnen daar op in spelen door natuur multifunctioneel te gebruiken. Voor het ontwikkelen van deze nieuwe multifunctionele natuur geldt als toetsingskader:

- Locaties voor economische exploitatie en multifunctioneel gebruik van natuur liggen bij voorkeur aansluitend aan bestaande natuurgebieden of (aangewezen) EHS of in de beekdalen.

Toegang en identiteit

Het landschap vormt een belangrijke basis voor het woon- en leefklimaat in de gemeente Rijssen-Holtten. Om deze aangename leefomgeving ook voor de toekomst te kunnen behouden, wil de gemeente dat nieuwe initiatieven de menselijke maat niet te boven gaan. Zo kunnen mensen zich blijven identificeren met het landschap.

10.4 Samenvattende tabel

In de tabel hiernaast zijn de visie, het beleid en de kaders voor nieuwe ontwikkelingen samengevat. De tabel laat daarbij zien hoe de gemeente haar ambities op het vlak van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit uitvoering wil geven.

Een initiatief moet aan al deze (genummerde) kaders voldoen. Uitgewerkt vormt dit dan de onderbouwing en de haalbaarheidstoetsing van het initiatief. De kaders waarborgen dat een initiatief niet alleen een versterking oplevert van de economische vitaliteit, maar ook een bijdrage levert aan de duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit van het platteland. Voor de volledigheid zijn ook de hoofdpunten uit de visie en het beleid in de tabel opgenomen.

Na- tuur		D U U R Z A A M H E I D		
		Ecologisch belang	Economisch belang	Sociaal belang
R U I M T E L I J K E W A L I T E I T	Belevingswaarde	VISIE: NATUURLIJKE SCHOONHEID & GEZONDHEID - schoonheid van de natuur is belangrijke belevingskwaliteit landelijk gebied BELEID: - elk initiatief draagt bij aan kwaliteiten natuur: rust, ruimte, geuren, donkere en natuurgeluiden KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. nieuwe initiatieven moeten aantonen dat de kwaliteiten van natuur niet in het geding zijn 2. natuurwaarden worden (waar mogelijk) gekoppeld aan bestaande of nieuwe landschapselementen, passend in landschappelijke karakteristiek (zie hoofdstuk 3 en het landschapontwikkelingsplan)	UITSTRALING & AANTREKKELIJKHEID	VERBONDENHEID
	Gebruikswaarde	VISIE: MILIEU & ECOLOGIE - natuur is alom aanwezig in het landelijk gebied BELEID: - initiatieven doen geen afbreuk aan aanwezige natuurwaarden KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. natuurwaarden staan voorop bij ontwikkeling nieuwe initiatieven, zowel in natuurgebieden, als bij de realisatie van nieuwe natuur	GRONDGEBRUIK & PLAATSKEUZE	IDENTITEIT & TOEGANKELIJKHEID
	Toekomstwaarde	VISIE: DUURZAAM ECOSYSTEEM - ecologische structuur is de basis van gezond ecosysteem BELEID: - initiatieven dragen bij aan vergroting van de biodiversiteit en uitbouwen van ecologische structuur gemeente KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. nieuwe initiatieven benutten kansen natuurlijke omgeving (bodem, landschap), bijv. door in te spelen op ecologische potenties lokale kwel 2. initiatieven houden water vast op locatie en op gebiedseigen wijze (indien nodig)	STABILITEIT	HERKENBARE HISTORIE

11 Landschap

11.0 Inleiding

Net als natuur (hoofdstuk 10) is landschap als functie een ‘vreemde eend in de bijt’ in deze kadernota. Landschap is, doordat ze de belangrijkste basis vormt voor de ambities van de gemeente op het vlak van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit, kaderstellend voor de verdere ontwikkeling van nieuwe initiatieven. In de voorgaande hoofdstukken, waarin de visie, het beleid en de kaders van de verschillende functies in het landelijk gebied aan bod zijn gekomen, blijkt uit de tabellen immers ook steeds dat initiatieven moeten worden afgestemd op natuurlijke en/of landschappelijke waarden.

De gemeente heeft echter, los van de ontwikkeling van nieuwe functies ter verhoging van de economische vitaliteit, ook een visie op het landschap in 2030. Ontwikkelingen die veranderingen of aanpassingen vragen van de inrichting van het landschap, zoals nieuwe landgoederen of landinrichtingswerken (waterberging, herinrichting van beekdalen, ruilverkaveling) die een andere invulling van het huidige landschap vragen, moeten in de lijn van de door de gemeente geformuleerde visie en het beleid aantonen dat ze voldoen aan de gestelde kaders. Daarbij wordt voor de bestaande landschappelijke waarden verwezen naar de beschrijving in hoofdstuk 3 of het landschapontwikkelingsplan. Het landschapontwikkelingsplan vormt ook de onderlegger voor dit hoofdstuk.

11.1 Landschap in 2030

In 2030 is het landschap fraai en karakteristiek. De eigenheid van het landschap van Rijssen-Holten komt overal tot uiting. De bebouwing past in de stijl van de regio, landschapselementen benadrukken de kenmerken en verschillen in het landelijk gebied. Alle functies in het landelijk gebied zijn op een logische en goede wijze verweven en ingepast in het landschap.

De ontstaansgeschiedenis van het landelijk gebied is af te lezen van het landschap. Cultuurhistorische en archeologische relictten en geomorfologische sporen zijn voor iedereen te ervaren.

Het landschap in de gemeente heeft een blijvende aantrekkingskracht. Inwoners en toeristen hebben voldoende mogelijkheden om van het landelijke gebied te genieten, dat een schone en gezonde leefomgeving is.

11.2 Beleid landschap

Het landschap is ontstaan in een proces dat eeuwen oud is en nog steeds doorgaat. Landschap is geen statisch fenomeen, maar iets dat altijd in ontwikkeling is. In de loop van de eeuwen zijn allerlei waardevolle elementen en structuren ontstaan, die de geschiedenis van het landschap vertellen en nu als belangrijke landschappelijke of cultuurhistorische waarden worden beschouwd. De gemeente wil dit landschappelijk en cultureel erfgoed ook voor de toekomst behouden.

Door de afwisseling tussen open en besloten gebieden, natuurlijke en culturele landschappen en hooggelegen stuwwallen ten opzichte van laaggelegen beken is het landelijk gebied zeer aantrekkelijk voor de inwoners van de gemeente, maar ook voor recreanten en toeristen van buiten. Deze eigenheid en verscheidenheid van het landelijk gebied wil de gemeente blijvend versterken. Op deze manier wordt de herkenbaarheid van het landschap benadrukt en de verbondenheid van de inwoners van de gemeente met hun omgeving vergroot. Ook vanuit het provinciaal beleid wordt sterk ingezet op het verhogen van de ruimtelijke kwaliteit. De gemeente heeft in haar landschapontwikkelingsplan al voor een groot deel haar beleid op het vlak van landschap vastgelegd.

Uitgangspunt is dat elk landschapstype in het buitengebied van Rijssen-Holten eigen kenmerken heeft en met de realisatie van nieuwe landschapselementen daarop wordt ingespeeld. Nieuwe ontwikkelingen binnen de genoemde thema's in het

landelijk gebied bieden goede mogelijkheden om een bijdrage te leveren aan het versterken van de landschappelijke karakteristiek, bijvoorbeeld door een goede vormgeving en inrichting van het erf.

Een gezonde leefomgeving wordt steeds belangrijker. Dat is bovendien een van de kwaliteiten van het landelijk gebied, waar rust, ruimte en schone lucht voldoende voorhanden zijn. De gemeente wil zich blijvend inzetten om deze kwaliteiten van het landelijk gebied voor de inwoners van Rijssen-Holten te waarborgen. Daarbij hoort dat de gemeente het mogelijk maakt om ook daadwerkelijk van het landelijk gebied te genieten.

Versterking landschappelijke waarden

Binnen de gemeente Rijssen-Holten is een scala aan landschappelijke waarden aanwezig. In hoofdstuk 3 zijn deze waarden al uitgebreid besproken. Voor de gemeente is het van belang dat elke nieuwe ontwikkeling in het landelijk gebied bijdraagt aan het versterken van de landschappelijke waarden.

Voor elke locatie zijn deze waarden anders. Dat vraagt dus maatwerk per situatie. In zijn algemeenheid wil de gemeente de contrasten tussen de verschillende landschappen behouden en vergroten, zoals tussen de besloten bosgebieden, de kleinschalige, halfopen hoevenlandschappen en de grootschalige heideontginningen. Soms hecht de gemeente ook aan het contrast binnen landschapstypen. De enken zijn van oudsher open, de randen zijn juist verdicht met een afwisseling van bebouwing en beplanting.

Heel kenmerkend voor de gemeente Rijssen-Holten zijn de aanwezige hoogteverschillen. De stuwwallen liggen meters hoger dan het omliggende gebied. Maar ook de bolle ligging van de enken is een karakteristieke vorm van reliëf die in de gemeente voorkomt. De gemeente zet in op een versterking van de beleefbaarheid van het reliëf en de hoogteverschillen en wil dat nieuwe ontwikkelingen daar ook op anticiperen.

Andere karakteristieke elementen van landschapstypen zijn de verkavelingspatronen en de beplantingselementen, die er in meer of mindere mate voorkomen en verschillen van bossen tot singels en boomgroepen. Bij nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied verwacht de gemeente dat rekening wordt gehouden met en

wordt doorgeborduurd op deze landschapselementen. Ontwikkelingen die ingrijpen in de landschapsstructuur worden dusdanig vormgegeven dat desondanks de essenties van elk landschap overeind blijven.

Zoals eerder is genoemd kunnen groene en blauwe diensten ook een rol spelen bij de versterking van het landschap. Dit zijn vormen van particulier natuurbeheer. Ook bij landgoederen zijn dit mogelijkheden om de aanwezige waarden te optimaliseren.

Met het oog op het landelijk gebied liggen mogelijkheden in:

- waterretentie op plekken waar kwel aan de oppervlakte komt (vooral omgeving Overtoom);
- benutten van beken door vasthouden van water in de beekdalen; op deze manier kunnen beken als ruimtelijke structuur bovendien aan betekenis winnen;
- het aanleggen en onderhouden van houtsingels, hagen, reliëf et cetera (vooral in de oude, kleinschalige landschappen op en rond de flanken van de stuwwallen).

Door bij de aanleg en het onderhoud van (nieuwe) landschapselementen en bergingsgebieden in te spelen op ecologische potenties en mogelijkheden, waaronder natuurgradiënten, kunnen bovendien goede omstandigheden voor flora en fauna worden ontwikkeld.

De overgangen tussen dorp en omgeving is van oudsher informeel. Binnen en buiten de bebouwde kom lopen op een logische wijze in elkaar over. In de afgelopen decennia is door grootschalige uitbreidingen deze informele overgang vaak verdwenen. De gemeente zal zich inspannen voor het herstellen en ontwikkelen van deze informele overgangen tussen dorp en buitengebied. Op deze wijze kunnen waar nodig ook nieuwe (recreatieve) verbindingen worden gelegd, die de toegankelijkheid van het landelijk gebied vanuit de dorpen versterken. Ook in ontbrekende schakels in de recreatieve infrastructuur die een optimaal gebruik van het landelijk gebied mogelijk maken, wil de gemeente voorzien.

Archeologie en cultuurhistorie

Bij alle nieuwe ontwikkelingen dient rekening te worden gehouden met archeologie en cultuurhistorie. Immers, in deze archeologische en cultuurhistorische sporen is de historie van het landelijk gebied afleesbaar. Daarbij is het vertrekpunt dat nieuwe ontwikkelingen geen schade mogen aanbrengen aan archeologisch waardevolle plekken, zoals de fundamenteën van kasteel De Waerdenborch, en cultuurhistorisch waardevolle elementen, waaronder alle gebouwde monumenten. Naast het beschermen van de waarden ziet de gemeente vooral kansen voor 'behoud door ontwikkeling'. Om het erfgoed in de gemeente in goede staat te kunnen houden is het van belang dat het erfgoed een functie heeft en houdt in het landelijk gebied. Daarom staat de gemeente positief tegenover de vestiging van nieuwe functies in historische boerderijen.

De Zunasche Wal is als landweer en markegrens een bijzonder element in het landelijk gebied, net als de aanwezige holle wegen en de vele zandpaden. De gemeente wil zich inspannen om deze cultuurhistorische elementen ook voor de toekomst te waarborgen.

11.3 Toetsingskaders voor nieuwe ontwikkelingen

Om aan de visie en het beleid ten aanzien van het landschap in de gemeente ook concreet uitvoering te kunnen geven, zijn toetsingskaders opgesteld voor initiatieven die een belangrijke wijziging van de inrichting van het landschap met zich meebrengen. Als een initiatief past binnen deze kaders, zal door de gemeente in principe medewerking worden verleend.

Verbondenheid

Het landschap vormt een belangrijke basis voor het woon- en leefklimaat in de gemeente Rijssen-Holten. Om deze aangename leefomgeving ook voor de toekomst te kunnen behouden, wil de gemeente dat nieuwe initiatieven de menselijke maat niet te boven gaan. Zo kunnen mensen zich blijven identificeren met het landschap. Daarom geldt het volgende toetsingskader:

- Passende maat en schaal van initiatieven; door initiatieven af te stemmen op

de maat en schaal van het bestaande landschap of door bij nieuwe landschapsontwikkelingen nadrukkelijk rekening te houden met de menselijke perceptie en beleving wordt de menselijke maat niet overschat en kunnen ontwikkelingen bijdragen aan de aangename leefomgeving.

Uitstraling en aantrekkelijkheid

Het landschap in de gemeente varieert van open tot besloten en van kleinschalig tot grootschalig. Deze eigenheid en verscheidenheid van het landschap staat voorop. Initiatieven spelen hier ook op in. Daarom heeft de gemeente in haar toetsingskaders een aantal karakteristieken van het landschap benoemd die in ieder geval mee worden genomen bij het ontwerp en de inpassing van nieuwe initiatieven:

- Natuurlijke hoogteverschillen blijven behouden.
- Zandpaden worden niet verhard.
- Het contrast tussen grootschalig en kleinschalige landschappen wordt gerespecteerd.
- Het contrast tussen open en besloten en kleinschalig mozaïek langs de randen wordt behouden.
- Initiatieven spelen in op behoud en/of versterking verkavelingspatronen.
- Initiatieven spelen in op behoud en/of versterking patroon van landschapselementen (bossen, singels, boomgroepen ed).

Natuurlijke schoonheid en gezondheid

De gemeente ziet het landelijk gebied als gezonde leefomgeving. Deze gezonde leefomgeving wil de gemeente ook voor de toekomst behouden. Daarom geldt het volgende toetsingskader:

- Geen vervuiling; initiatieven mogen geen vervuiling van lucht, water of bodem met zich meebrengen. Onderzoeken wijzen dat uit.

Toegang en identiteit

Het landschap is het uitlooph gebied voor bewoners en recreanten. Het bepaalt mede de (recreatieve) aantrekkelijkheid van de gemeente. Voor nieuwe initiatieven geldt het volgende toetsingskader:

- Elk initiatief draagt bij aan versterking van de recreatieve infrastructuur; goede mogelijkheden voor deze versterking liggen in een verbetering van de oorspronkelijke koppeling tussen dorp en landschap door informele overgangen tussen dorp en omgeving te ontwikkelen en nieuwe verbindende structuren (water, wegen, paden) aan te leggen.

Herkenbare historie

In het landschap is de ontstaansgeschiedenis van honderden jaren nog terug te zien. Initiatieven respecteren deze ontstaansgeschiedenis en behouden het landschappelijk en cultureel erfgoed. Daarom gelden de volgende toetsingskaders:

- Initiatieven geven geen schade aan archeologisch waardevolle locaties.
- Waar mogelijk spelen nieuwe initiatieven op het vlak van landschap in op het herstel en de verbetering van de leefbaarheid van de (cultuur)historie van het landschap. Een betere beleving van de Zunasche Wal kan daar een goed voorbeeld van zijn.

11.4 Samenvattende tabel

In de tabel hiernaast zijn de visie, het beleid en de kaders voor nieuwe ontwikkelingen samengevat. De tabel laat daarbij zien hoe de gemeente haar ambities op het vlak van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit uitvoering wil geven.

Een initiatief moet aan al deze (genummerde) kaders voldoen. Uitgewerkt vormt dit dan de onderbouwing en de haalbaarheidstoetsing van het initiatief. De kaders waarborgen dat een initiatief niet alleen een versterking oplevert van de economische vitaliteit, maar ook een bijdrage levert aan de duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit van het platteland. Voor de volledigheid zijn ook de hoofdpunten uit de visie en het beleid in de tabel opgenomen.

Land-schap		D U U R Z A A M H E I D		
		Ecologisch belang	Economisch belang	Sociaal belang
R U I M T E L I J K E	Belevingswaarde	VISIE: NATUURLIJKE SCHOONHEID & GEZONDHEID - landelijk gebied is gezonde leefomgeving BELEID: - elk initiatief doet geen afbreuk aan leefkwaliteit voor mens en dier KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. initiatieven mogen geen vervuiling van lucht, water of bodem met zich meebrengen	VISIE: UITSTRALING & AANTREKKELIJKHEID - eigenheid en verscheidenheid landschap alom merkbaar BELEID: - initiatieven doen geen afbreuk aan de landschappelijke karakteristiek, maar spelen daar juist op in KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. natuurlijke hoogteverschillen blijven behouden 2. zandpaden worden niet verhard 3. contrast tussen grootschalig en kleinschalige landschappen wordt gerespecteerd 4. contrast tussen open enken en kleinschalig mozaïek langs de randen wordt behouden 5. initiatieven spelen in op behoud en/of versterking verkavelingspatronen 6. initiatieven spelen in op behoud en/of versterking patroon van landschaps elementen (bossen, singels, boomgroepen ed)	VISIE: VERBONDENHEID - landschap is basis voor aangename leefomgeving BELEID: - initiatieven gaan de menselijke maat niet te boven, behouden landschappelijk en cultureel erfgoed in het landelijk gebied. KADERS NIEUWE ONTWIKKELINGEN: 1. de maat en schaal van initiatieven past binnen maat en schaal huidige landschap dan wel gaat de perceptie van mensen niet te boven bij ontwikkeling van nieuwe landschapsvormen 2. geen initiatieven die schade geven aan archeologisch waardevolle locaties 3. bij voorkeur spelen nieuwe initiatieven in op herstel of verbetering van de beleving van de (cultuur)historie van het landschap, zoals de Zunasche Wal
	Gebruikswaarde	MILIEU & ECOLOGIE	GRONDGEBRUIK & PLAATSKEUZE	IDENTITEIT & TOEGANKELIJKHEID
	Toekomstwaarde	DUURZAAM ECOSYSTEEM	STABILITEIT	HERKENBARE HISTORIE

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Rijssen-Holten

Contactpersoon

August Kamphuis

Kadernota

Petricia de Jong
Janneke Schurer
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding

Ronald Schipper
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer

200.00.01.21.00

BügelHajema Adviseurs
Vaart NZ 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E assen@bugelhajema.nl
I www.bugelhajema.nl

Vestigingen in Assen, Leeuwarden en Amersfoort